

Univerza v Ljubljani
Fakulteta *za socialno delo*

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

MLADINSKO ULIČNO DELO
(PRIMERJAVA TREH NEVLADNIH ORGANIZACIJ)

Avtorica: Tina Rihtar

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

MLADINSKO ULIČNO DELO
(PRIMERJAVA TREH NEVLADNIH ORGANIZACIJ)

Avtorica: Tina Rihtar

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Ljubljana, 2016

PREDGOVOR

Danes velikokrat slišimo, kako se mladi vedno bolj zapirajo v svoje sobe, v nek svoj svet. To razliko še posebej opazijo starejši ljudje, ki so bili večino svoje mladosti navajeni preživeti zunaj v naravi in početi vse mogoče stvari. Danes pa se mladi sprašujejo, zakaj bi šli ven, saj ne vedo, kaj bi počeli. Tako tudi mladinski delavci in strokovni delavci, ki se na kakršenkoli način ukvarjajo z mladostniki, večkrat potarnajo, da ne vedo, kaj mladim ponuditi, saj jih nič ne zanima. Pozabljajo pa, da bodo na to najhitreje dobili odgovor, če bodo vprašali ravno mlade. Mogoče ti res ne bodo v trenutku izstrelili, kaj bi radi počeli, če pa jim bodo dali vedeti, da bodo skupaj z njimi raziskovali njihov svet in njihove potrebe, bodo dokaj hitro prišli do tega, kar si želijo.

Ravno zaradi tega sem se odločila za tole diplomsko nalogo. Zdi se mi, da se premalo organizacij oziroma strokovnih delavcev odpravi k mladim. Tako samo čakajo, da bodo oni prišli k njim. Še posebej v socialnem delu poudarjamo izhajanje iz uporabnikov in to najlažje dosežemo tako, da gremo tja, kjer so, in res doživeto spoznavamo njihov svet. Mladi v tem času še posebej potrebujejo našo oporo in sprejemanje njih točno takih, kot so, z vsemi odločitvami, ki bi jih radi sprejeli, čeprav se nam ne zdijo najboljše. Ko bodo mladi v nas začutili to oporo in ljubezen, ki jim ju lahko damo, bomo skupaj zmogli spreminjati stvari in jim omogočili drugačne izkušnje življenja.

Zahvaliti se želim vsem trem organizacijam, ki so bile pripravljene sodelovati pri intervjujih, mentorju doc. dr. Srečo Dragošu za svoj čas, ažurnost in vse nasvete, prijateljem, ki so mi pomagali pri lektoriranju, prevajanju in oblikovanju diplomske naloge ter za vse spodbudne besede v času pisanja. Posebna zahvala gre seveda mojim staršem, bratu in sestri, ki so vseskozi verjeli vame in me na tej poti močno podpirali.

Ključne besede

mladostništvo, družina, prosti čas, mladinska kultura in subkultura, ulično delo

Povzetek:

V diplomski nalogi sem primerjala tri nevladne organizacije. S pomočjo kvalitativne raziskave sem prikazala primere dobre prakse mladinskega uličnega dela v Ljubljani. Zanimalo me je, kaj je tisto, kar je pri delu pomembno, kaj prinaša dobre rezultate, kako strokovni delavci pristopajo do mladostnikov na ulici, kakšne prednosti vidijo v tem ter kakšne metode dela uporabljajo. Čim več organizacij želim spodbuditi, da bi se odločale za delo z mladimi na ulici. Rezultati raziskave so pokazali, da je velika prednost v raznovrstnem oz. pestrem kadru, saj lahko s tem pokrivajo več različnih področij. Opaziti je bilo to, da strokovni delavci še vedno preveč izhajajo iz lastnih vedenj, pri čemer v tolikšni meri ne sodelujejo z mladostniki in ne gradijo na enakovrednem odnosu. Poudarek dajejo tudi na vzgoji mladostnikov. Mladostnikom prisluhnejo pri izražanju njihovih želja, ne morejo pa soodločati. Strokovni delavci dajejo poudarek tudi jeziku, ki ga uporabljajo. Prednosti uličnega dela vidijo ravno v tem, da lahko gredo tja, kjer so mladi, in izhajajo iz njihovih potreb. Tako pridejo do najbolj nedosegljivih skupin mladostnikov. Mlade pa poskušajo nagovarjati tudi preko spletnih strani.

Title: Street-based youth work (the comparison of three non-governmental organizations)

Key words adolescence, family, free time, youth culture and subculture, street-based work

Summary:

This thesis deals with comparison of the three non-governmental organizations. A qualitative survey has been conducted to portray the good practice examples of the street-based youth work in Ljubljana. The thesis aims to discover what should be particularly stressed out in this type of work, what helps the specialized workers obtain the good results, what their approach towards the young on the streets is, what the benefits of this approach are, and what work methods do they use. Another aim is to encourage as many organizations as possible to opt for the street-based youth work. Survey results show that a big advantage is to have a diverse workforce which enables them to cover many different areas. Research also shows that professional workers place too much importance on their own experiences and knowledge which prevents them in some way from cooperating with the young individuals and from establishing an equal relation. A great importance is also placed on the education of the young. They should listen to them expressing their wishes, but cannot help them make decisions. The professional workers also lay great emphasis on the language they use. According to their opinion, the benefits of the street-based youth work are to be where the young people are and to try to understand their needs. This enables them to get to youth groups which are harder to reach. They also want to address them through their websites.

KAZALO

1	TEORETIČNI UVOD	1
1.1	MLADOSTNIŠTVO.....	1
1.2	DRUŽINA	6
1.3	ŽIVLJENJSKI SVET MLADIH	12
1.4	SUBKULTURE	16
1.5	PROSTI ČAS	20
1.6	SOCIALNA RANLJIVOST MLADIH.....	22
1.7	POJAV ULICE	24
2	FORMULACIJA PROBLEMA.....	32
3	METODOLOGIJA.....	34
3.1	VRSTA RAZISKAVE	34
3.2	MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV.....	34
3.3	OPREDELITEV ENOT RAZISKOVANJA – POPULACIJA, VZOREC	34
3.4	ZBIRANJE PODATKOV	35
3.5	OBDELAVA GRADIVA.....	35
4	REZULTATI IN RAZPRAVA.....	37
4.1	TEME	41
4.2	ANALIZA SPLETNIH STRANI.....	57
5	SKLEPI.....	60
6	PREDLOGI.....	62
7	LITERATURA IN VIRI	63
7.1	LITERATURA.....	63
7.2	SPLETNI VIRI	67
8	PRILOGE	69
8.1	PRILOGA 1: ZAPIS INTERVJUJEV	69

8.2	PRILOGA 2: ODPRTO KODIRANJE.....	93
8.3	PRILOGA 3: OSNO IN ODNOSNO KODIRANJE	180

TABELE

TABELA 4-1:	STVARNI PODATKI	41
TABELA 4-2:	PRISTOP	44
TABELA 4-3:	ODZIVI	46
TABELA 4-4:	JEZIK.....	48
TABELA 4-5:	POUDAREK DELA	49
TABELA 4-6:	NADALJNJE DRUŽENJE	50
TABELA 4-7:	PRILAGAJANJE MLADOSTNIKOM	51
TABELA 4-8:	NAČRTI ZA PRIHODNOST	52
TABELA 4-9:	MLADINSKI ULIČNI DELAVEC	53
TABELA 4-10:	PREDNOSTI ULIČNEGA DELA	54
TABELA 4-11:	POTREBA PO ULIČNEM DELU.....	55
TABELA 4-12:	TEHNIČNI PODATKI – SPLETNE STRANI	57
TABELA 8-1:	FOKUSNA SKUPINA A	109
TABELA 8-2:	FOKUSNA SKUPINA B	127
TABELA 8-3:	FOKUSNA SKUPINA C	140
TABELA 8-4:	FOKUSNA SKUPINA D	157
TABELA 8-5:	FOKUSNA SKUPINA E	169
TABELA 8-6:	FOKUSNA SKUPINA F	179

1 TEORETIČNI UVOD

1.1 MLADOSTNIŠTVO

1.1.1 OPREDELITEV MLADOSTNIŠTVA

»Mladost je družbeno uravnavano življenjsko obdobje prehoda posameznika iz otroštva v odraslost. Toda ta prehod ni samo stvar posameznika. Je tudi življenjsko področje, ki združuje mlade v generacijsko socialno enoto – mladino, in življenjsko področje, ki mladim ljudem omogoča primerjavo in izmenjavo izkušenj, posploševanje kulturnih vzorcev, zlasti še vzorcev mladinske porabe in preživetja prostega časa – mladinski svet. Moratorij mladosti ni le zadeva vsakega posameznika, temveč je tudi poseben socialni prostor, kjer se mladi ljudje združujejo in na poseben način oblikujejo, pri tem pa tudi sami ustvarjajo posebne oblike kulture, preživljanja prostega časa in zabave« (Ule 1995: 35).

Pojma mladost in mladina Geržina et al. (1996) poimenuje kot kompleksni družbeni, pojmovni, ideološki in simbolni konstrukciji. S tema konstrukcijama poskuša družba opredeliti proces prisvajanja in sprejemanja tako obstoječe kulture, kot tudi družbe pri novih generacijah. Tudi člani teh generacij poskušajo s temi pojmi razumeti sami sebe in svoj življenjski proces.

Razlikujemo lahko več dimenzij, ki se med seboj prepletajo: fazo v življenjskem poteku posameznika ali posameznice, socialno skupino, ki jo označujejo določene oblike vedenja, nepopolni socialni status, starostno kohorto ali zgodovinsko strukturirano generacijsko enoto, idealni vrednotni pojem (Ule et al. 2000).

Ule et al. (2000) ločuje dve obliki mladosti. Prva je mladost, ki se pojavi kot institucija uvajanja v odraslo družbo. Imenuje jo tradicionalna mladost ali prehodni psihosocialni moratorij. Gre za časovno omejen in vsebinsko zožen moratorij. Prehod v odraslost mora biti potrjen s strani odraslih in njihove institucije. Stopnja kulturne avtonomije mladih je zato nizka, kontrola pa je osebna in stroga. Ta oblika moratorija je bila značilna za oblikovanje mladosti v prvi polovici dvajsetega stoletja.

Sčasoma, ko se je družba zaradi podaljševanja izobraževanja modernizirala, se je razvil tudi nov tip mladosti. Ta je poudarjal izobraževanje in samooblikovanje mladega človeka, ki ga imenujejo izobraževalni moratorij mladosti. Mladost je časovno razširjena in vsebinsko bogata, mladi imajo čas za oblikovanje svoje osebnosti in lastnega življenjskega poteka. Najbolj pomembne socializacijske institucije v tem moratoriju so izobraževalne institucije, vrstniki in trg oziroma industrija za mlade. Tukaj je nadzor posreden in abstrakten, stopnja mladinske avtonomije je visoka in utelešena v popularni mladinski kulturi (Ule et al. 2000).

Doba mladostništva oziroma adolescence je prehodno obdobje iz otroštva v odraslost. V biološkem in fiziološkem smislu je to obdobje, ki sledi puberteti, torej dobi pospešenega telesnega dozorevanja s pomembnimi telesnimi, hormonskimi ter drugimi fiziološkimi spremembami. V tem času so še posebej pomembne spremembe v telesnem pogledu in sekundarni spolni znaki. Te spremembe namreč pubertetniku zrušijo dosedanje predstavo o samem sebi in povzročijo stres, čustveno nestabilnost, tesnobo in napetost (Žorž 1999).

Ob vseh teh spremembah, ki jih mladostnik opazi na in v sebi, svoje opazovanje usmeri vase oz. k sebi in začne samega sebe bolj kritično vrednotiti. Zlasti je pozoren na lastnosti, ki bi jih »moral« imeti, vendar jih nima. Na začetku prevladujejo bolj telesne lastnosti, kasneje pa razne spretnosti in navzven vidne sposobnosti, ki jih nima. Mladi se zgledujejo po lastnostnih, ki jih opazijo pri svojih vrstnikih ali pa o tem kje preberejo ali slišijo. Takšna merila so praviloma idealizirana in zato na mladostnika zelo slabo vplivajo (Žorž 1999).

1.1.2 DELITEV OBDOBJA MLADOSTNIŠTVA

Po definiciji Svetovne zdravstvene organizacije mladostništvo oziroma adolescenco delimo na tri obdobja:

- zgodnje: od 10. do 14. leta,
- srednje: od 15. do 19. leta,
- pozno: od 20. do 24. leta.

V današnji družbi se zaradi podaljšanega šolanja podaljšuje tudi tako imenovano »pozno obdobje«. Mladi dobijo zaposlitev šele okrog 30. leta, s katerim vstopijo v

dobo odraslosti. Nekateri strokovnjaki to obdobje podaljšanega mladostništva imenujejo obdobje »zgodnjih ali mladih odraslih« (Dogenik 2011).

Zgodnja adolescence je obdobje, v katerem so izrazito poudarjene pubertetne spremembe na telesnem področju, kot so hormonske spremembe in rast telesa, in sicer so te hitrejše in intenzivnejše (Dogenik 2011). Kot sem že prej omenila, imajo na mladostnika v tem času velik vpliv vrstniki. Ti so namreč vir priznanj in potrditev ter glavni zgled za vedenje in razmišljanje.

V srednji adolescenci se nadaljujejo procesi spolnega dozorevanja, še vedno pa so mladostniki zelo občutljivi na čustvenem področju. Pogosto nihajo iz enega čustvenega stanja v drugega. Nad čustvovanjem imajo mladostniki zelo malo nadzora, zato so njihove reakcije večkrat zelo impulzivne, medtem ko imajo na vedenjskem področju ves čas občutek, da se morajo dokazovati. Zanje je pomembno to, kaj si drugi mislijo o njih, zato so precej zmedeni, ko gre za njihove telesne in duševne lastnosti. V njih je močna želja po odraslosti, ampak še nimajo povsem razvite sposobnosti razsojanja. Tudi pogojev za samostojno življenje še nimajo izpolnjenih. Ker prihaja do nasprotij med željo po odraslosti in nezmožnostjo za samostojno življenje, se mladostniki večkrat odzivajo s kljubovanjem, predvsem avtoritetam odraslih (Dogenik 2011).

V času pozne adolescence večina mladostnikov že zaključi fizično rast in dozorelost. Odnos do avtoritet se spremeni in znova postane pomembno mnenje staršev, predvsem sedaj, ko se podaljšuje doba šolanja in so tako finančno odvisni od staršev. V tem času se oblikujejo trdnejše prijateljske in partnerske vezi. Opazno je tudi, da mladostniki svoja dejanja vnaprej premislijo in načrtujejo ter razmišljajo o več možnostih rešitve problema (Dogenik 2011).

Obdobje mlajše odraslosti nastopi takrat, ko mladi večinoma končajo šolanje. Nekateri imajo delo, drugi so zaposleni za krajši čas, spet tretji pa dela ne najdejo. Ekonomska samostojnost je tako pogosto povod za nesamostojnost tudi na drugih področjih. Poleg finančnih pogojev, ki mladim onemogočajo vstop v odraslost, je opazna tudi močna želja po čim dlje časa ostati mlad. To je povezano z odlaganjem odločitev za samostojno življenje, ustvarjanje družine, starševstvo ... V tem obdobju začnejo mladi ponovno iskati in se spraševati o smernicah in ciljih v svojem življenju, oblikujejo lasten vrednostni sistem, utrjujejo že oblikovane

prijateljske vezi, nekatere tudi opuščajo, oblikujejo trdnejša partnerska razmerja in lastno družino (Dogenik 2011).

1.1.3 PREHODNOST MLADOSTI

Ule (1995) v svoji knjigi opozarja na prehodnost mladosti. V tem obdobju se namreč sooči mnogo raznolikih nasprotij. Danes pa jo bolj kot nasprotja zaznamujeta pojma, kot sta prehodnost in vmesnost. Mladost kot tranzicija zajema več pomembnih prehodov, in sicer:

- od otroštva k odraslosti, od nižje k višji fazi življenjskega cikla,
- od fluidne in disperzne zavesti posameznika o sebi k zgrajeni podobi o sebi in svojem mestu v družbi – izoblikuje se identiteta,
- prehod od omejenega spektra socialnih vlog otroka do kompleksnih in celostnih vlog odraslega,
- od šolskih dejavnosti in pretežno prostočasno usmerjenih dejavnosti k dejavnostim, usmerjenim v svet dela in zaposlitve,
- prehod od ekonomske odvisnosti od drugih k neodvisnosti in samoodgovornosti,
- prehod od pretežno sprejemanja znanja in informacij k njihovi uporabi,
- prehod od politično in pravno nekompetentne osebe k politično polnoletni in pravno odgovorni osebi (Ule 1995).

V povezavi s prehodom se pojavi še en pojem, in sicer »socialna promocija«, ki od mladega človeka pričakuje doseganje, včasih celo preseganje socialnega statusa staršev. To pričakovanje močno vpliva na posameznika in lahko deluje kot spodbuda, motivacija za premagovanje težav in ovir ali pa je zgolj obremenitev, frustracija. Bistven vpliv se kaže pri perspektivah v prihodnosti. Podan je primer, ko ima mladoletnik dobre začetne razmere, vendar se kljub temu ne počuti dobro, ima občutek statusne deprivacije, saj ne najde možnosti za osebni razvoj. Na drugi strani pa ima mladostnik kljub na videz slabšim startnim razmeram občutek vzpona, če lahko izbira oz. preizkuša alternative. Ponavadi status povezujemo z ravno nasprotnim dogajanjem. V veliki meri pa je to, ali bodo imeli mladi občutek perspektivnosti, odvisno od širšega položaja v družbi. Če ni zaupanja v družbeni napredek, so tudi želje po osebem napredku abstraktne in brez osnov (Ule 1995).

Nedoločenost jasnih meja med mladostjo in odraslostjo potiska mlade v individualizacijo mladosti in individualizacijo življenjskih stilov. Posameznik sam določi vodila v življenju, kdaj bo vstopil na trg dela, kdaj se bo poročil, imel otroke, kakšna bo oblika partnerske skupnosti, kako in kje bo preživel prosti čas ... V ospredje stopijo izobrazba, znanje, informacije in ožji krog prijateljev, ki jim zaupamo. Neuspehi mladih močno vplivajo tudi na njihove starše, ki neuspehe doživljajo kot lasten neuspeh in kot znižanje lastnega socialnega statusa. Staršem nejasnosti in riziki jemljejo generacijsko identiteto, vzgojno moč in samozaupanje. Kriza mladosti se prenaša tudi na druge, starejše generacije, in pa na družbo samo (Ule 1995).

1.2 DRUŽINA

1.2.1 OPREDELITEV DRUŽINE

Pomembno se mi zdi spregovoriti o družini, saj ima vpliv na otrokov razvoj. Če bi posameznike vprašali, kaj je zanje družina, bi verjetno dobili toliko različnih definicij, kot bi bilo vprašanih. Vsak posameznik za družino pojmuje različne skupnosti.

Gostečnik (2000: 9) o družini pravi takole: »Družina je najintimnejši prostor, kjer se izražajo najgloblja čustva pripadnosti, ljubezni in medsebojne povezanosti. V družini odkrijemo, kdo smo, kaj smo in kaj hočemo v življenju doseči; naučimo se osnovne človeške govorice, načinov povezovanja, medsebojnega dogovarjanja, sprejemanja drugačnih mnenj, razreševanja sporov, izražanja čustev, prepoznamo svoj značaj, drug ob drugem preizkusimo svojo moč in vpliv na druge, skratka naučimo se življenja v skupnosti.«

Čačinovič Vogrinčič (2000: 42) dodaja, da je »družina prostor, kjer se človek mora naučiti preživeti, zato potrebuje dovolj dobre izkušnje, s pomočjo katerih pridobi temeljni občutek lastne vrednosti; dovolj priložnosti za ravnanje s potrebo po avtonomiji in skrbjo zase – in s potrebo po povezanosti in skrbjo za druge ter dovolj dobre pogoje za učenje treh sposobnosti, ki se jih v družini mora naučiti: sposobnost za ljubezen, sposobnost za pogajanje in sposobnost za konflikt.«

Družina ni samo biološka struktura, pravi Musek (1995: 182). Je tudi temelj socialnega življenja in socialnih odnosov ter vir in okvir posameznikovega duševnega razvoja, njegove duhovne in osebne rasti. V njej se kot prototipi pojavljajo vsi pomembni odnosi in v njej se posameznik razvija, dosega svoj vrhunec, v njej dopolni življenje (Musek 1995: 182).

Prva leta življenja so za otroka zelo pomembna, saj se izoblikuje njegov notranji vzorec soočanja s čustvi, sprejemanja odgovornosti in tudi načina, kako se odloča in sprejema odgovornost za svoje posledice.

1.2.2 ODNOSI V DRUŽINI

Pristni odnosi med družinskimi člani, iskrenost in zrcaljenje ter skupno učenje so pomembni dejavniki razvoja posameznika znotraj družine. Ozračje v družini je

torej tisto, ki bo oblikovalo temeljni kriterij, po katerem bo posameznik kasneje izven družine dojemal druge in svet okrog sebe ter se na podlagi tega odločal za način spoprijemanja z izzivi sveta. Pristni odnosi so zablokirani v tistih družinah, kjer je prepovedano izražanje osnovnih čustev, in sicer zaradi bolečega soočenja s samim seboj. Zato bodo vsa zanikana in prikrita čustva znotraj družine sprevračala tudi posameznikov pogled na svet izven družine (Gostečnik 2000).

Tomori (1994) se s tem ravno ne strinja in opozarja, da družina ni edina, ki vpliva na oblikovanje človekove celovitosti. Na nekaterih področjih razvoja otrokove osebnosti ima sicer odločilno vlogo, od katere je kasneje odvisen tudi vpliv delovanja drugih nedružinskih dejavnikov, vendar to samo v primeru, ko gre za funkcionalno družino. Ta namreč zajema vsa glavna področja, ki bi jih naj družina izpolnjevala pri razvoju osebnosti vsakega izmed svojih članov, pri njegovi socializaciji in pripravljanju na samostojno življenje.

Slovenska raziskava avtorice Marčič (2006) pa je pokazala, da mladostniki, ki se dobro razumejo s svojimi starši in z njimi odprto komunicirajo, poročajo, da v manjši meri uživajo alkoholne pijače, kadijo cigarete in marihuano ter uporabljajo računalnik v prostem času kot ostali vrstniki. Tako sklepa, da mladostniki, ki so doma deležni podpore in spodbude, bolj zaupajo v svoje sposobnosti, zato ne potrebujejo zdravju škodljivih substanc, da bi se s tem približali vrstnikom in se počutili samostojne. Poleg tega tudi nimajo potrebe po kljubovanju staršem.

Mnoge družine seveda svojih funkcij ne opravljajo povsem učinkovito ali sploh ne. Lahko ne opravljajo svoje naloge na enem ali drugem področju ali pa v razvojnem obdobju. Lahko so nefunkcionalni samo v kratkih kritičnih fazah ali pa kar ves čas. Dejstvo pa je, da se v družini, kjer se zapleta pri eni od njenih funkcij, prej ali slej to nadaljuje tudi pri drugih funkcijah (Tomori 1994).

Vsaka družina bi morala otroka naučiti odgovornosti. Morala bi mu omogočiti sprejemati odgovornost, se soočiti s seboj in se zavedati posledic svojih odločitev. S tem, ko se družina naslanja na mite o nujnosti popolnega razkola med mladostnikom in starši, kot posledice biološko in družbeno pogojenih značilnosti adolescence, zmanjšuje možnosti za odgovornost in razsodno odločanje mladostnika (Gostečnik 2000).

Ker pa je tega sposobnih zelo malo družin, prihaja do posebno težkega položaja v družini, če se vzgojni nemoči pridruži še občutek sramu. S tem, ko je mladostnik prestopil meje dovoljenega, je javno pokazal na družino. Strah za mladostnikovo bodočnost jih ponavadi motivira, da začnejo iskati pomoč (Gostečnik 2000).

Čačinovič Vogrinčič (2000) pravi, da ima včasih opravka z družinami, ki ravnaajo, kot da so ujete v kocko ledu, tako negibne so v svoji stiski. To prisposodbo uporablja H. Stierlin, da bi pojasnila, kakšno pomoč potrebuje družina. »Če poskušamo gladek led razbiti, lahko poškodujemo njene člane, če ga želimo raztopiti s toploto, je družina v nevarnosti, da razpade. To, kar družina potrebuje, je projekt, ki omogoča, da se vsak član družine razmeji in prepozna, na novo oblikuje svoj delež, da bi se sklenil novi, boljši dogovor« (Čačinovič Vogrinčič 2000: 44).

Na tem mestu bi želela omeniti še Youngsa (2000: 69), ki opiše pet odraslih, ki jih otroci najbolj potrebujejo in želijo v svojem življenju. Kot prve na lestvici najpomembnejših odraslih navede enega izmed staršev, na drugem mestu je drug starš. Na tretje mesto postavi priljubljeno učiteljico, če otrok čuti, da mu zna prisluhniti. Lahko pa na tretjem mestu pristanejo tudi krušni starš, sosed, družinski prijatelj ali sorodnik. Na četrtem mestu je ponavadi učitelj, ki otroka navdušuje s svojim slogom poučevanja, ki pa je usklajen z učenčevim slogom. Otroci zelo cenijo učitelje, ki jim omogočajo razvijati interese in zmožnosti. Na peto mesto ponavadi uvrščajo svoje babice ali drugega sorodnika, ki jih je podpiral. Fantje pa na peto mesto uvrščajo strice, dedke tudi brate. Na prvih petih mestih se do otrokovega šestnajstega leta redko pojavijo prijatelji in vrstniki. Ti so večinoma le trenutni prijatelji, saj si jih izbirajo na podlagi zunanjih okoliščin, pripadnosti isti skupini, sodelovanja pri projektu ali pa vrstnika sedita v isti klopi.

1.2.3 ŽELJA PO AVTONOMNOSTI

V času adolescence si mladostniki želijo pridobiti čim več avtonomije in svobode, poleg tega pa se želijo otresti dominantnosti staršev. To sicer ne pomeni, da se želijo popolnoma otresti svoje družine, ampak s pogajanjem pridobiti novo vlogo in odnose, ki bi bili bolj enakopravni in vzajemni. V družinah, kjer se spodbuja avtonomija, kjer je odnos fleksibilen in uravnotežen s podporo in sprejemanjem staršev, je večja možnost zdravega odnosa. Mladostniki v tem času še vedno

potrebujejo podporo staršev in njihovo ljubezen, saj še sami vedno nihajo med željo po varnosti in neodvisnosti (Dogenik 2011).

Otrok začne v tem obdobju prehajati iz položaja, ko je bil v veliki meri odvisen od drugih, v položaj neodvisne in samostojne osebe, ki zna sama odgovarjati za svoja dejanja, se zna samostojno odločati in skrbeti zase ter tudi za druge. Ker je ta želja po samostojnosti tako močna in jo mladostniki želijo doseči z uporom in kljubovanjem, začnejo zavračati vrednote staršev. Zgodi se, da postanejo do staršev preveč kritični in jim celo očitajo njihove življenjske nazore in načine ravnanja. V tem času so tudi zelo občutljivi na to, kaj kdo izjavlja in kaj dejansko počne. Če se to dvoje ne ujema, mladostniki starša ali katerekoli druge odrasle osebe ne bodo jemali resno (Dogenik 2011).

Kljub vsemu pa se je odnos med mlajšo in starejšo generacijo bistveno spremenil. Od šestdesetih let naprej se je zdelo, da odnosi samo še propadajo, v osemdesetih letih pa se je zgodil preobrat. Vedno več mladih je spletlo prijateljske vezi s svojimi starši. Mladim veliko pomeni emocionalna bližina s svojimi starši in sorodniki. Poseben poudarek dajejo tudi stabilnosti in miru najbližjega zasebnega sveta. V nekaterih družinah se je tako med mladimi in starši oblikovalo zavezništvo, ko v tem svetu družina predstavlja pomemben varovalni dejavnik za uspešen prehod iz mladostništva v odraslo obdobje. Tako zavezništvo pa lahko predstavlja tudi nevarnost za osamosvajanje mladih v polni meri še posebej na čustvenem nivoju, saj se dogaja, da starši na prekrita načina vežejo mlade nase in jim s tem preprečujejo samostojno pot v življenje (Dogenik 2011).

Na osnovi raziskave, v kateri so sodelovali mladostniki in njihovi starši, so Allen, K. B. McElhaney, Kuperminc in K. M. Jodl (2004) ugotovili, da v obdobju od 16. do 18. leta starosti obstaja pomembna stabilnost v vzorcu navezanosti, vendar se pojavljajo tudi spremembe. Če mame v situacijah nestrinjanja z mladostnikom nudijo oporo, s tem ohranjajo varno navezanost. Mladostniki, ki so v situacijah nestrinjanja preveč osebno vpleteni, ki težko ohranjajo ali dosegajo avtonomnost, pri 18. letih izražajo nižjo raven varne navezanosti.

Allen (2003) je ugotovila, da največ svobode pri izražanju mnenj v situacijah, ko se ne strinjajo s starši o temeljnih življenjskih vprašanjih, izražajo tisti mladostniki, ki so varno navezani na svoje starše. Zavedajo se namreč, da njihovo nestrinjanje z

mnenji staršev ne bo poslabšalo njihovih medosebnih odnosov, saj si tako oni kot tudi starši prizadevajo, da bi ohranili dobre odnose.

1.2.4 VZGOJA V DRUŽINI

V vsaki družini se izoblikuje svoj model vzgoje, ki je posledica funkcioniranja družine kot sistema. Modeli vzgoje so odraz širših družbenih razmerij in odraz njihovih značilnosti. Pomembno je, da so meje med podsistemi jasne. Če gre za nejasne, zabrisane ali pa preveč nestalne meje med podsistemi, ne omogočajo identifikacije in učenja vlog ter onemogočajo interakcijo med podsistemi. Jasne meje otrokom omogočajo, da se naučijo, da obstajajo pravila, kar je pomembno za razvoj simbolne identifikacije, avtonomije in neodvisnosti (Gomboc 2002).

Freud meni, da je družina oziroma posameznik v njej osnovno gibalno vzgoje. Pravi, da se v družini odvijajo odločujoči procesi oblikovanja posameznika, še posebej v prvih letih življenja. Tisto, kar otrok ponotranji v najzgodnejšem obdobju, je trajno nasledstvo za vse življenje (Lepičnik Vodopivec 1996).

Vzgoja je odnos med starši in otroki, kjer odnos sooblikujejo oboji. Otroku namreč ni material, ki ga oblikujejo starši, ampak je samostojna osebnost, ki se na sebi lasten način odziva na vse, kar se dogaja v njegovem okolju (Žorž 2005: 6).

Že od nekdaj velja modrost, ki pravi, da v družini z več otroki ni mogoče vzgajati vseh enako. Vsak se odziva nekoliko drugače. Nekateri si bodo določena pravila hitro zapomnili in ponotranjili, spet drugi pa jih bodo že v začetku preslišali oziroma iskali poti, da se bodo lahko pravilu izognili.

Na tem mestu se strinjam s Čačinovič Vogrinčič (1998: 227–228), ki pravi, da vzgoja najpogosteje na žalost pomeni zgolj to, da mora otrok čim prej postati priden. Se pravi takšen, ki je »kaj prida«. Točno takšen, kot želijo odrasli.

Huebner (2000) meni, da je za razvoj zdrave in odgovorne osebnosti mladostniku treba omogočiti prevzemanje posledic in da mora mladostnik sovplivati na postavljanje družinskih pravil. Poleg tega pa poudari tudi pomen nadzora in oblikovanja strukturiranega okolja odraščanja. Mladostnikom je tako treba omogočiti neodvisnost, vendar spet ne do te mere, da bi jih izpostavili nevarnostim. Mladostniki kljub vsemu potrebujejo varnost in strukturo, naloga

staršev in ustanov pa je, da to zagotovijo, saj se bodo le tako mladi lahko učinkovito spoprijemali z razvojnimi nalogami tega obdobja.

Tako lahko starši, ki v zadostni meri in pravilno nadzorujejo mladostnike na primerno zahteven način, zmanjšajo tveganje za nastanek različnih kritičnih vedenj in vedenjskih težav. Rezultati Cookstonove (1999) raziskave govorijo o razlikah v nadzorovanju otrok v enostarševskih družinah. Pokazali so, da je najmanj nadzora v očetovskih enostarševskih družinah, nekoliko več ga je v materinskih enostarševskih družinah, največ pa v družinah z obema staršema. Rezultati kažejo tudi na to, da se odvisnost od alkohola in drog ter vedenjske motnje pogosteje pojavljajo v očetovskih enostarševskih družinah.

1.3 ŽIVLJENJSKI SVET MLADIH

Življenjski svet mladostnika se imenuje vsakdanji svet, v katerem živi. V tem svetu se mora znajti in razviti strategije preživetja. Na podlagi svojih predstav o realnosti razvije strategije ravnanja. Svoje predstave ustvarja ali konstruira preko razlag simboliziranih vsebin, ki mu jih ponujajo drugi in jih je ponotranjil. Simbolizirane vsebine drugih so njihove predstave o realnosti. Berger in Luckmann sta skupno razlago akterjev poimenovala z družbeno konstrukcijo realnosti (Berger et al. 1989).

Šugman Bohinc (2007) nas opozarja, da so mladi eksperti iz izkušenj, in kadar hočemo izhajati iz te predpostavke, jim moramo dati možnost, da nam povedo, kako doživljajo dogajanje. Naša naloga je, da analiziramo njihove pripovedi in podatke, ki jih zberemo od ostalih udeležencev v dogajanju. Temu bi lahko rekli tudi raziskovanje življenjskega sveta uporabnikov.

Koncept življenjskega sveta je zastavil Heidegger. Ne osredotočamo se več na to, kakšni naj bi bili mladostniki v smislu idealizirane vsestransko razvite osebnosti. Po njegovi teoriji bolj izhajamo iz obstoječega stanja, se pravi, kakšni so mladostniki tukaj in zdaj. S tem se naši nameni spremenijo. Namesto perspektive, ki se ukvarja s tem, kako bomo mladostnike spremenili in oblikovali v idealni subjekt, se začnemo spraševati, kaj lahko skupaj z njimi storimo, da jim bo tukaj in zdaj bolje. S tem se izgubi osredotočenje na popolnost mladostnika. Usmerimo se na konkretnega mladostnika in poskrbimo za to, da bo takšen, kot je, bolje živel (Poštrak 2015).

Poštrak (2015) meni, da je življenjski svet mladih opredeljen s celo vrsto dejavnikov odraščanja. Drugi avtorji to poimenujejo z dejavniki prestopniškega vedenja, z dejavniki tveganja ali z varovalnimi dejavniki. Gre torej za razsežnosti, ki na različne načine, ogrožajoče ali varovalne, vplivajo na življenjski svet mladostnika. Večina teh avtorjev navaja pet dejavnikov, ki naj bi vplivali na življenje mladostnika. Ti so spol, družina, šola, vrstniki in vrednote. Nekateri celo govorijo o štirih sklopih: individualne karakteristike, družina, šola in skupnost.

1.3.1 MLADINSKA KULTURA

Ule (1995: 37) mladinsko kulturo definira kot »kulturo, ki bi naj predstavljala komercialno dostopno in nezahtevno vsakdanjo zabavo večine mladih vseh družbenih slojev. Kultura ni več le enostransko in enodimenzionalno mesto izobraženih, ni več nekaj zahtevnega, višjega, vrednega, globokega, temveč je postala vsakdanja, popularna, večpomenska. Mladinska kultura je tako postala institucija socialne regulacije življenjskega poteka mladostnikov.«

»Mladinska kultura ni neki nejasen strukturni monolit, ki pritegne tiste, ki so večinoma mlajši od trideset let, ampak je kompleksna raznolikost več subkultur in različnih starostnih skupin, vendar jasno povezana z njihovim razrednim položajem, to pa je za vsako raziskavo mladinske kulture osrednje« (Brake 1984: 15).

Mladinska kultura je tako postala institucija socialne regulacije življenjskega poteka mladostnikov in kot vrstniška kultura utrjuje socialne in kulturne povezave med mladimi in jim pomaga v vsakdanjem obvladovanju skupnih problemov. S tem dobijo občutek, da niso edini, ki imajo težave, in krepijo občutek pripadnosti skupini (Ule 1995).

Kreativni del mladinske kulture je v prvi vrsti stilno oblikovanje vsakdanjega življenja mladih, vendar ne nevtrarno stiliziranje, temveč vedno usmerjeno v soočenje in kritiko dominantnih oziroma vladajočih življenjskih oblik. Kaže se tudi prikrit odpor mladinskih gibanj proti oblastnim strukturam, ki bi želele vrniti mlade iz javne sfere v družino, šolo, na delo in v nadzorovane oblike druženja. Prek različnih stilov so se mladi tudi politično izražali, zato lahko rečemo, da je šlo za stilno politiko mladinskega vsakdana. Stilno izražanje političnega stališča je tako dvopomensko, in sicer na eni strani izraža realno nemoč mladih, ki ne vidijo ustrezne prihodnosti zanje, na drugi strani pa je bil tak način kulturne in politične inovacije precej bolj učinkovit in udaren kot katerakoli druga ideološko obarvana akcija (Ule 1995).

1.3.2 OBLIKE MLADINSKE KULTURE

Brake v svoji knjigi govori o mladih in z njimi povezanimi oblikami kulture. Razdeli jih v štiri skupine, in sicer:

- spodobna mladina – gre za skupino mladih, ki jim uspe preživeti ta čas svojega življenja brez vpletenosti v kakšno najstniško kulturo ali pa vsaj ne v tiste njene vidike, ki so videti deviantni,
- prestopniška mladina – ti so vpleteni v nezakonita dejanja, kot so tatvine, nasilje ali vandalizem, ženske pa v neodobravajoče spolno vedenje,
- kulturniški uporniki – skupina mladih, ki so ponavadi vpleteni v subkulture na obrobju literarno umetniškega sveta in bolj privrženci kot umetniki,
- politično militantna mladina – gre za mladino, ki je izvajala odpor s stilom, se pravi večinoma preko zunanjega videza (majice z napisi, pričeske itn.) (Poštrak 1994).

1.3.3 RAZMERJE MED KULTURO IN SUBKULTURO

Ne moremo govoriti, da v neki skupnosti obstajajo prevladujoče kulture in njej nasproti posamezne subkulture. Natančneje je, da rečemo, da v skupnosti obstaja vrsta raznolikih načinov življenja, ki so vezani na starostno obdobje, spol, družbeni položaj, geografski prostor itn. Tisto, kar naj bi bila uradna ali prevladujoča kultura, je povezano z vprašanji razporeditve družbene moči in vrsto drugih dejavnikov (Poštrak 1994: 416).

»Kulturo lahko razumemo kot vir potencialnih pomenskih struktur, ki jih posamezni akterji podedujejo. Subkulture pa že samo z lastnim obstojem dajejo slutiti obstoj alternativnih oblik kulturnega izražanja, ki odsevajo kulturniško pluralnost v kulturi, za katero se zdi, da ob površnem pregledu dominira članom družbe« (Brake 1984: 23).

Brake (1984: 23) piše, da ima kultura več ravni, in sicer: zgodovinsko raven idej, raven vrednot, raven pomena in njegovih vplivov na umetnost, znake in simbole. Po njegovem mnenju sem spadata tudi procesa materialne proizvodnje ter simbolični in materialni vpliv artefaktov na kulture. Kočno je tu še osebni – dinamični element – človeškega dejanja in način, kako je med akterji to dejanje interpretirano. Kjer je neka oblika organiziranega in priznanega prepleta vrednost obnašanja in delovanja, odzivi nanje pa so drugačni od odzivov na prevladujoče nize norm, tam obstajajo subkulture.

Poštrak pravi, da »v okviru neke splošne kulture vedno najdemo – v znatni večini znanih družb – t.i. »podkulture« ali variante, modifikacije splošne kulture, katere raznolikost zgodovinsko izhaja iz različnih zgodovinskih izkušenj raznih velikih delov družbe, sedaj pa se ohranja zaradi njihovih različnih družbenih pozicij in interesov. To podkulture so lahko klasične, regionalne, profesionalne, etnične itn.« (Poštrak 1994: 35).

1.4 SUBKULTURE

Ule (1995: 37) piše, da »subkultura zajema mladinske kulture delavskega razreda, nižjih družbenih slojev in marginalnih skupin.«

»Subkultura je za nekoga le drobec v preživljanju prostega časa, zabava za konec tedna, za drugega pa dobesedno »edina alternativa«, paralela (čeprav za njega središčna) »realnost«. Tu imamo v mislih recimo pripadnika srednjega razreda, ki se lahko »odloča« za eno od oblik »subkulturnega« življenja in za stopnjo svoje vpletenosti vanjo na eni strani, ter recimo pripadnika delavskega razreda ali nacionalne, rasne ali kakšne druge manjšine, ki je v bistvu »potisnjen« v »subkulturni način preživetja« (Poštrak 1994: 228).

Brake (1984: 22) pravi, »da v vsaki kompleksni stratificirani družbi je tudi več kultur, njihove glavne oblike so razredne kulture, subkulture pa lahko pojmujeemo kot podvrste teh širših kulturnih konfiguracij. Subkulture imajo s širšo razredno kulturo skupne elemente, vendar se od nje tudi razlikujejo.«

Domneva tudi, da je treba ločiti subkulture, ki se pojavljajo kot pozitivni odzivi na zahteve družbenih in kulturnih subkultur (npr. poklicne subkulture), od subkultur, ki imajo negativne odzive (npr. prestopniške subkulture) (Brake 1984).

Brake pravi, da so subkulture za mlade »moratorij, časovni in geografski prostor, ki je lahko uporabljen za preverjanje vprašanj o svetu in njihovem odnosu do sveta. V njem je možno eksperimentirati z identitetami in zamislimi ter tehtati med možnostmi za družbeno spremembo. Subkulture so uporniške in navadno nič več ko to« (Brake 1984: 37).

1.4.1 POMEN SUBKULTUR

Frith (1986) izpostavlja, da ima življenjski slog, povezan s subkulturo, pri posameznih mladostnikih različne pomene. Imamo mlade, ki se v celoti, se pravi od jutra do večera, ves čas, doma in v šoli ali službi, posvečajo negovanju vidikov subkulturnega sloga življenja. Nekaterim mladostnikom to predstavlja način zabave ob koncu tedna, spet tretjim pa občasen izlet ali dogodivščino.

Če se vrnemo nazaj k Braku, ki je razločeval spodobno mladino, prestopniško subkulturo, kulturniške upornike in politično militantno mladino, lahko opazimo, da

je prestopniško subkulturo označil za mladino delavskega razreda kot odziv na kolektivno doživljanje problema.

Poštrak (2011) k temu dodaja, »da so po tem pojmovanju subkulture predvsem simbolizirane manifestacije ali simptomi neke vrste samorefleksije položaja mladostnikov.« Po njegovem mnenju so oblike subkultur različne glede na položaj mladostnikov v širšem okvirju t.i. vsakdanjega življenja. Tudi družbeni položaj, spol in ostali vidiki mladostnikov so vezani na subkulture. Iz tega bi lahko sklepali, da pravzaprav govorimo o subkulturah mladih iz delavskega razreda in mladih iz srednjega in višjega sloja (Poštrak 2011).

Brake (1984: 35) je ponudil pet odgovorov na vprašanje, kaj subkulture nudijo mladim:

- Nudijo rešitev (čeprav zgolj na magični ravni) določenih strukturnih problemov, ki so izkušeni kolektivno in jih ustvarjajo notranja protislovja družbenoekonomske strukture. Ti problemi, ki jih vsaka generacija ponovno izkusi, so pogosto razredni.
- Nudijo kulturo, iz katere je mogoče izbrati določene kulturne elemente – kot so stil, vrednote, ideologije in življenjski stil, ki jih je mogoče uporabiti za razvijanje nove identitete, ki jih ne predpisujejo delo, dom ali šola.
- Kot takšna je subkultura izkušena alternativna oblika družbene resničnosti, ki je zakoreninjena v razredni kulturi in ki jo posreduje soseska. Ne sme biti simbolična skupnost, ki jo prenašajo množična sredstva obveščanja.
- S pomočjo ekspresivnih elementov subkulture nudijo smiselni način življenja v prostem času, življenju, ki je bilo odstranjeno iz instrumentalnega sveta dela.
- Posamezniku nudijo rešitev določenih eksistencialnih dilem.

1.4.2 KRATEK PREGLED RAZVOJA SUBKULTUR

V šestdesetih in sedemdesetih letih, ko so začele subkulture nastajati, so bila za njih zanimiva predvsem tri področja: seksualnost, ustvarjalnost in politika. Seksualnost je bila takrat v veliki meri tabu tema. Imeli so tudi popolni nadzor odraslih, zato je bila še posebej zanimiva. Ustvarjalnost, glasba, umetniška

produkcija so bili privilegirani izrazi kreativnosti mladih. Zaradi javnih diskusij pa jih je zanimala tudi politika (Kuhar et al. 2011).

Kasneje so mladinske subkulture postajale vedno bolj raznovrstne v vedenjskih vzorcih in usmeritvah in s tem niso bile več samo del vrstniškega združevanja mladih. Vedenjski vzorci so se tako nanašali na stile oblačenja, oblike uživanja v prostem času, na zavračanje običajnih norm vedenja, na nov odnos do spolnosti, religije in politične dejavnosti. K mladinskim kulturam so šteli glasbene stile, hipijsko kulturo, skupine športnih navijačev, kulturo uživalcev drog, novo levico, študentsko kulturo, religiozne sekte in še mnoge druge (Kuhar et al. 2011).

1.4.3 RAZLIKOVANJE SUBKULTUR

Mogoče je razlikovati subkulture, ki nastanejo znotraj družbe, od tistih, ki se razvijejo zunaj nje – na primer pri priseljski skupini. Subkultura mora razviti nove skupinske standarde, bistvo njenega obstoja pa je oblikovanje spleta obnašanja in vrednot, ki imajo za njene akterje pomenski simbolizem (Brake 1984).

Kulturne tradicije, še posebej tiste, ki so proizvod družbenega razreda in očitni konsenz srednjega razreda, lahko vplivajo drug na drugega in ob pomoči tradicij soseske in specifičnih zgodovinskih okoliščin oblikujejo kulturno podobo subkulture. Ena subkulturi skupnih kulturnih oblik je njen stil. Akter se nauči, da obnašanje, ki označuje pripadnost določeni vlogi, vključuje: kakšno vrsto oblačil nosi, njegovo držo in pozo, kaj ima rad in česa ne mara, o čem govori in mnenja, ki jih izraža. Stil pokaže več pomembnih indikatorjev. Izraža stopnjo predanosti subkulturi in označuje predanost specifični subkulturi, ki s samo zunanostjo ne upošteva dominantnih vrednosti ali pa jih napada. Stil sestavljajo trije glavni elementi: videz, sestavljen iz kostuma, dodatkov; način obnašanja, sestavljen iz izrazov, drže in poze in pa specialni besednjak ter način, kako je slednji podan (Brake 1984).

S pomembnimi drugimi se skozi interakcijo naučimo stila. Njegovo izražanje pa zahteva prepričljivo nošenje oblačila za izražanje imidža. Na subkulturni ravni stil deluje kot oblika posebnega besednjaka, ki črpa iz oblačil in artefaktov prevladujočega modnega konteksta in jih prevaja v lastno retoriko (Polhemus 1994: 43).

»Subkultura je resna stvar: kdor ji pripada, ji pripada v celoti, ji je popolnoma in vedno predan. Njegova identiteta je jasna, trdna, lojalna, težko spremenljiva, ekskluzivna, celo sankcionirana ali represivna s strani »pravovernih« (Velikonja 1999: 18).

Prostor, kjer se subkultura razvije, dobi nek nov pomen. To ne pomeni, da si ljudje tja več ne upajo, ampak dobi nov pomen na simbolni ravni. Navadno gre za prostore z izrazito avro modernega, se pravi, da so tam razni fast foodi, diskoteke, veliki kompleksi garaž, podhodov itn. Takšni prostori delujejo izrazito urbano (ulica, lokal, mestno središče ...). Pozorni moramo biti tudi na posebno kombinacijo videnega in nevidnega. Simbolni govor bi bil brez pomena, če ne bi bil viden, na drugi strani pa je določena nevidnost nujna v smislu izolacije. Tako bi lahko šminkarjem (vidnost) in narkomanom (nevidnost) pripisali skrajnosti, subkultura pa je nekje vmes (Stanković 1994).

1.5 PROSTI ČAS

1.5.1 OPREDELITEV PROSTEGA ČASA

Prosti čas je tisti čas, po katerem vsi hrepenimo. Večina ljudi bi ob vprašanju, koliko ima prostega časa, rekla, da bistveno premalo. Želimo si ga več, takrat, ko ga imamo, pa večkrat ne vemo, kako bi ga bilo najbolje izkoristiti, saj nam z vseh strani prihajajo različna sporočila, kaj bi bilo najbolje početi. Ljudje so potem večkrat razočarani sami nad samo in se tako nenehno vrtijo v začaranem krogu.

»Prosti čas je v moderni družbi vedno pomembnejša kategorija, je vedno bolj družbeno pomemben čas, saj potrošniška družba vse bolj krajša delovni čas in podaljšuje prosti čas, ki ga seveda spet poskuša napolniti s produkcijo izdelkov, storitev in dejavnosti, ki jih nenehno pošilja na trg. Prosti čas je v moderni industrijski družbi vedno bolj tudi čas, ki ga posameznik uporablja za lastno regeneracijo, za kompenzacijo identitetnih izgub, ki nastajajo v drugih sferah življenja, predvsem v delovni sferi. To je čas za razreševanje konfliktov v socialni sferi, za druženje in vzdrževanje socialnih mrež, ki so posamezniku nujna opora v življenju. Prosti čas je zato nujno potreben čas, da lahko človek zdrži napetost in konflikte v drugih sferah življenja« (Ule et al. 2000: 62).

Kristančič (2007: 39) pravi, »da je prosti čas tisti čas, ki ni zapolnjen z obveznostmi s področja dela, šole, družine in drugimi družbenimi obveznostmi. To je čas, ko posameznik na osnovi osebne izbire hoče sam sebe izraziti in se razvijati, če ima za to možnosti in sredstva. Pojavlja se v treh oblikah: počitku – oddihu, razvedrilu – zabavi, razvijanju osebnosti – učenju za življenje.«

»Prosti čas je čas, ko lahko mladostniki resnično oblikujejo sami sebe. Je čas, ko se lahko preizkušajo različni življenjski stili, omogočeni so pogoji za socializacijo med vrstniki in zunaj družinskega okolja, raziskuje se lastna identiteta skupine« (Hendry 1993: 30).

Poleg tega ima prosti čas še eno pomembno dimenzijo, ki je še posebej značilna prav za mlade. Prosti čas namreč ne pomeni samo večje svobodne izbire dejavnosti in odnosa, ampak tudi čas zmanjšanega nadzora nad posameznikom in posameznico. Prav zaradi tega nadzora nad prostim časom mladostnikov prihaja največkrat do sporov z odraslimi (Ule et al. 2000).

1.5.2 PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA

Po pregledu raziskav je bilo ugotovljeno, da je med mladimi razširjeno pasivno preživljanje prostega časa. To je za razvoj mladostnikov zelo slabo, saj ne morejo razvijati svojih osebnosti. Preizkušati bi namreč morali nove stile in se preizkusiti na različnih področjih. Še posebej pasivno preživljajo prosti čas brezposelne osebe in učno neuspešni mladi, ki tako pogosteje kot drugi izkazujejo tveganja za pitje alkoholnih pijač, kajenje, preizkušanje drog (Dogenik 2011).

Nekreativni čas je tako čas, ki vzbuja le malo zadovoljstva, še več, je zelo tvegan. Po eni strani je to najbolj zaželen čas, vendar pa ga veliko ljudi preživlja z dejavnostmi, ki nudijo najmanj zadovoljstva, ki najmanj prispevajo k samopodobi posameznikov in imajo majhen socialni pomen. To je čas, ki ga preživijo pred televizijo, ko pasivno spremljajo nove medije, nakupujejo, berejo lahko čtivo, so obsedeni z igrami, promiskuitetno seksualnostjo, se opijajo, drogirajo (Ule et al. 2000).

Poštrak (2007) ponovno opozarja, kako pomembni so odnosi med mladostniki in starši. Če so namreč ustrezni, ne ogrožajo, potem starši otroku predstavljajo oporo. To mladostniki čutijo tudi takrat, ko staršev ni zraven, se pravi, ko preživljajo prosti čas sami ali s prijatelji. Če pa so ti odnosi obremenjeni, polni zlorab, nasilja, je pa lahko to čas, ki blagodejno vpliva na mladostnika. V tem času se lahko spočije in si celi rane, lahko pa te stiske prerastejo v različne manifestacije, simptome, ki so lahko ogrožajoči za mladostnike. Iz tega lahko sklepamo, da ni pomembno, koliko prostega časa ima mladostnik, temveč kaj z njim počne. Ključnega pomena za to, kaj z njim počne, pa je njegova celotna življenjska izkušnja.

Različne organizacije so med mladimi začele vedno bolj spodbujati neformalno učenje. Želijo jih namreč pripraviti do tega, da bi izkoristili mladostna leta za učenje raznih veščin, ki bi jim kasneje pomagale pri vstopu v svet odraslih. Spodbuja se jih k učenju tujih jezikov, pridobivanju socialnih veščin, k učenju igranja na različna glasbila ter k udeleževanju sprostitev delavnic. S tem pridobivajo neformalne oblike v primerjavi s formalnimi vedno večji pomen. Mladi, ki se udeležujejo različnih dejavnosti, si na eni strani svoj prosti čas osmislijo in so znotraj njega aktivni, na drugi strani pa je njihov čas naravnano storilnostno (Dogenik 2011).

1.6 SOCIALNA RANLJIVOST MLADIH

»Izraz socialna ranljivost so uvedli trije belgijski raziskovalci – Van Kerckvoorde, Vettenburg in Walgrave (v Schuyt 1995: 8) – ter z njim označili posameznike, ki so bolj izpostavljeni nadzoru in sankcijam družbenih institucij, kadar so z njimi v stiku, kot pa imajo koristi od posegov institucij« (Šelih 2000: 26).

Po Šelihovi (2000) se socialna ranljivost deli v štiri skupine:

»Neopravičeno izostajanje iz šole, zgodnje in redno uživanje alkohola, milejše oblike mladinskega kriminala, eksperimentiranje z drogami, občasno eksperimentiranje s spolnostjo, slaba disciplina pri delu, splošen odpor do zunanjega sveta, staršev, starejših in predstavnikov avtoritet. Za to skupino je značilno agresivno reševanje tako namišljenih kot dejanskih problemov, ki jih imajo posamezniki/ce s sabo in starši. Običajno gre za nezavedno pretirano odzivanje na problem« (Šelih 2000: 26–27).

»Umik iz vrstniških skupin in iz šolskih dejavnosti, izogibanje iniciativam in aktivnostim, slabšanje šolskega uspeha, splošna neaktivnost. Včasih je to vedenje posledica strogih družinskih norm, ki sovpadajo z zahtevami šole. Ti učenci hitro postanejo tarče draženja in zasmehovanja, kar še okrepi težnje po umiku. Tipična lastnost tega znaka je povsem pasiven odziv na probleme, neke vrste paraliza« (Šelih 2000: 26–27).

»Iskanje močnih skupinskih povezav zunaj družine, iskanje alternativnih avtoritet, vključevanje v religiozne skupine oziroma verske sekte ali v mladostniške tolpe, ki zahtevajo izjemno pokorščino močnim voditeljem. Upoštevanje skupinskih norm daje posameznikom občutek varnosti v skupini. Potrebo po močni povezanosti z drugimi lahko zadovolji tudi aktivno članstvo v športnih klubih. Ta vrsta aktivnega sodelovanja v skupinah, za razliko od prve skupine znakov, ne zahteva posameznikove osebne iniciative. Oblikovanje identitete v pretežni meri temelji na identiteti, ki jo daje skupina« (Šelih 2000: 26–27).

»Strahovi in regresivne oblike vedenja, močna težnja po ostajanju doma, psihosomatske težave in drugi znaki slabega zdravja. V tej skupini so bolj skrajne manifestacije problemov, ki jih imajo mladi sami s seboj, starši in učitelji. Največkrat je potrebna strokovna obravnava« (Šelih 2000: 26–27).

Brinc et al. (2000: 44–45) piše, da aktivne oblike deviantnosti in aktivno članstvo v skupinah (prva in tretja skupina kazalcev) sodijo med aktivne odzive na probleme, pasiven umik in psihosocialne oblike trpljenja (druga in četrta skupina kazalcev) pa sodijo med pasivne odzive na probleme. Najboljša pot za socialno neranljivo in netežavno mladost je tako ravnotežje med aktivnim in pasivnim odzivanjem na probleme.

»Mladi so tako rekoč prisiljeni, da si za svojo rabo sproti »skujejo« socialna pravila, usmeritve in identitete« (Šelih 2000: 25).

Da pa bi bili mladi tega zmožni, morajo imeti visoko stopnjo refleksivnosti in osebnostne fleksibilnosti. Poleg tega je pomembno tudi to, da vedno več groženj in negotovosti izhaja ravno iz pričakovanja prihodnosti oziroma se vse skupaj nahaja v bližnji ali bolj oddaljeni prihodnosti in to pritiska na sedanost, medtem ko se pomeni družbenih ali socializacijskih ovir iz preteklosti zmanjšujejo (Šelih 2000).

Dodatno družbeno ranljivi so tisti mladi, ki so preko socialnih institucij deležni več sankcij in družbenega nadzora kot pa koristi in podpore. Potreba po spretnostih, znanju, kompetencah je vse večja, na drugi strani pa je vse manj možnosti in priložnosti za vključevanje in vstopanje v družbo. Zaradi tega prihaja do kulturnih in vedenjskih učinkov, kar pomeni večjo tekmovalnost v življenju in manjše možnosti za dolgoročno načrtovanje kariere. Vse te družbene razmere prinašajo elemente negotovosti, kar pa vpliva na spremembo življenjskih stilov mladih (Mrgole 2003).

1.7 POJAV ULICE

1.7.1 OPREDELITEV ULICE

Caliman (1998) opiše ulico na dva načina. Lahko jo razumemo le kot neko pot znotraj naselja, nekaj, kar vodi do določenega cilja. Lahko pa jo razumemo, kot jo razumejo nekateri mladi z ulice, ki ne vedo natančno, kam jih bo pot pripeljala, in tako postane ulica tudi kraj fizičnega in emocionalnega preživetja.

»Ulica je nujen pogoj za navezovanje stikov med posameznikom in življenjskim okoljem, in primis z naravnim okoljem: na ulico gledamo kot na »ožilje socialnosti«. Naša zahodna (meščanska) kultura te stike označuje za javne. Ulica je torej prostor javne socialnosti« (Campedelli 1998: 75).

Ulica je za vse v pozitivnem in negativnem smislu prostor odnosa, srečanja, izmenjave in stika (Campedelli 1998: 75).

»Ulica je predvsem prostor, kjer skupina živi z vsemi čustvenimi in spoznavnimi vrednotami, ki jih prostor prinaša s seboj. Ulica je prostor, kjer je doživljanje odnosov ločilni prostor, po katerem se spoznava in ločuje ena skupina od druge, je torej »identifikacijski prostor«« (De Piccoli 1998:87).

V Sloveniji ulica običajno ne pomeni fizičnega bivanja na ulici, ampak gre bolj za prostor vzgoje. Se pa mladostniki, ki samo preživljajo čas na ulici, bistveno ne razlikujejo od mladostnikov, ki v resnici živijo na ulici (Pinosa 2004: 95).

Pri nas tako redko vidimo mlade, ki bi odšli od doma in bi živeli na ulici. V večjih državah pa je to bolj razvito, zato je še toliko bolj pomembno, da obstajajo ljudje, ki se jim upajo približati ter jim nuditi oporo točno tam, kjer jo tisti trenutek najbolj potrebujejo.

1.7.2 ULICA SKOZI ČAS

V postmodernem času je znotraj perspektive strukturiranja vzgojnih procesov ulica kot izhodiščna točka vzgojnih procesov, in sicer gre za svojevrsten pojav. V 18. in še zlasti v 19. stoletju je industrijska revolucija s svojimi premiki generirala tudi sodobni pojav ulice. Vzpostavila je namreč skupine ljudi, katerih življenje je povezano z ulico: klošarje, odvisnike, kriminalce, brezdomce in mlade. Prav vsaka

skupina ulico dojema in doživlja na čisto svoj način. Še posebej mladostnikom ulica pomeni večplastno resničnost. Spreminja se glede na geografske značilnosti in simbolični pomen (Lisec Metelko 2003).

Podan je primer nekega fanta iz evropskega velemera, ki ulico doživlja kot kraj, kjer se navezujejo stiki. Na drugi strani pa je fant iz brazilske metropole, za katerega ulica predstavlja kraj zabave (biti skupaj in se igrati), preživetja, pa tudi zavetje pred vsakodnevnim nasiljem (odkritim in prikritim), ki ga doživlja znotraj družine oziroma življenjskega teritorija (Caliman 1998).

V obdobju modernosti je ulica ostala kot pomemben element bivanja posameznika. Ulica namreč sooblikuje njegove vrednote, določa razmerja ter postaja poligon za preizkušanje lastne moči in veljave. Včasih je imela vzgojno funkcijo le družina, nekaj malega tudi šola, zdaj pa je to prevzela ulica. Znano je namreč, da mlade dandanes vzgajajo štirje enakovredni sistemi. Ti so družina, šola, vrstniki in mediji. Do problema prihaja zato, ker si vsi štirje sistemi stojijo vzporedno – drug ob drugem – še slabše pa je to, da se začnejo med seboj izključevati ali ovirati. Tako nam lahko postane jasno, da je ulica presečišče vseh sistemov. Mladostniki tako vsak dan vstopajo in izstopajo iz teh sistemov, ulica mu pa nudi nekaj boljšega, lahko je v vseh štirih sistemih hkrati. Kljub temu da prihaja med sistemi do konfliktov, postaja ulica izhodišče ter skupni imenovalec številnih in raznovrstnih vzgojnih procesov. Mladostniki lahko na ulici vzpostavijo tako trdna razmerja, da iz njih ne morejo izstopiti ne v šoli ne v družini, kar pomeni, da ritmi življenja mladostnikov postajajo podrejeni ritmom, vrednotam in hierarhiji, ki jo na neformalen, a zavezujoč način vzpostavlja ulica (Lisec Metelko 2003).

1.7.3 MLADOSTNIKI NA ULICI

Mladi prihajajo na ulico zaradi različnih razlogov. Ti razlogi oblikujejo različne tipe mladostnikov (rizičnih, deviantnih, zapuščenih, nepopravljivih ...), ki zahtevajo uporabo različnih, vedno nasprotujočih si načinov posredovanja (skrbstvenih, zdravstvenih, kazenskih ...) (Caliman 1998).

Prepoznati je možno tudi nekatere značilnosti, ki so skupne uličnim bandam. Te so:

- V začetku poteka obred vpeljevanja. Starejši pripadniki skupine povabijo nekoga, ki ponavlja dela na ulici, da poskusi, kako je živeti na ulici in kako je, ko pripadaš eni bandi.
- Sledi posedovanje določenega teritorija, ki je geografsko opredeljen.
- Na tej točki se mora mladostnik odločiti, ali želi pripadati tej bandi in živeti na ulici ali ne.
- Če se odloči, da sprejme tak način življenja, sledijo obljuba, podpora in zaščita ter občutek pripadnosti.
- Kot član skupine si lahko privošči nekaj sprostivnega vedenja, kot so seksualne izkušnje, izkušnje z drogo ter svobodna uporaba prostora in časa, ki ga ima.
- Med člani bande je prisotna visoka stopnja zavezništva, kar pomeni, da se o problemih bande drugod ne govori.
- V skupini vlada tudi občutek pravičnosti, ki temelji na zakonu iz Korana: »Vse, kar storiš komu drugemu, je lahko uporabljeno proti tebi«. Imajo tudi močan občutek pripadnosti in identifikacije (Caliman 1998).

Mladostniki na ulici še posebej cenijo tistega, ki ima lingvistične zmožnosti. Te namreč sodijo med najbolj uspešna sredstva za obstanek na ulici. Pomembna je sicer tudi fizična moč, ampak ima šibek simbolni naboj. Z dobro konverzacijo si mladostnik v družbi pridobi spoštovanje in občudovanje. Na ulici je vedenje otrok popolnoma prilagojeno svetu, v katerem živi. Upošteva vsa pravila kulture in ima identitetne potrebe, ki spodbujajo pogajanje o vseh oblikah. Pogajati se mora znati tako besedno kot tudi z menjavanjem dozdevne ali navidezne napadalnosti s poudarjenim izražanjem naklonjenosti (Lucchini 2000).

Spominjam se zgodbe Nickyja Cruza, ki opisuje, kako je hodil po ulici neoborožen, roko pa je vseeno držal v žepu, kot da ima nož. Tudi takrat, ko je koga napadel in od njega izsiljeval denar, se je večkrat samo igral, da bo iz žepa potegnil nož, ki ga pa v resnici sploh ni imel. Omenja tudi to, kako je v začetku, ko še ni bil fizično močan, odločno stopil pred človeka in ga zgolj z besedami prepričal, da mu je dal denar, saj bi ga sicer ubil. Nicky se je zavedal, da tega ni bil sposoben narediti, ampak je znal izbrati tako močne besede. Ravno zaradi tega je kasneje postal vodja tolpe, saj je bil spreten tako z besedami, kot tudi fizično močan (Cruz 2008).

Zanimivo je to, ko Ricardo v svoji zgodbi opisuje, kako na ulici ni pretirane razlike med fanti in dekleti. Tako so seksistični predsodki veliko močnejši v družinskem svetu ali kateri drugi skupnosti, iz katere prihajajo otroci. Vsako dekle dobi možnost, da pokaže, kaj zna, in ko si dekle na ulici izbori svoje mesto, jo vsi fantje spoštujejo. Če si dekle to zasluži, jo fantje tudi varujejo in ji nudijo obrambo. Vendar pravica do spoštovanja in varovanja ni samoumevna, dekle si jo mora namreč resnično zaslužiti (Lucchini 2000).

Raziskave so pokazale, da se struktura mladostnikov z ulice v razvitem svetu spreminja. Včasih so namreč bili na ulici mladostniki iz revnih družin, danes pa se je to spremenilo. Ravno družine, ki so materialno preskrbljene, imajo prazne odnose, starši se ločujejo, nimajo časa za mladostnika in s tem nastopi revščina, ki ji rečemo praznina. Zaradi tega lahko krivca za to, da je mladostnik pristal na ulici, iščemo v (ne)kakovostnih odnosih, ki vladajo v tej skupnosti, oziroma v drugih občestvih, kjer poteka bistvena komunikacija za naše bivanje (Košir 1999).

»Če družina ni dom, potem ga mladostnik išče drugje. Izbira ulice kot prostora domovanja je odgovor na pesnikovo ugotovitev: Ne znam več iti sam po poteh,/ ker ne moram več iti sam. Za samoto je potreben pogum, za ulico je dovolj strah« (Košir 1999: 126).

1.7.4 ULIČNO DELO

Križanič (2009: 55) meni, da otroke in mlade preko dela odvrčamo od kriminalnih vedenjskih poti kot tudi drugih oblik odklonske oblike k socialno sprejemljivim oblikam vedenja. Intervencija uličnega dela se po njegovem mnenju začne tam, kjer so naslovniki in središča njihovih naravnih interakcij, npr. v parkih, na cestnih vogalih, železniških postajah in v zabaviščih.

Terensko delo je v javnem prostoru za socialne delavce kar velik izziv, saj s tem izstopijo iz svojih tradicionalnih profesionalnih vlog. Tako pri stikih z uporabniki nastopajo veliko manj formalno kot v institucionalnem prostoru, naučiti pa se morajo tudi številnih novih spretnosti. Programe, ki potekajo v javnem prostoru, razvijajo večinoma različne nevladne organizacije. Enako velja za ulično socialno delo, ki se je pri nas razvilo v 90. letih prejšnjega stoletja, saj tudi to poteka v javnem prostoru. Nastalo je z namenom, da bi socialni delavci s preventivnimi

programi zajeli vse tiste otroke in mladostnike, ki so v svojem življenjskem okolju ogroženi, prikrajšani in socialno izključeni (Milošević Arnold 2009: 15).

Z uličnim delom skušamo doseči uporabnike na drugi strani zidov institucij. Tam, kjer živijo ali delajo, pri čemer delavci uporabljamo različne, manj formalne pristope (Križanič 2009).

Campedelli (1998) piše, da se z uličnim delom gradi tudi kultura. Prihaja do izdelave pomenov, jezikov, neizpovedanih vprašanj in pričakovanj, ki so neločljiv del navzočnosti in pobud, s katerimi se od ulice naprej deluje na tem področju. Z grajenjem kulture obdelujemo izkušnje in delamo na idejah. To sta sicer dve različni, a hkrati dopolnilni stvari.

1.7.5 ULIČNI DELAVCI

Ulica je prostor, kjer skupina živi odnos, zato mora tudi ulični delavec najti možnost, da bo lahko stopil v odnos s to skupino. Če mu to uspe, lahko kasneje aktivira in mobilizira neizražene vire moči in sposobnosti ter spodbudi delovanje, s katerimi se skupina strinja (De Piccoli 1998).

Ulični delavci morajo prepoznati svoj interes, da lahko komunicirajo. Če ga ne, lahko samo manipulirajo, kar pa bodo mladostniki takoj začutili. Moramo jim namreč biti resnično na razpolago. Ulični delavec bo mladostnika učil zavedanja, zato se mora najprej zavedati sam. Zavedati se mora, kdo je. Toliko bolj kot bo sam poln (pomena, smisla), bo polna tudi njegova beseda. Mladostniki na ulici iščejo ravno ta nadomestek doma, česar jim družina ni zmogla dati in ker ni znala opravljati svoje temeljne naloge. Zato moramo mi, s polnim in angažiranim življenjem, mladostnikom ponuditi vzorec življenjskega smisla. S tem, ko se bo ulični delavec izpostavil kot ta, kdor je in kakšen je, se bo dal na razpolago in omogočil prisotnost pomembnega drugega, za kogar bi mladostnik rad obstajal. S svojo odprtostjo, empatijo in sočutjem bo zmožal pritegniti njegovo pozornost (Košir 1999).

Sposobni morajo prepoznati obstoječe vrednote, na katere se lahko oprejo, ko z mladimi začnejo pot k socializaciji, odgovornosti in vključevanju v družbo. Ukrepi na ulici tako posegajo na družbeno področje (revščina, brezposelnost ...) in osebno ter medosebno področje (odnos do svojega jaza, do pravil, norm, vrednot)

ter upoštevajo načela aktivnosti, ki so se ob izkušnji uličnega dela izkazala za koristna (Caliman 1998).

Guy Gilbert je francoski duhovnik, ki v svoji knjigi opisuje, na kakšen način dela z mladostniki. Omenila bom samo dve stvari, in sicer: reči ne ter ravnovesje. Gilbert (1998: 81) poudarja, kako pomembno je, da zna ulični delavec reči ne. K njemu namreč prihajajo mladostniki, ki so do zdaj živeli na ulici, kjer jih zaradi nenehnih selitev ni mogel nihče prav voditi in vzgajati. Pove zgodbo mladostnika, ki se je iz zapora hotel vključiti v njegovo skupnost. Guy ga je sprejel in mu povedal pravila, ki se jih mora držati. Zvečer ga je našel udobno zleknjenega v eni izmed postelj vzgojiteljev. Guy mu pove, da tukaj ne more spati, on pa mu je odvrnil, da se tukaj prav dobro počuti in da ne misli oditi. Šel je po vzgojitelja, ampak se jima po dolgem pogovoru ni uspelo ničesar dogovoriti. Guy ga je še enkrat vprašal, kako se je odločil, nakar mu je ta odvrnil, da bo ostal tukaj. Guy ga je udaril na gobec in s tem končal debato. Mladostnik je sicer rekel, da odhaja, ampak se je vrnil že naslednji dan in se mu zahvalil, saj mu je končno nekdo jasno pokazal mejo, hkrati pa mu je še vedno nudil brezpogojno ljubezen (Gilbert 1998: 81).

Druga stvar, ki jo Guy poudarja, je zvrhana mera ravnovesja. Poudarja, da mora ulični delavec najprej poskrbeti za lastno ravnovesje. Ravnovesje razdeli na tri dele, in sicer telesno, duševno in čustveno ravnovesje. Sam za telesno ravnovesje najbolje poskrbi s športom, saj se s tem sprosti in umiri. Z obvladovanjem lastnega telesa je namreč povezano samoobvladovanje. Zaradi nenehnih težavnih situacij, ki jih je treba reševati, moraš skrbno vzdrževati telesno čistost. Velik poudarek daje tudi duševnemu ravnovesju. Sam namreč meni, da »če nisi zmožen ohraniti razdalje do teh hudo obremenjenih ljudi, je najbolje, da si kar takoj rezerviraš sobo v najbližji psihiatrični bolnišnici« (Gilbert 1998: 84). Videl je, kam lahko te stvari pripeljejo, zato svoje sodelavce (vzgojitelje) redno pošilja na dopuste. Predana ljubezen, ki je bistvo in gibal našega življenja, saj mladim vrača življenje, je lahko zelo nevarna, zato moramo skrbeti za čustveno ravnovesje. Hitro lahko postanemo odvisni drug od drugega. Če ne skrbimo za primerno razdaljo, jih lahko ta ljubezen popolnoma uniči. Na začetku je pomembno, da je ta ljubezen zastonjska, kasneje pa, če nisi pozoren, lahko to zastonjskost izgubi (Gilbert 1988).

Tako bo oseba, ki nima potrebne uravnovešenosti, začela svoje težave, napetosti in neuravnovešenost prenašati na mladostnike, s katerimi bo delala. Ulični delavec jim ne bo mogel pomagati. Celo njihovo začetno pomilovanje se bo spremenilo v prezir. Mladostniki imajo namreč zelo dobro intuicijo. Naše pomanjkljivosti znajo hitro obrniti v svoj prid. V kratkem času ugotoviš, kako krhki so in kako zaupni znajo biti. Če v tistem trenutku pri sebi opaziš, da ne boš ohranil ravnovesja, je bolje, da jih takoj zapustiš (Gilbert 1988).

Zanimivo se mi zdi tudi to, na kak način Guy sprejema nove vzgojitelje. Ko zaposli novega delavca, mora ta najprej en mesec bivati med mladostniki kot eden izmed njih. V tem času ne sme voziti in prevzemati nikakršne odgovornosti. Ne sme ukazovati, ampak samo sodelovati kot vsi ostali. Tako delavec postane eden izmed njih, mladostniki pa tisti, ki ga sprejmejo in privolijo, da jim služi, če je tega zmožen. Po drugih domovih poteka sprejem tako, da pride nov vzgojitelj in že takoj lahko ukazuje mladostnikom, ki so tam bistveno dlje časa kot on. Na tak način prisilno vstopiš med njih pod pretvezo, da jim želiš pomagati. S tem še bolj poudariš to, da so oni tisti, ki potrebujejo pomoč, s katerimi lahko nekdo upravlja in tudi tepta. Z načinom, ki ga prakticira Guy, morajo biti vzgojitelji najprej potrpežljivi. Mladostniki ga bodo sprejeli in želeli, da je avtoriteta močna in ljubeča. Vzljubili pa ga bodo šele, če bo znal biti tudi ponižen in ustrežljiv (Gilbert 1998).

Tudi Manca Košir (1999) govori o ljubezni, ki jo ti mladostniki tako zelo iščejo oziroma jo iščemo prav vsi, ampak večina od nas je bila tega deležna v lastni družini. Ljubezen je temeljna potreba, ki jo lahko širimo šele takrat, ko imamo sebe dovolj radi. Dr. John Gray je prepričan, »da se potreba po ljubezni začne s potrebo po ljubezni do samega sebe« (Košir 1999: 130). Če se namreč sami ne zmoremo ljubiti, tudi drugim ne bo uspelo, da bi nas ljubili. Zato je pomembno, da imamo vsaj delno potešeno osnovno potrebno po ljubezni, saj bomo le tako sposobni pristne komunikacije, s katero bomo lahko pristopali do mladostnikov (Košir 1999).

Ulični delavci bi do mladostnikov morali pristopati kot zaščitniki, ne pa kot preganjalci. Ponavadi ločimo med tremi pristopi pri delu z mladimi. Poštrak (2011) jih je rahlo preimenoval, in sicer v dogovorni, ukazovalno ne dogovorni in ne ukazovalno ne dogovorni pristop.

»Ukazovalno ne dogovorni pristop predvideva odločilno, tako rekoč izključno vlogo mladinskega ali socialnega delavca, pri čemer med mladostnikom in delavcem ni dogovora, komunikacija je enosmerna, v smeri od delavca do mladostnika« (Poštrak 2011: 194). Gre za odnos, pri katerem ima mladinski delavec določen program, mladostniku da navodila in on se jih drži ter sledi programu (Poštrak 2011).

Ne ukazovalni ne dogovorni pristop pusti, da tako mladinski delavec kot tudi mladostnik delata, kar hočeta in gresta po svojih poteh. »Mladinski delavec se ne vtika v dogajanje, ne daje nobenih navodil niti nasvetov, pušča, da stvari tečejo svojo pot, kakršnakoli že ta je« (Poštrak 2011: 194). Se pravi, da ne sklepata nobenega dogovora o delovnem odnosu, med njima sploh ni nobenega pogovora (Poštrak 2011).

»Avtoriteta mladinskega delavca je pri dogovorni obliki vodenja oprta na njegovo znanje, sposobnosti, kompetence, torej na »moč argumentov«. Pri ukazovalno ne dogovornem načinu vodenja je avtoriteta oprta na položaj, vlogo mladinskega delavca, torej na moč položaja ali na »avtoriteto moči«. Pri ne ukazovalno ne dogovornem načinu vodenja je avtoriteta odsotna« (Poštrak 2011: 195).

Najbolj ustrezen pristop je tako demokratičen oziroma dogovorni pristop. Mladinski delavec in mladostnik se pogovarjata in skupaj načrtujeta. »Z vidika socialnega dela vzpostavijo osebni stik in delovni odnos, se dogovorijo o instrumentalni definiciji problema« (Poštrak 2011: 195).

Cilj, ki ga želijo doseči pri delu na ulici ima dve dimenziji: dimenzijo sprejemanja in dimenzijo oblikovanja. Sprejemanje predvideva premik od nesprejemanja in stisk, ki jih živi mladostnik na ulici, preko komunikacije, razvijanja medosebnih odnosov, izkušnje družinskega življenja in ponovne vzpostavitve čustvenega ravnovesja do sprejetosti in aktivne soudeležbe v družbi. Dimenzija oblikovanja pa poskuša mladostnika navajati k izražanju višjih, bivanjskih potreb, kajti le-te mu olajšajo oblikovanje trdne lestvice vrednot, na katerih lahko gradi načrt za življenje (Poštrak 2011).

2 FORMULACIJA PROBLEMA

V srednji šoli sem bila aktivna prostovoljka pri delu z mladostniki, kjer smo se srečevali v mladinskih centrih ali pa na kakšnih taborih, letovanjih. V času študija sem se tako prvič srečala z delom na ulici. Šele takrat sem se zavedala, kako napačna so bila moja ravnanja, ko sem kot prostovoljka razmišljala, kako mlade privabiti v nek zaprt prostor, nikoli pa nisem pomislila, da bi šla tja, kjer dejansko so. Na fakulteti smo sicer poudarjali, da moramo izhajati iz uporabnikov, iz njihovih potreb, nismo pa nikoli dajali večjega poudarka na ulično delo oziroma temu, da je treba pristopati do uporabnika v njegovem okolju. Ker sem kasneje ugotovila, da je zelo malo takih organizacij, ki se ukvarjajo z mladinskim uličnim delom, sem se odločila, da bom to področje malo bolj raziskala.

Osredotočila sem se na raziskovanje samega načina dela z mladostniki, in sicer v treh organizacijah: Zavod Skala, Združenje Drogart in Zavod BOB. Gre namreč za organizacije, ki se ukvarjajo z mladinskim uličnim delom. Njihovi cilji se med seboj rahlo razlikujejo. Zavod Skala je usmerjen v neprestani stik z otroki in mladostniki, odzivajo se na njihove potrebe in želje, spodbujajo tiste dejavnosti, ki zvišujejo njihovo samopodobo, želijo jih vključiti v organizirano, kakovostno preživljanje prostega časa. Glavni namen Združenja Drogart je zmanjševanje posledic drog in alkohola med mladimi. Glavna področja so informiranje in svetovanje, info točka, terensko delo na prireditvah elektronske glasbe, izvajanje delavnic Izberi sam z namenom zmanjševanja škode na področju alkohola med mladimi, publicistične dejavnosti in raziskovanje. Cilji Zavoda BOB oziroma bolj natančno programa Mreža mlada ulica so zmanjševanje vrstniškega nasilja, zmanjševanje škode zaradi zlorabe alkohola in drugih psihoaktivnih substanc, širjenje zavesti o javnih površinah in odgovorni uporabi le-teh, socialna vključenost mladih ter vzpostavljanje pogojev za dialog med mladimi, prebivalci lokalne skupnosti in odločevalci.

Moj namen raziskave je pokazati primere dobre prakse uličnega dela. Kaj je tisto, kar je pri delu pomembno, kaj prinaša uspešno delo, da bodo lahko tako tudi ostale organizacije še izboljšale svoj način dela. Želim pa tudi spodbuditi ostale, da bi se čim več organizacij oziroma strokovnih delavcev odločalo za delo z mladimi na ulici.

Raziskovalna vprašanja, ki sem si jih postavila so:

- Kako strokovni delavci pristopajo do mladostnikov na ulici?
- S čim pritegnejo njihovo pozornost?
- Kako se mladi odzivajo na njihovo delo?
- Kakšen jezik uporabljajo?
- Čemu dajejo največji poudarek?
- Kakšne aktivnosti jim ponudijo, da bi jih obdržali?
- Kakšen naj bi bil ulični delavec?
- Kakšne prednosti vidijo v tem, da stopijo na ulico in pridejo v stik z mladostniki?
- Zakaj se, po njihovem mnenju, večina organizacij ne odloči za ulično delo?
- Kakšna vsebina se nahaja na njihovih spletnih straneh?
- Preglednost spletnih strani.

3 METODOLOGIJA

3.1 VRSTA RAZISKAVE

Glede na stopnjo v procesu spoznavanja je moja raziskava eksplorativna ali poizvedovalna, saj bom spoznavala področje problematike, ki še ni tako raziskano. S pomočjo svojih rezultatov sem odkrivala probleme in jih formulirala. Glede na odnos neposrednega izkustvenega gradiva je raziskava empirična. Zbirala sem namreč novo in neposredno izkustveno gradivo s spraševanjem. Ker sem zbirala besedne opise, ki se nanašajo na raziskovani pojav, je moja raziskava kvalitativna. Menim tudi, da je moja raziskava aplikativna ali uporabna, saj sem na podlagi primerjave dela različnih organizacij dobila metode dela, ki prinašajo najboljše rezultate. S tem bodo lahko tudi druge organizacije prilagodile svoj način dela in bo njihovo delovanje še boljše. S svojo raziskavo bom lahko spodbudila tudi kakšno izmed organizacij, da se bo slednja lotila mladinskega uličnega dela.

3.2 MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV

Merski instrument je v moji raziskavi delno standardiziran vprašalnik. Vprašalnik je sestavljen iz odprtega tipa vprašanj, in sicer je razdeljen na deset tem. Vsaka tema ima različno število vprašanj, ki jih je skupno dvaindvajset. Ključna vprašanja sem sestavila sama, in sicer na podlagi tega, kar želim iz rezultatov raziskave pridobiti. Kasneje jih je pregledal tudi mentor.

Zraven vprašalnika so kot vir podatkov tudi spletne strani organizacij Zavoda Skala, Zavoda BOB in Združenja DrogArt.

3.3 OPREDELITEV ENOT RAZISKOVANJA – POPULACIJA, VZOREC

Glede na namen raziskave predstavljajo populacijo vsi strokovni delavci, ki so zaposleni v organizacijah, ki se ukvarjajo z mladinskim uličnim delom na območju Ljubljane. Strokovni delavci so morali biti v organizaciji zaposleni vsaj od 1. 1. 2016 pa do 5. 5. 2016, ko sem opravljala intervjuje.

Če bi intervjuje opravila z vsemi strokovnimi delavci, bi bilo to preveč. Zato sva se skupaj z mentorjem odločila, da iz vsake organizacije izberem dva strokovna

delavca in z njima opravi intervju. Organizacije so bile tri, tako da sem skupno opravila šest intervjujev.

Moj vzorec je bil neslučajnostni. Izbiranje je namreč potekalo tako, da sem poklicala na vsako od organizacij in najprej govorila z vodjo. Predstavila sem namen svoje diplomske naloge in povedala, da potrebujem dva strokovna delavca, ki opravljata mladinsko ulično delo. Tako mi je vodja čez nekaj časa posredovala telefonske številke, kamor sem jih lahko poklicala in se dogovorila za čas in kraj izvedbe intervjuja. Šlo je torej za priložnostni vzorec, saj sem uporabila enote, ki so mi bile dostopne.

3.4 ZBIRANJE PODATKOV

Najprej sem pregledala spletne strani teh treh organizacij in jih analizirala s tehničnega in z vsebinskega vidika. Zdi se mi namreč pomembno, kako preko spletnih omrežij pristopajo do mladih oziroma uporabnikov spleta.

Za pridobitev sogovornic in sogovornikov sem naredila telefonski klic in v začetku govorila z vodjo organizacije, nato pa mi je ta posredovala telefonske številke strokovnih delavk in delavcev, ki bi bili primerni za mojo raziskavo. Podatke sem zbiral s pomočjo delno standardiziranega intervjuja, ki je potekal individualno z vsakim intervjuvancem posebej. Pogovore sem izvajala v času med 11. 4. 2016 in 5. 5. 2016. Z vsakim posameznikom sem se tudi individualno dogovorila za čas in kraj izvedbe intervjuja. Za izvedbo enega intervjuja sem porabila od 45 do 60 minut. Na začetku vsakega intervjuja sem najprej še enkrat na kratko predstavila, s kakšnim namenom to počnem. Vprašala sem jih tudi za dovoljenje, ali lahko intervju posnamem za kasnejši lažji zapis. Ključna vprašanja so bila sestavljena že vnaprej, kljub temu pa sem dodala in postavila še kakšno podvprašanje.

3.5 OBDELAVA GRADIVA

Podatke intervjujev sem obdelala po metodi kvalitativne analize podatkov s pomočjo kodiranja. Iz teh zapisov sem nato izluščila dele besedila, ki so relevantni za mojo raziskavo ter jih razčlenila na enote. Vsaki enoti sem pripisala svoj pojem, ki je najbolj zajel njeno bistvo. Dele z enako vsebino sem poimenovala z isto kodo in jih razvrstila v kategorije in nadkategorije, nato pa vse skupaj povezala in

poiskala podobnosti ter razlike. Najprej sem torej odprto kodirala, nato pa še osno in odnosno.

Podatke s spletnih strani sem zapisala in primerjala s tehničnega in z vsebinskega vidika.

Teme:

1. STVARNI PODATKI
2. PRISTOP
3. ODZIVI MLADOSTNIKOV
4. JEZIK
5. POUDAREK DELA
6. NADALJNJO DRUŽENJE
7. PRILAGAJANJE MLADOSTNIKOM
8. NAČRTI ZA PRIHODNOST
9. MLADINSKI ULIČNI DELAVEC
10. PREDNOSTI ULIČNEGA DELA
11. POTREBA PO ULIČNEM DELU

4 REZULTATI IN RAZPRAVA

V dodatku diplomske naloge sem priložila razpredelnico, ki vsebuje glavne teme in kode ter podkode s posameznimi izjavami intervjuvancev skupaj s osebnimi intervjuji. Tukaj navajam le razpredelnice s posameznimi temami. Podatke, ki so sicer vidni iz tabele, bom posebej razložila in povezala s teorijo. Osredotočala se bom na ugotovitve, domneve in vprašanja, ki so se mi pojavljala preko raziskovanja mladinskega uličnega dela ter odgovorila na raziskovalna vprašanja, ki sem jih zapisala pri formulaciji problema.

Na koncu sem priložila še analizo s tehničnega in z vsebinskega vidika spletnih strani Združenja DrogArt, Zavoda BOB in Zavoda Skala.

V moji raziskavi so tako sodelovale tri organizacije: Združenje DrogArt (v nadaljevanju ZD), Zavod BOB (v nadaljevanju ZB) in Zavod Skala (v nadaljevanju ZS). Na začetku jih bom na kratko predstavila, nato pa nadaljevala s predstavitvijo rezultatov.

Zavod Skala je pri nas najbolj znan. Z mladinsko ulično vzgojo se ukvarjajo že od leta 1995 in delajo predvsem z mladimi, ki večino svojega prostega časa preživijo na ulici (Pinosa 2004).

Mladinska ulična vzgoja je namenjena mladim, ki niso vključeni v druge organizirane dejavnosti. Poteka v mestnem blokovskem okolju na Fužinah, kjer so mladi močno izpostavljeni negativnim vplivom ulice. Na tem območju je veliko večje tveganje, da bi mladi zapadli v krog nasilja, zasvojenosti, neuspeha doma in v šoli, brezposelnosti, nesmisla ... (Mrak 2011).

Zavod Skala se ravna po preventivnem vzgojnem sistemu sv. Janeza Boska. Zajema štiri razpoznavne značilnosti:

- *Osebni odnos topline in sprejetosti* – mlade sprejemajo z ljubeznijo, dokazujejo jim zastonjskost njihove navzočnosti, spodbujajo jih k človeški toploti in zaupanju. V njih spodbujajo rast temeljnih vrednot, ki jih pooseblja družinsko okolje: medsebojno spoštovanje, delitev vlog, odgovornost, prijaznost, dobronamernost, sprejemanje drugačnosti, strpnost, potrpežljivost in drugo.

- *Prosti čas* – mnenja so, da je treba prosti čas preživeti skupaj z mladimi na igrišču. To je namreč odlično vstopno mesto za celostno vzgojno dejavnost. Če bi samo sedeli za mizo in jih nekaj učili, ne bi imelo istega pomena, kot če bi jim to povedali na hodniku med odmorom.
- *Izobraževanje in usposabljanje za delo* – mlade se spodbuja in pripravlja na to, da pridobijo ustrezno izobrazbo in potrebne spretnosti, da bodo lahko kasneje opravljali želen poklic.
- *Sistem vrednot* – mladostnikom želijo biti v oporo pri njihovem izoblikovanju odgovorov na temeljna vprašanja ter pri oblikovanju vrednostnega sistema (Mrak 2011).

Zavod Skala svojo ulično delo izvaja neposredno na ulici, med bloki oziroma na igrišču, kjer se zbirajo mladostniki. Dejavnosti so usmerjene predvsem v šport, delavnice, igre, pogovor (s svetovanjem) ... Torej, čim več različnih dejavnosti, ki bi preprečile brezciljno postopanje po ulicah. Znani so predvsem po Minibusu Veselja, mobilnem mladinskem centru, ki dopolnjuje ulično delo. »Mladim ponuja varen prostor za konstruktivno preživljanje prostega časa, prostor za informiranje in svetovanje, neformalno učenje, igro, pogovor, sprostitve, ustvarjalnost itd. Deluje preventivno za mnoge dejavnike tveganja, ki so jim mladi v mestnih blokovskih naseljih izpostavljeni (zasvojenost, nasilje, kriminalna dejanja, osamljenost)« (Mrak 2011: 136). Poleg tega pa ponujajo še aktivnosti, ki so vključene v Mladinski center Skala, Kreativno skupino FUSKABO, Osebno spremljanje in športne aktivnosti – nogomet, ki pa ne potekajo na ulici.

Zavod BOB je do pred kratkim izvajal dva programa na ulici, in sicer sta to bila Mreža mlada ulica, ki se še vedno izvaja in ČlovekINJE, ki trenutno išče novo lokacijo. Mreža mlada ulica ima vizijo spoznavati stiske, potrebe in želje mladih. To dejavnost so začeli izvajati z namenom rešiti problematiko zbiranja mladih na javnih površinah MOL. Sodelujejo predvsem z lokalno skupnostjo in iščejo nove rešitve za kakovostnejše sobivanje.

Njihovi cilji so vezani predvsem na zmanjševanje vrstniškega nasilja in kršenja Zakona o javnem redu in miru, zmanjševanje škode zaradi zlorabe alkohola in drugih psihoaktivnih substanc, vzpostavljanje pogojev za dialog med mladimi, prebivalci lokalne skupnosti in odločevalci, širjenje zavesti o javnih površinah in

odgovorni (so)uporabi javnih površin, širjenje zavesti o spoštljivem odnosu do soljudi in okolja ter socialno vključenost mladih, delovanje, ki jim bo dalo glas in problematiko osvetlilo z njihove strani (Zavod BOB – O nas).

Projekt Mreža mlada ulica poteka tako, da mladinski delavci pridejo na javno površino, trenutno je to Kongresni trg, kjer se zbirajo mladi. Tam postavijo svojo točko, kjer pečejo palačinke. Veliko mladih pristopi, saj se vonj po palačinkah hitro razširi. Poleg tega pa je njihova vstopna točka deljenje košev za smeti skupnicam mladim. Oboje nosi sporočilo, da imajo sedaj možnost prevzeti odgovornost za svoja (ne)dejanja. Na ta način skupaj z mladimi in lokalno skupnostjo ustvarjajo skupen prostor novih rešitev, ki omogoča kvalitetnejše sobivanje (Zavod BOB – Mreža mlada ulica).

Poleg tega pa izvajajo program ČlovekINJE, kjer gre za skupino strokovnih delavk, ki v okviru MOL-a izvajajo preventivno terensko delo, usmerjeno v skupnost. Sodelujejo z vsemi deležniki skupnosti, kot so obiskovalci igrišč in drugih javnih površin, vzgojno-izobraževalne institucije in lokalni akterji, aktivnosti pa izvajajo na vseh pomembnih lokacijah v skupnostih. Njihov program je videti tako, da pridejo na neko javno površino, nazadnje je to bilo ograjeno šolsko igrišče. Tam naprej nekaj časa opazujejo teren, nato pa pristopijo do skupine mladih in jih povabijo k sodelovanju. Skupaj določijo en projekt, ki ga organizirajo večinoma mladi, strokovne delavke pa jim na tej poti pomagajo (Zavod BOB – ČlovekINJE).

Združenje DrogArt je organizacija, katere glavni namen je zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi. Tako so glavna področja informiranje in svetovanje, info točka, terensko delo na prireditvah elektronske glasbe, izvajanje delavnic, publicistična dejavnost in raziskovanje (Združenje DrogArt).

Med drugim izvajajo program Izberi sam in Zapleši z glavo. Izberi sam temelji na vrstniškem pristopu. To pomeni, da preko sodobnih komasacijskih kanalov, informativnih materialov, s terenskim delom (informiranje mladih na odprtih javnih površinah, v klubih na študentskih in dijaških zabavah, terenske akcije s policisti, terenske ekipe na glasbenih prireditvah, mobilna info točka), informiranjem in svetovanjem ter z metodami dela v skupini želijo vplivati na zmanjšanje tveganj in socialnih stisk ob uporabi alkohola med mladimi. Njihova aktivnost poteka tako, da pridejo na javno površino, kjer se mladi zabavajo in jim delijo letake o škodljivosti

alkohola. Pripravijo tudi razne alko kvize in druge dejavnosti, s katerimi nagovorijo mlade (Združenje DrogArt – Izberi sam).

Program Zpleši z glavo pa se večinoma odvija na Metelkovi, kjer postavijo statično točko ter pozimi strežejo čaj in kavo, poleti pa imajo sok in pečejo na žaru. Delijo jim letake in kondome ter pripravijo različne dejavnosti, da bi se jih čim bolj aktiviralo. Njihov namen je bolj informativne narave, so jim pa na voljo tudi za pogovore (Združenje DrogArt – Zpleši z glavo).

Sedaj sledi predstavitev rezultatov, vprašanja, ki so se mi pojavljala, ter kaj o tem pravijo drugi avtorji.

4.1 TEME

4.1.1 STVARNI PODATKI

	ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
Število zaposlenih	11	8	4
Število uporabnikov	400 na programu	1000 letno	Mesečno 133
Število prostovoljcev	50–60	0	14
Populacija	Mladi od 15 do 29 let	Mladi od 15 do 30 let	Osnovnošolci, starši
Kadrovska zasedba	Socialni pedagogi, socialni delavci, sociologinja, laični delavci, matematika in računalništvo	Pedagogika, andragogika, psihologija, socialna pedagogika	Strokovna vodja, strokovni delavec, dva laična delavca, dva EVS prostovoljca
Viri financ	MOL in FIHO	Razpisi na uradu za mladino	Preko ministrstva, projektov, Zavoda Salesianum in MOL
Zaposlitev za določen, nedoločen čas	Določen in nedoločen čas	Določen čas	Nedoločen čas
Polni/polovični delovni čas	Polni delovni čas	Polni delovni čas	Polni delovni čas
Osnovni namen, poslanstvo	Ozaveščanje mladih o alkoholu in drogi	Spodbujanje mladih preko pogovora k odgovornosti	Biti z mladimi tam, kjer so, jim biti v oporo

Tabela 4-1: Stvarni podatki

ZD je po številu zaposlenih največja, saj ima 11 zaposlenih, ZB jih šteje 8 in ZS 4. Poleg tega ima ZD od 50 do 60 prostovoljcev, ZS jih ima 14, ZB pa prostovoljcev nima, saj so mnjenja, da je znanje, ki ga oseba prinese v organizacijo, dragoceno in si zato zasluži plačilo. Tako so študentje plačani preko študentske napotnice ali pa jih plačajo preko projektov. Glede števila uporabnikov sem dobila zelo različne podatke, ker evidence vodijo zelo različno. ZD je podal številko za program, in sicer jih je 400. ZB je povedal, da jih letno obiše 1000 uporabnikov, ZS pa ima mesečno okrog 133 uporabnikov. ZS ima tako redne uporabnike, ZD in ZB pa različno, odvisno od programov in dogodkov. Populacija ZD-ja in ZB-ja je precej

podobna, saj so to mladi od 15. do 29./30. leta. ZS pa ima izključno samo osnovnošolce.

Omenjeno je bilo tudi sodelovanje s starši in z ostalimi starejšimi prebivalci na območju Fužin s strani ZS-ja. ZD in ZB sta povedala, da stika s starši mladostnikov praktično nimajo, razen če pripravijo kakšno predavanje, pa še takrat ne vedo, kateri starš je od katerega mladostnika. Z njimi torej ne vstopajo v odnos. Pri tem ima ZS prednost, saj lahko dlje časa dela z mladostnikom in se zraven tega obrača tudi na starše ter gradi pristen odnos, ki je lahko zelo pomemben za odzivanje na mladostnikove potrebe.

ZD in ZB sta precej poudarjala pestrost kadra in njihove prednosti le-tega, ZS pa je naravnano bolj socialno – delovno. Pester kader omogoča razvoj različnih aktivnosti, saj imajo zaposleni zelo veliko različnega znanja, s katerim lahko pristopajo.

Viri financ so precej podobni, in sicer se ZD financira preko MOL-a in FIH-a, ZB preko razpisov na Uradu za mladino in ZS preko ministrstva, projektov, Zavoda Salesianum in MOL-a. V ZD-ju so zaposleni za določen in nedoločen čas, v ZB-ju le za določen čas, v ZS-ju pa za nedoločen čas. Sklepam, da je temu tako, ker jih je v ZS-ju zaposlenih precej manj kot pa v ZD-ju in ZB-ju. So pa v vseh treh organizacijah zaposleni za polni delovni čas, kar pomeni, da so tudi tisti, ki so bili prvotno mišljeni samo za kak projekt, svoj urnik zapolnili in imajo tako lahko plačan poln delovnik.

Na tem mestu sem se odločila pogledati uspešnost in učinkovitost organizacij. Razmerje med tem, kar vložimo v določeno dejavnost ali storitev (materialni in človeški viri) in končnim izhodom (produkti, storitve) ravnanja z vloženimi energijami, imenujemo učinkovitost. Z uspešnostjo pa je nekoliko drugače. Osredotoča se na stopnjo realizacije zadanih ciljev, torej na oceno o tem, koliko smo v resnici realizirali, kar smo si zadali (Dragoš 2015: 138–139).

Če najprej pogloblje pogledamo Združenje DrogArt, je njihova učinkovitost kar visoka, saj imajo veliko število zaposlenih iz različnih strok, ogromno prostovoljcev, finance iz MOL-a in FIH-a ter mesečno sodelujejo s precejšnjim številom uporabnikov. Njihova uspešnost pa je po mojem mnenju nižje na lestvici,

saj bi lahko glede na njihov kader zadovoljili še več potreb, ki jih imajo mladostniki. Skupaj bi lahko raziskovali, kaj potrebujejo in zastavljali cilje.

Zavod BOB je po svoji učinkovitosti nekje na sredini lestvice. Ima zadostno število zaposlenih, čeprav nima nič prostovoljcev, kjer se lahko pojavi problem zaradi premalo kadra. Glede na to, da MOL zelo podpira njihovo delo, imajo zagotovljene finance. Mesečno pa so v stiku tudi s kar precejšnjim številom mladostnikov. Glede uspešnosti bi rekla, da so višje kot Združenje DrogArt. Gre namreč za novejši zavod, ki je nastal na pobudo MOL-a. V teh letih se je hitro razvil in se še vedno. Iz pogovora s strokovnimi delavci lahko sklepam, da se trudijo čim bolj odzivati na potrebe in želje mladostnikov.

Učinkovitost Zavoda Skala je po mojem mnenju od teh organizacij najslabša, saj imajo najnižjo število zaposlenih. Tudi prostovoljcev nimajo ravno veliko. Njihov kader je zelo enoličen, finance pa večinoma pridobivajo z razpisov. Glede na uspešnost menim, da so kar visoko na lestvici, saj glede na število zaposlenih, ki jih imajo, odpirajo nove programe in želijo mladostnikom omogočiti čim več različnih aktivnosti, ki nastajajo na osnovi mladostnikovih idej in pobud.

Kot poslanstvo in namen ZD-ja sta intervjuvanki navajali predvsem ozaveščanje mladih o alkoholu in drogi ter razvijanje odgovornosti. Tudi ZB je poudarjal spodbujanje mladih k odgovornosti, k zavedanju o onesnaženosti okolja, zaradi katerega je tudi nastal projekt Mreža mlada ulica, kjer poteka mladinsko ulično delo. ZS pa je za glavni cilj opredelil to, da želijo biti z mladimi tam, kjer so, jim biti v oporo, da bodo postali pošteni in odgovorni državljani. Njihov namen je prav tako spraviti mlade iz stanovanja.

Tukaj se mi pojavlja vprašanje, za kakšen pristop dejansko gre. So strokovni delavci tukaj kot nekdo, ki ve, in mladostniki tisti, ki ne vedo, ali je pristop takšen, kot mora biti? Potemtakem so strokovni delavci in mladostniki na isti stopnji in so strokovni delavci tukaj kot podpora mladim. ZD navaja ozaveščanje mladih. Mladostniki so eksperti z izkušnjami, o čemer govori Gabi Čačinovič Vogrinčič (2008: 8), zato nismo strokovni delavci tisti, ki bomo ozaveščali o stvareh, ki jih tako ali tako poznajo. ZB jih spodbuja k odgovornosti. Tukaj bi se bilo dobro vprašati, kdo je neodgovoren. So to res mladostniki ali njihovi starši, ki jim nalagajo preveč odgovornosti glede na vlogo, v kateri so? Ali pa kakšni učitelji,

celo strokovni delavci? Večkrat so mladostniki ravno prav odgovorni, ampak tega ne znamo videti, ker jim ne prisluhnemo in preveč delamo iz pozicije, mi vemo. ZS pravi, da želijo biti tam, kjer mladi so in jim biti v oporo. Podpora je že prava beseda, vendar me zmoti besedna zveza – biti tam, kjer mladi so. S tem spet določijo, da ni prav, da so mladi na ulici in jim morajo oni, ki vedo, kaj je prav, pokazati pot iz tega. Ni pa zaznati tistega sodelovanja ali soustvarjanja, kot pravi Čačinovič Vogrinčič (2008: 8), ki bi strokovne delavce in mladostnike postavil na enakovredno raven.

4.1.2 PRISTOP

	ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
Vzpostavljanje stika	Statična točka z materiali	Stik s koški in palačinkopeko	Preko dogodkov, aktivnosti, predstavljanje programa
Sklepanje dogovorov	Ni dogovora o sodelovanju	Ustni dogovor	Izpolni soglasje, podpis staršev
Pravila	Pravila glede alkohola in nasilja	Pravila glede koškov, alkohola	Ustna ter pisna pravila na programu

Tabela 4-2: Pristop

Vsem trem organizacijam pristop olajša neka vstopna točka, ki omogoči odnos med socialno delavko/delavcem in uporabnikom/uporabnico, da ta vzpostavi pogovor, ki omogoča raziskovanje in sooblikovanje dobrih izidov (Čačinovič Vogrinčič et al. 2008: 9). ZD za to uporablja prav statično točko, ki je založena z različnimi materiali. Lahko je to na kakšni dijaški zabavi, kjer jim delijo Cedevito s sporočilom ali pa jim pripravijo kakšen alko kviz ali pa kakšne druge aktivnosti, s katerimi pritegnejo mlade. Na Metelkovi jih pozimi čakata tudi čaj in kava, da se lahko pogrejejo. ZB za svoj nevsiljiv pristop uporablja koške, s pomočjo katerih mlade nagovarjajo k skrbi za okolje in odnašanju svojih smeti. Poleg tega imajo tudi palačinkopeko, ki že s svojim vonjem privablja mlade, in takrat izkoristijo trenutek, da lahko z njimi spregovorijo. ZS ima tudi neko statično točko na Fužinah, kamor se pripeljejo z Minibusom veselja. Ker je lokacija v središču vseh blokov, mladostniki hitro opazijo, da je nekdo prišel na njihov teren, zato pristopijo

tudi oni. Zaposleni jim takrat razkažejo prostore in jih želijo vključiti v svoje programe.

Čačinovič Vogrinčič et al. (2008: 9) poudarja, da je dogovor o sodelovanju pomemben uvodni ritual. Začeti bi morali z jasnim in izrečenim dogovorom o sodelovanju, ki šele omogoči vzpostavljanje delovnega odnosa. Dogovor vsebuje pristanek na sodelovanje tukaj in zdaj, o času, ki ga imamo na voljo, in ker gre za dogovor o delovnem odnosu, določimo tudi, kako bomo delali. ZS se temu najbolj približa, saj podpišejo soglasje tako mladostniki kot tudi njihovi starši. ZD in ZB pa tega nimata, saj ne gre prav za neko sodelovanje v programih. ZB ponavadi sklepa ustne dogovore glede skrbi za kakšnega izmed mladostnikov, ki ni v stanju, ko bi lahko poskrbel sam zase. Na ZD-ju pa ne sklepajo dogovora o sodelovanju, saj gre zgolj za informiranje mladostnikov in ni toliko medsebojnega sodelovanja. Glede na to, da je dogovor res pomemben, bi lahko organizacije vsaj v nekaj stavkih povedale, kako dolgo bodo na tem mestu, kakšen je njihov namen in kaj bi mladostniki v tem trenutku potrebovali. Da bi opisale svojo vlogo in vzpostavile varen prostor za delo, v katerem vsakdo pride do besede.

Prav zaradi tega so tudi na ZS-ju bolj jasno določena pravila, čeprav so nekatera izražena le ustno in ne tudi pisno. Zaradi lažjega sodelovanja je pri njih treba povedati, kako bi naj aktivnost potekala in česa se morajo držati. Tudi Gilbert (1998: 81) piše o tem, kako pomembno je, da zna mladinski ulični delavec reči ne. Pogosto mladostniki potrebujejo ravno to, da jim nekdo zna postaviti mejo in v tem začutijo odločnost ter hkrati podporo.

ZB ima večinoma pravila samo glede koškov, kako morajo z njimi ravnati, kar pa se pove samo ob kršenju. Na programu Človekinje imajo za pravilo postavljeno tudi prepovedano uživanje alkohola in kajenje. Na podoben način deluje ZD, ki prepoveduje uživanje alkohola, drog ter nasilje v njihovem predelu statične točke. Tega ne poudarjajo preveč na glas, razen če pride do kršitve. Tukaj lahko vidimo, da strokovni delavci mladostnikom puščajo odprto pot, imajo pa mejo oziroma določeno pravilo in ne pustijo, da se to krši. Tudi Čačinovič Vogrinčič (2008: 154) govori o tem, da so v družini kot tudi v vsaki skupini potrebna osnovna pravila, s katerimi se morajo strinjati vsi člani. Če se ne, so pravila vsiljena in tako prihaja do kršitev.

4.1.3 ODZIVI

	ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
Odzivi mladostnikov	Pozitivni odzivi	Pozitivni odzivi	Radovednost, pozitivni odzivi
Odnos	Jasno postavljene meje, brez hierarhije, brez druženja v zasebnem življenju	Prijateljski odnos z mejami, zavedanje strokovnosti	Prijateljski odnos, poseganje v zasebno življenje, oseben stik
Izražanje želja	Preverjanje njihovih potreb, želja preko kvizov, pomembnost pogovora	Izražanje želja skozi pogovor, upoštevanje želja, aktivno sodelovanje	Izražanje želja skozi pogovor, osebni pogovori, upoštevanje želja

Tabela 4-3: Odzivi

Vse tri organizacije so povedale, da se mladostniki zelo pozitivno odzivajo na njihovo delo, kar je bilo za pričakovati, saj sem vprašala le njih, ne pa tudi mladostnikov, čeprav je ZB povedal, da mladostniki že sami prinašajo vrečke za smeti in s tem skrbijo za čisto okolje, kar je lahko pokazatelj, da ima njihovo delo pozitiven učinek.

Odnos, ki ga gradijo strokovni delavci z mladostniki, se rahlo razlikuje od organizacije do organizacije. V ZD-ju so sicer govorili, da imajo čim bolj prijateljski in enakovreden odnos brez hierarhije, vendar imajo jasno postavljene meje. V zasebnem življenju se ne družijo in jim takoj, ko mladostniki izrazijo željo tudi po tem, dajo jasno vedeti, kdaj so v službi in kdaj ne. Tukaj lahko ponovno povežemo s pristopom »jaz vem«, saj dajo mladostnikom jasno vedeti, kdo so oni, na kakšnem položaju so in kje pod njimi so mladostniki. ZB vzpostavlja prijateljski odnos z določenimi mejami. Tudi oni se zavedajo strokovnosti in svojega privatnega življenja, kar ponovno kaže na strokovnega delavca, ki mladostniku ne nudi podpore, ampak on ve, kaj je zanj najboljše. ZS pa je na precej prijateljskem nivoju, kjer lahko mladostniki posegajo v njihovo zasebno življenje, v čemer vidijo prednosti in slabosti. Na ta način z mladostniki zgradijo še globlji odnos, prihaja pa do velike navezanosti. Zaradi tega izgubljajo to strokovnost pred starši in jih tudi ti

jemljejo kot prijatelje, enakovredne njim. Tukaj lahko opazimo skoke iz enega pristopa v drugega. Stremijo k temu, da bi lahko bili njihovi podporniki in s tem sodelovali na enaki ravni, na drugi strani pa govorijo, da izgubljajo svoj položaj, ki (po njihovem mnenju) mora biti nad njimi. Potemtakem se bojijo delati na enakovredni ravni, saj bi s tem izgubili svojo moč.

Škerjanc (2005) govori o socialni izključenosti kot o novejšem konceptu, ki izhaja iz socialne politike in se brez težav povezuje s konceptom kakovosti življenja. Izhaja namreč iz nadzora nad viri, s katerimi posamezniki zadovoljujejo svoje potrebe na različnih področjih. Če imajo posamezniki slab nadzor ali odsotnost nadzora nad viri, pomeni, da posamezniki ne morejo zadovoljiti svojih potreb, kar povzroči slabšo kakovost njihovega življenja. Vključenost v odločitve in obseg vpliva lahko razdelimo v šest kategorij, s pomočjo katerih bom pregledala posamezne organizacije.

ZD poskuša čim bolj preverjati mladostnikove želje in potrebe preko kvizov, zdi pa se jim tudi pomembno to, da si vzamejo čas za pogovor. Njihove želje poskušajo potem čim bolj uresničiti. Spodbujajo jih tudi k temu, da pokažejo zanimanje za različne stvari, ki jih lahko skupaj organizirajo. Glede na njihove odgovore bi lahko sklepala, da so na stopnji, kjer lahko mladostniki podajo svoje mnenje, se pravi, da imajo manjši neposreden vpliv. Občasno pride do večjega neposrednega vpliva, ko imajo priložnost tudi soodločati, vendar se to ne zgodi prav pogosto.

Tudi ZB jih spodbuja k temu, da bi mladostniki povedali, česa si želijo, kaj bi radi počeli, vendar so mnenja, da mladostniki ne izražajo tako zelo svojih mnenj. V tistem trenutku ostanejo na stopnji podajanja svojega mnenja in manjšega neposrednega vpliva. Spodbujajo jih, da njihove želje poskusijo čim bolj aktivno uresničiti oni sami. Tak primer je recimo želja po palačinkah z marmelado. Rekli so jim, naj jo drugič prinesejo s seboj. Tukaj že opazimo, da gre za aktivno sodelovanje, ni pa to ravno sodelovanje pri odločitvah ali samoupravljanje, saj so še vedno samo podali svoje mnenje. Če torej želijo biti slišani, morajo za to poskrbeti sami.

ZS po končanem programu izvede različne tipe evalvacij z mladostniki, kjer lahko izrazijo želje in jih k temu tudi spodbujajo. Vzamejo si tudi čas za osebne

pogovore, kjer lahko še bolj pristno sodelujejo pri odkrivanju mladostnikovih potreb in želja ter ga usmerjajo v določene aktivnosti. Povedali so tudi, da jim je všeč, da mladostniki sami izrazijo želje o tem, kaj bi radi počeli, saj s tem tudi zaposlenim olajšajo delo, ker si jim ni treba izmišljevati, kaj vse bi še lahko počeli. Pri tej organizaciji lahko iz povedanega sklepamo, da pridemo do stopnje sodelovanja pri odločitvah in večjega neposrednega vpliva, saj lahko mladostniki sodelujejo pri načrtovanju aktivnosti. Tudi tukaj pa jim kljub vsemu ne dajo možnosti samoupravljanja, da bi imeli enako moč, pravice in odgovornosti.

4.1.4 JEZIK

ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
Preproste besede, pogovorni jezik	Nenasilna komunikacija, sleng, jaz stavki	Razumljivost jezika, komunikacija na njihovi ravni

Tabela 4-4: Jezik

Kar se tiče jezika, ki ga uporabljajo, so bile vse tri organizacije podobnega mnenja. Gre za uporabo preprostega mladostniškega jezika. ZS poudarja, da je mladostniku dobro razložiti stvari, zakaj je nekaj treba narediti. Tako bo mladostnik lažje razumel posamezna dejanja in se jih z večjim veseljem lotil, saj bodo osmišljena. ZB je še posebej opozoril na jaz stavke, iz katerih je treba izhajati, da ne obtožujemo mladostnika, saj bi mu s tem lahko povzročali še večjo stisko.

S tem se strinja tudi Čačinovič Vogrinčič et al. (2008), saj opozarja na pomembnost jezika v socialnem delu. Pomembna je vsaka beseda, ker pove, kakšen odnos je treba ustvariti. V kakšnem odnosu sem jaz kot socialni delavec in uporabnik. Jezik socialnega dela moramo vedno govoriti dovolj jasno, da nas sogovornik razume. Nikoli ne smemo nikogar izključevati in biti nespoštljivi. Vedno, ko se odzovemo, se moramo odzvati z vsem spoštovanjem in zmeraj govoriti o sebi. Se pravi, da govorimo iz sebe ali uporabljamo tako imenovane jaz stavke, kar je poudaril tudi Zavod BOB.

4.1.5 POUDAREK DELA

ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
Biti z mladimi, zmanjševanje škode, informiranje mladih	Delo na javni površini, dostop do mladih, ki niso nikamor vključeni, omogočati dostopno okolje	Oseben odnos z mladostniki, biti v oporo, kakovostno preživljanje prostega časa
Pogovori so vzgojni, prenašanje znanja na mlade	Pogovori so vzgojni, prisotnost vzgojnih elementov	Vzgojiti v samostojne osebe, naučiti komunicirati in sklepati dobre odnose, spreminjanje s tem, kar pritegne

Tabela 4-5: Poudarek dela

Na vprašanje o poudarku dela so organizacije na začetku odgovorile zelo podobno kot na vprašanje o njihovem poslanstvu. Tako se lahko tukaj ponovno ustavim pri odnosu, kjer strokovni delavec dela iz pozicije moči. ZD je poudaril zmanjševanje škode in informiranje mladih, predvsem pa biti z mladimi tam, kjer so. Spet vidimo to, kako bodo oni zmanjševali škodo in mlade poučili o stvareh, ki jih sami poznajo veliko slabše kot mladi, ki te stvari redno prakticirajo. ZB je kot poudarek njihovega dela navedel delo na javni površini, preko katerega lahko pristopajo do mladih, ki niso nikamor vključeni. Omogočajo jim dostopno okolje. Ravno to omenja Milošević Arnold et al. (2009), da lahko ravno preko uličnega dela pristopamo do ciljnih skupin, ki jih ne bi mogli doseči s strokovnimi službami. Vedno je namreč občutno več tistih, ki bi pomoč potrebovali, vendar je ne. V ZS-ju gre za vzpostavljanje osebnega odnosa z mladostniki. Želijo jim biti v oporo in jim nuditi kakovostno preživljanje prostega časa.

Zanimalo me je tudi, ali se jim pri njihovem delu zdi kaj vzgojnega. Vse tri organizacije so me presenetile z odgovorom, da je vzgoja povsod. ZS je to še posebej poudarila, saj je njihov namen vzgojiti mladostnike v samostojne osebe. Želijo jih naučiti komunicirati in sklepati dobre medsebojne odnose. Menijo, da lahko mladostnike spreminjajo z dobrim zgledom, s tistim, kar pritegne, sebe pa imenujejo za vzgojitelje. Tudi ZB meni, da so pogovori vzgojni. Opozorili so na razlike glede na ulično delo. Če gre namreč zgolj za informiranje, se jim to ne zdi vzgojno, če pa je neka načrtovana aktivnost s cilji, pa lahko s tem vzgojno spreminjajo mladostnike. Na ZD-ju vzgojo vidijo predvsem v prenašanju znanja na

mlade. Preko tega se lahko mladi spreminjajo, oni pa nanje delujejo vzgojno, ker jih na poti spreminjanja usmerjajo.

Tukaj gre za napačno zastavljene cilje. Strokovni delavci nismo tukaj za to, da imamo v glavi nek koncept o tem, kako je treba biti vzgojen, kar potem predstavimo mladostniku z namenom, da ta prevzame naše vzorce vedenja. Se pravi, da jih skušamo prevzgojiti na način, da bi oni prevzeli naš način obnašanja, misleč, da še niso slišali za pravo vzgojo. Vzgoja ni v tem, da jim mi kot ulični delavci pokažemo, kako se je treba obnašati, delovati, ampak v tem, da poskušamo kreirati novo, drugačno situacijo, v kateri bodo lahko tudi oni dobili priložnost, da začnejo reflektirati svojo izkušnjo. Cilj je tako v tem, da dobijo priložnost, da se lahko brez nadzornikov in brez zavor spontano in iskreno vprašajo, v čem je tisto, kar oni sicer delajo, za njih funkcionalno in v čem za njih ni funkcionalno ter kaj to sploh pomeni. To pomeni, da nismo mi v vlogi vzgojitelja, ampak smo samo opora, ki mladim omogoča priti do nove, drugačne izkušnje.

4.1.6 NADALJNJE DRUŽENJE

ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
Informiranje o drugih organizacijah in programih	Brez nadaljnjih programov	Pet programov plus dogodki
Možnost obiska na organizaciji	Možno sodelovanje v projektih	

Tabela 4-6: Nadaljnje druženje

V raziskavi me je zanimalo tudi, ali lahko organizacija mladostnikom ponudi kakšne aktivnosti ali gre samo za nek trenuten stik na ulici. Zdi se mi namreč pomembno, da sta mladostnikom omogočena tudi večkratni stik in konkreten odnos. ZD je povedal, da nekih nadaljnjih programov mladostnikom ne morejo omogočiti, jih pa informirajo o kakšnih drugih organizacijah, ki jim lahko ponudijo dodatne aktivnosti. Sami so jim na voljo za obiske na organizaciji, kjer lahko pridejo na kakšen pogovor. Podobno je tudi z ZB-jem. Nimajo nekih nadaljnjih programov, je pa pri njih tako, da tiste mladostnike, ki pokažejo večje zanimanje za njihovo delo, povabijo k sodelovanju na projektih, sicer pa jim dodatnih aktivnosti ne morejo ponuditi, saj je njihovo delo ozaveščanje mladih kot tako. Nasproten primer je ZS, ki dela ravno na tem, da bi pridobil mladostnike, ki redno obiskujejo njihove programe. Mlade želijo spodbuditi, da bi kvalitetno preživljali

prosti čas, zato jim nudijo različne aktivnosti. Prirejajo tudi dogodke, ki se jih mladostniki zvesto udeležujejo.

Pomembno se mi zdi, da imajo mladostniki možnost nekega nadaljnega druženja. S tem lahko zares pridejo do neke celostne rasti in nove izkušnje drugačnega življenja. Strokovni delavci jim lahko na njihovi poti nudijo oporo in jim pomagajo dosegati njihove želje in potrebe. Poleg tega pa so pomembni tudi programi, ki se na primer pojavijo na nekih »žurih« in v tistem trenutku poskrbijo za mladostnike. Bodisi gre za deljenje hrane ali brezalkoholne pijače ali pa jim na kakšen drugačen način pomagajo iz situacije, v kateri so se znašli. Ni pa jih bistveno ozaveščati, saj mladostniki te stvari poznajo bolje kot mi.

4.1.7 PRILAGAJANJE MLADOSTNIKOM

ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
	Delno prilagajanje mladim	Preveč prilagajanja
	Izhajanje iz njihovih potreb	Razumevanje mladostnikovega položaja

Tabela 4-7: Prilagajanje mladostnikom

Med pogovorom se je odprlo vprašanje, koliko je nekega prilagajanja mladostnikom s strani organizacij. Ker ZD ni dobil takšnega vprašanja, nanj ni mogel odgovoriti. ZB je povedal, da prihaja do delnega ali občasnega prilagajanja mladostnikom. Želijo čim bolj izhajati iz njihovih potreb in se jim prilagoditi, saj se zavedajo, da so tam zaradi njih. ZS je mnenja, da se včasih celo preveč prilagajajo mladostnikom. Ti namreč začnejo to preračunljivo izkoriščati in potem je težko doseči skupen cilj. Opozorili so tudi na nenehna prilagajanja situacijam na ulici. Ne morejo namreč vnaprej načrtovati, kako točno bo vse skupaj potekalo, saj lahko pride do drugačne situacije, ko se je treba popolnoma prilagoditi.

Na to nas opozarja tudi Strom Gottfried (1998), ki govori, da socialni delavci na ulici pogosto naletimo na svet, ki je bistveno drugačen od tistega, ki smo ga poznali do sedaj. Srečujemo se namreč z ljudmi z družbenega obrobja, s posebnimi skupinami ljudi in posamezniki, ki imajo specifične kulturo, navade in običaje. Poleg tega je tako delo povezano tudi z določenim tveganjem, saj smo lahko kdaj ogroženi in se pogosto bojimo nepredvidljivih odzivov ljudi, s katerimi se srečujemo. Ker nismo več v svojem prostoru, ampak skupnem, se moramo mi

prilagoditi pravilom ulice. Prav tako smo tam zato, da mladostnikom omogočimo oporo pri zagotavljanju njihovih potreb. Se pravi, da se moramo prilagajati njihovim situacijam in skupaj iskati najboljše poti, ki si jih želijo.

4.1.8 NAČRTI ZA PRIHODNOST

ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
Razvijanje sodelovanja z organizatorji zabav	Poseg po novi lokaciji	Delo s starejšimi mladostniki
Dopolnjevanje z materiali	Povezovanje z organizacijami	Novi prostori
Nadaljevanje uspešnih aktivnosti	Približati mladim strukture MOL-a	Sodelovanje z organizacijami

Tabela 4-8: Načrti za prihodnost

Vse tri organizacije si v prihodnosti želijo več sodelovanja z organizacijami, ZD pa še posebej z organizatorji zabav. S tem bi se lahko njihova mreža širila in bi bilo delo lažje. Imeli bi tudi podporo od drugod, kar olajša delo. Tako ZB kot tudi ZS si želita poseči po novih prostorih, ZB celo po novi lokaciji, saj imajo občutek, da se tudi stanje na Kongresnem trgu počasi umirja, mladi so ozaveščeni in bi lahko šli še kam drugam, na kak nov prostor, da mlade informirajo o onesnaženosti okolja. ZS pa si posebej želi svojega prostora na Fužinah, kjer bi lahko bili kadarkoli, ko bi želeli izvajati aktivnosti. Zdaj si namreč prostor sposojajo od knjižnice na Fužinah. ZS bi si želel delati tudi s starejšo populacijo mladostnikov, se pravi srednješolci. Do zdaj so jih spremljali samo do zaključka osnovne šole, potem pa so jih spustili iz rok in z njimi niso imeli stika. Njihov interes je, da bi ti srednješolci postali njihovi prostovoljci in s tem privabljali nove mladostnike ter vstopali v stik z njimi. ZD bi želel svoje materiale, s katerimi pristopajo do mladih, še bolj dopolniti in poskrbeti še za tiste, ki jih sedaj malo pozabljajo (npr. dekleta in spolnost). Sicer pa se jim zdi dobro, da nadaljujejo z aktivnostmi, ki so se do sedaj pokazale za uspešne. Na ZB-ju je precej poudarka na prenašanju znanja na mladostnike, zato jim želijo v prihodnosti še bolj približati strukturo MOL-a in jih naučiti, kako priti do odločevalcev.

Vsaka organizacija ima določene načrte za prihodnost, čeprav še nimajo povsem izdelanega koncepta, kako bodo to dosegli. Nekateri si iste cilje zastavljajo vsako

leto znova, ampak se nikamor ne premaknejo. Lahko je to zaradi financ, premajhnega kadra ali kakšnih drugih ovir, ki se jim pojavljajo na poti.

4.1.9 MLADINSKI ULIČNI DELAVEC

ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
Več prakse	Znanje socialnega dela, pedagogike, socialne pedagogike, psihologije, izkušnje	Izkušnje, pomembnost izobrazbe
Empatija, odprta oseba, vzpostavljanje stika z neznanci, izhajanje iz mladostnikov, energičen pristop	Komunikativnost, reakcija v krizi, pristop do neznanca	Koordinacija, organizacija, samoiniciativnost, prilagodljivost, premagovanje samega sebe, komunikativnost

Tabela 4-9: Mladinski ulični delavec

Pri vprašanju, kakšen naj bi bil mladinski ulični delavec, so se sogovorniki osredotočili na izobrazbo in lastnosti, ki bi jih bilo dobro imeti. Vse tri organizacije so poudarile, kako pomembno je to, da imamo že kot študentje čim več prakse, da lahko pridobimo izkušnje, kako pristopiti do mladostnikov, kaj jim ponuditi, s čim jih pritegniti. Predvsem je pomembno to, da premagamo ta strah in si upamo iti iz cone udobja. ZB je zraven tega navedel še znanje socialnega dela, pedagogike, socialne pedagogike in psihologije, kar bi naj prinašalo še dodatne pluse za lažje delo.

Sama se strinjam s tem, da več prakse nikakor ne bi škodilo. Če pomislim na obdobje, ko sem bila na različnih učnih bazah ali pa sem prostovoljno sodelovala še na kakšni drugi organizaciji, je bil to čas, ko sem lahko vso svoje teoretično znanje preizkusila v praksi, in to brez nekega strahu, ker sem vedela, da je ob meni nekdo, ki ima strokovno znanje in mi bo lahko pomagal. S tem sem pridobila znanja in hkrati tudi samozavest, zato verjamem, da bi lahko s še več izkušnjami moje delo postalo še boljše.

Lastnosti, ki so jih navedli, je bilo kar precej. Menijo, da je poleg komunikacije zelo pomembna tudi empatija. Mladinski ulični delavec mora začutiti, kdaj je pravi trenutek za pristop, kdaj reči ter na kakšen način to izvesti. Pomembni sta tudi prilagodljivost in samoiniciativnost. Kot sem že prej omenila, je na ulici treba večkrat premagovati samega sebe in početi stvari, za katere smo prej mislili, da jih

nikoli ne bomo. Kot pri vsakem delu je tudi tukaj pomembno, da znamo izhajati iz mladostnika in enako gledati na vsakega posameznika, tudi če nam na prvi pogled ni najbolj simpatičen.

Šugman Bohinc (2010) piše, da lahko pride do paradigmatične ali pripovedne drže socialnega delavca. Po mojem mnenju prihaja v vseh treh organizacijah do prepleta obeh drž. Paradigmatična se namreč osredotoča na teoretsko (vsebinsko) razlago, gre za držo vedočega, prisotni so univerzalni pomeni kategorij in prihaja do izpodbijanja verodostojnosti uporabnikove zgodbe. Pri pripovedni drži pa se osredotočamo na proces, na tukaj in zdaj v pogovoru, gre za držo nevedočega, prihaja do razvoja osebno izgrajenih pomenov in učimo se uporabnikove zgodbe, prav tako se vzpostavi odprt prostor za pogovor, za novo zgodbo. Vsak strokovni delavec je prevzel nekaj lastnosti od ene in nekaj od druge drže. Zdi se mi, da je ravno pri drži vedočega in nevedočega najtanjša meja, saj se hitro znajdemo v položaju, ko imamo občutek, da smo mi tisti, ki vemo, kaj je za uporabnike najboljše.

4.1.10 PREDNOSTI ULIČNEGA DELA

ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
Konkreten stik z mladostniki, vpogled v stanje na ulici, biti tam, kjer so mladi	Privabljanje mladih ven, aktivnosti za nedosegljive skupine	Odprt prostor, dostopnost mladim, privabljanje mladih ven

Tabela 4-10: Prednosti uličnega dela

Vse tri organizacije vidijo že samo ulično delo kot eno veliko prednost. Gre za to, da imajo konkreten stik z mladostniki in jih privabljajo ven iz stanovanj, kjer jim lahko ponudijo različne aktivnosti. Predvsem gre za nedosegljive skupine oziroma mladostnike, ki niso vključeni nikamor in tako prihajajo v stik z njimi le tisti, ki gredo na ulico. Kot sem že prej omenila, o tem piše tudi Milošević Arnold et al. (2009). Obstoječe službe, ki delujejo večinoma v institucijah, nikoli ne dosežejo določenih skupin ljudi, ker zanje načini intervencij niso dovolj učinkoviti ali pa ne ponujajo storitev, ki bi bile zanje najprimernejše. Ulični delavci pa sami poiščejo take skupine ljudi in jim ponudijo informacije ter svoje storitve neposredno v njihovem okolju, torej ne čakajo, da bi uporabniki sami poiskali pomoč.

Omogočajo jim odprt prostor, ki je dostopen prav vsem. S tem jih ne obvezujejo ali zapirajo v kakršnikoli prostor, kjer bi se počutili utesnjene, ampak lahko od začetka samo opazujejo, nato pa se približajo ali oddaljijo. Mladostniki potrebujejo to svobodo odločanja in spoštovanja njihove odločitve tudi takrat, ko se kakšne aktivnosti ne želijo udeležiti.

Imajo vpogled v to, kaj mladostniki želijo, s čim se ukvarjajo, kakšne stiske jih težijo. Do njih lahko pristopijo v njihovem okolju, kar še bolj kaže na sprejemanje in spoštovanje tega, kar imajo.

Vsaka izpoved je namreč priložnost za spremembo in izstop iz začaranega kroga ulice. Zelo pomembno je to, da mladinski ulični delavci stopajo na njihov teritorij. Sami bi namreč pristopili do institucij samo takrat, ko bi bili v to prisiljeni. Z uličnim delom, usmerjenim v skupnost, se je tako napravil korak k njim, da bi lahko oni sami naredili korak naprej v življenje (Milošević Arnold et al. 2009).

4.1.11 POTREBA PO ULIČNEM DELU

ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
Veliko več uličnega dela – drugi kraji	Organizacija polna uličnega dela, okrog premalo	Veliko več uličnega dela, zanimanje zanj
Ni interesa in denarja	Nepoznavanje ciljne skupine	Strah zaradi financ
Težko z mladimi	Stopiti iz cone udobja	Ne poznajo metod dela
Stopiti iz cone udobja	Razvijajoče področje	Sodelovanje z uradnimi organizacijami

Tabela 4-11: Potreba po uličnem delu

Glede potreb po uličnem delu sem pričakovala, da bodo bolj poudarjali potrebo po še več uličnega dela, vendar temu ni bilo tako. ZD in ZB menita, da je mladinsko ulično delo v Ljubljani dovolj razvito in bi ga nekateri kraji potrebovali veliko bolj, ZS pa meni, da so tudi v Ljubljani določena področja, ki bi bila zelo vesela, če bi se na njihovi ulici začelo kaj dogajati. Iz lastnih izkušenj vedo, da je težko predvsem zaradi financ. Ker ostale občine mladinskega uličnega dela ne podpirajo tako zelo, je težko začeti karkoli novega. S tem bi se definitivno strinjala, saj verjamem, da dandanes ne boš začel z neko novo nevladno organizacijo, če ne boš prepričan, da imaš dovolj finančne podpore.

Bojijo se tudi, da bi nekaj začeli in potem ne bi pridobili dovolj mladostnikov, čeprav sta ZS in ZB mnenja, da je mladih dovolj, potreben je samo pravi pristop. Strokovni delavci se večkrat sprašujejo, kako pristopiti, kaj jim ponuditi, ko pa jim nič več ni všeč. Ne zavedajo pa se, da bi to morali vprašati ravno mladostnike. Oni bodo znali najbolje povedati, kaj bi radi počeli, potrebujejo samo našo podporo.

Menijo, da veliko strokovnih delavcev ne želi stopiti iz cone udobja in je zato lažje, če so v nekem zaprtem mladinskem centru, kjer čakajo, da bodo mladi prišli do njih. Tako kot mladi morajo tudi strokovni delavci premagati strah in iti na ulico. Čačinovič Vogrinčič (2008: 23) piše, da je ulica zelo dinamičen prostor. Vsaka zase predstavlja čisto drugačen svet in to od strokovnega delavca zahteva odprtost do drugačnosti in pripravljenost vzpostavljati odnose z uporabniki na ulici na različne načine. Izziv za socialno delo na ulici je torej osredotočiti se na določen »teritorij« oziroma na določeno ciljno skupino. Vsaka izmed njih pa mora temeljiti na sistemu skrbi in vračanju moči uporabniku.

ZB pa meni, da je to dokaj novo področje, ki se še razvija in bo svoj razcvet še doživelo, ko bo čas za to. S tem se najbolj ne strinjam, saj je Zavod Skala aktiven že od leta 1995, kar pomeni, da se z mladinskim uličnim delom ukvarjajo že 21 let. Verjamem, da se organizacije še lahko razvijejo, ampak če strokovni delavci ne bomo bolj ozavestili te potrebe po iti med ljudi, pa najsí bodo to mladi ali pa že starejša populacija, do razvoja ne bo prišlo. Pomembno je, da gremo mednje in jih vprašamo, kaj bi potrebovali v tem trenutku, v čem jih lahko podpremo in skupaj poskušamo zadovoljiti njihove potrebe.

4.2 ANALIZA SPLETNIH STRANI

Tehnični podatki:

	ZDRUŽENJE DROGART	ZAVOD BOB	ZAVOD SKALA
Navigacijski meni	7 vsebin	5 vsebin	9 vsebin
Spustni meni	Brez spustnih menijev	2 spustna menija s približno 7 povezavami	3 spustni meniji s približno 10 povezavami
Forum	Je prisoten	Ni prisoten	Ni prisoten
Iskanje po ključnih besedah	Je možno	Ni možno	Je možno
Aktualne novice	Vsaj 1x tedensko posodabljanje	Brez aktualnih novic	Vsaj 1x mesečno posodabljanje
Galerija preteklih dogodkov	Zelo malo fotografij	Ni fotografij	Veliko fotografij in posnetkov
Prilagojenost za mobilne naprave	Dobro prilagojena	Ni prilagojena	Dobro prilagojena

Tabela 4-12: Tehnični podatki – spletne strani

ZDRUŽENJE DROGART – <http://www.drogart.org/>

Vsebinsko je spletna stran dobro opremljena. Zajema več različnih področij. Na vsakem področju je možno najti veliko število člankov. Pod zavihkom Droge lahko najdemo različne vrste drog, kakšna je varna uporaba, kaj glede drog pravi zakonodaja ter tudi o tem, kako do odvisnosti sploh pride in kakšne so posledice. Pod zavihkom Seks je vse o tako imenovani varni spolnosti in preprečitvi nosečnosti. Zavihek Parti nas obvešča, kje so kakšni dogodki, ki se jih je vredno udeležiti. Pod zavihkom Novice lahko najdemo vse možne članke in prispevke povezane s to tematiko. Poseben zavihek je tudi Svetovalnica, preko katere lahko pridemo do želene pomoči, kako se rešiti odvisnosti. Tukaj najdemo kontaktne podatke od DrogArta, ki nam lahko pri tem pomaga. Pod zavihkom Forum se

skriva vrsta pogovorov na razne teme, ki jih uporabniki foruma želijo predebatirati. Zadnji njihov zavihek je Knjižnica, pod katerim lahko najdemo različne knjige, ki se dotikajo tematike drog. Poleg tega nam ponujajo tudi razne raziskave, diplomska, magistrska in doktorska dela ter videoposnetke. V spodnjem delu spletne strani najdemo tudi vse podatke o sami organizaciji, o tem, kdo so, kaj počnejo, katere programe imajo, kako se financirajo, možnost pa je tudi donacij in sodelovanja.

Pri podrobnejšem pregledu spletne strani najdemo tudi dokumente in obrazce, ki so pomembni za delovanje Združenja DrogArt. Ti so: pristopna izjava za nove člane DrogArta, Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacije, Etični kodeks organiziranega prostovoljnega dela, Kodeks etičnih načel v socialnem varstvu, Statut Združenja DrogArt in Postopek pritožbe v programih Združenja DrogArt. Osebo se mi zdi zelo pomembno, da so objavljene tudi takšne stvari, čeprav ljudje ponavadi kodeksa ne bodo šli brat. Je pa dobro, da se ga zaposleni zavedajo in tudi držijo.

Združenje DrogArt ima tudi Facebook stran, kjer objavlja fotografije in dogodke, ki jih pripravlja njihova organizacija. Preko tega še bolj prihajajo v stik z mladostniki.

ZAVOD BOB - MREŽA MLADA ULICA – <http://www.zavod-bob.si/mreza-mlada-ulica/>

Mreža mlada ulica je program, ki se izvaja preko Zavoda BOB. Na začetku se tako odločiš, kateri program te bolj zanima. In če sem se jaz odločila za program Mreža mlada ulica, sem lahko prebrala, kakšen je namen, kakšni so cilji, katera je ciljna skupina in kako sam program deluje. Zraven te takoj povabijo na svojo Facebook stran, kjer imajo objavljane fotografije z raznih dogodkov, vabila na prihajajoče dogodke ter dogajanje na njihovem programu. Najdejo se tudi kakšni članki. Na splošno lahko na strani Zavoda BOB najdemo kontaktne podatke, kratko osebno izkaznico ter zelo nakratko zapisani vizijo ter poslanstvo. V zavihku Kaj delamo najdemo opise vseh programov, ki jih zavod izvaja. Opisani so njihovi cilji in na kak način delajo. Najdemo tudi njihove Partnerje in Kje se nahajajo. Pod zavihek Aktualno pa lahko najdemo vabilo mladim, ki niso končali šole in so brezposelni, naj se udeležijo njihovega programa in jim tako Zavod za zaposlovanje povrne stroške prevoza ter jih nagradi z dodatkom za aktivnost.

ZAVOD SKALA – <http://www.skala.je/>

Na spletni strani Zavoda Skala lahko že na začetni strani pridemo do raznih dogodkov, ki so se dogajali v zadnjih dneh. Na vrhu strani so zavihki. Prvi se imenuje O Skali, kjer je predstavljena ekipa Skale, kakšni so njeni cilji, prioritete in nekaj tudi o samih začetkih zavoda. V drugem zavihku so predstavljene Vzgojne dejavnosti, ki se delijo na redne in izredne. Vsaka dejavnost je opisana, zraven pa sta navedena vodja dejavnosti in kontaktna številka. Naslednji zavihek je Galerija, kjer so zbrane fotografije z vseh dogodkov. Imajo tudi zavihek Video, kjer gre za filmčke, ki so jih skupaj posneli ali pa samo za izseke raznih dogajanj. Pod Donatorji imajo navedene vse tiste sponzorje in donatorje, ki so jim kadarkoli kaj prispevali. Nato sledi zavihek Drugo, pod katerim se skriva vse o njihovi Varni točki, Skalinem glasilu, pritožbenem postopku, razne povezave do ostalih spletnih strani, ki bi nam lahko pomagale, potem podari del dohodnine ter strokovna konferenca. Naslednji zavihek je Animacija, kjer kreativna skupina FUSKABO predstavlja svoj nov pristop in vabi k sodelovanju. Zadnji zavihek pa je Kontakt.

Tudi Zavod Skala ima svojo Facebook stran, kjer objavljajo fotografije, dogodke in tudi kakšne koristne članke. Tako tudi preko Facebooka vstopajo v stik z mladimi.

Ker mladostniki dandanes veliko časa preživijo za računalnikom in brskajo po spletnih straneh, se mi zdi zelo pomembno, da so tudi organizacije v teh stvareh čim bolj vešče in objavljajo aktualne novice. Ravno sogovornik na ZS-ju je komentiral, da bi si želel pestrega kadra ravno zato, da bi počel te stvari, ki jih socialni delavec ne zna. Sam se uči delati na spletnih straneh, vendar ve, da bi lahko to naredil nekdo veliko prej, on pa bi takrat počel kaj drugega. Iz analize lahko vidimo, da se ZD in ZS trudita čim bolj posodabljati novice in fotografije, medtem ko ZB pri tem zaostaja. Spletni strani ne dajejo velikega poudarka, saj je že po videzu čisto osnovna, črno-bela. Bolj ažurni pa so na svoji Facebook strani. Verjetno tudi zaradi tega, ker vedo, da jih bo več mladih zasledilo preko Facebooka kakor preko spletne strani. Zdi se mi, da bi morali biti pozorni na oboje, tako kot sta ZD in ZS.

5 SKLEPI

Pri analizi rezultatov, ki sem jih pridobila tekom svoje raziskave, lahko vidimo, da strokovni delavci v teh treh organizacijah še vedno ne znajo vzpostaviti enakovrednega odnosa. Na eni strani stremijo k temu, da bi bil odnos čim bolj prijateljski, na drugi strani pa se bojijo, da bodo na nek način izgubili vpliv nad mladostniki. Prevladuje torej prepričanje, da če nimaš moči, potem te ljudje okrog tebe ne bodo upoštevali.

Pojavlja se slišnost mladostnikovih želja. Tukaj prihaja do nasprotij v njihovem odgovarjanju. Ko sem jih povprašala o tem, koliko mladostniki izražajo svoje želje in koliko jih oni lahko uresničujejo, jih je večina odgovorila, da se trudijo, da so mladostniki čim bolj slišani. V nekaterih organizacijah smo skozi pogovor prišli celo do tega, da mladostniki sodelujejo pri odločitvah. Po drugi strani pa so še vedno mnenja, da oni vedo, kaj je najboljše za mladostnike, kaj v tem trenutku najbolj potrebujejo. Stojijo na poziciji »jaz vem« in ne znajo izhajati iz uporabnika, kar se v socialnem delu tako zelo poudarja.

Iz tega sledi, da so strokovni delavci mnenja, da je njihova naloga vzgajati te mladostnike. Skozi pogovor je bilo zaznati, da mladostniki niso bili deležni prave vzgoje in ne vedo, kako je slednja videti, zato bi jih naj oni s svojim zgledom prevzgojili, kar pa ni njihova naloga. Strokovni delavci so tukaj za to, da jim omogočijo drugačno izkušnjo, ki jo mladostniki vidijo kot najbolj funkcionalno, ne pa da jih vzgajajo tako, kot oni mislijo, da je najboljše zanje.

Pri jeziku so pozorni, da je slednji čim bolj razumljiv in blizu mladostnikom. Uporabljajo jezik, ki vključuje besede sodelovanja in soustvarjanja. Razvidno je bilo, da se trudijo uporabljati besede, ki opogumljajo, dajejo moč, vključujejo, da bi lahko strokovni delavci in uporabniki opustili negativne besede, ki omejujejo, izključujejo. Uporabljajo tudi jaz stavke, kar pomeni, da izhajajo iz sebe in pazijo na to, da ne obsojajo mladostnikov zaradi njihovih dejanj.

Ulično delo vidijo kot eno samo prednost, saj pristopajo do mladih, ki niso vključeni nikamor drugam in drugače kot na ulici ne bi morali priti do njih. Mladostniki bi namreč pristopili do njih samo takrat, ko bi bili v to prisiljeni, zdaj pa lahko

strokovni delavci pristopajo do njih na nevsiljiv način in jim poskušajo nuditi oporo tam, kjer jo najbolj potrebujejo.

Potrebe po nujnem razvoju mladinskega uličnega dela v tem trenutku ne vidijo, saj so mnenja, da ga je zaenkrat dovolj, vsaj v Ljubljani. Ko sem povprašala, zakaj so takšnega mnenja, so vse tri organizacije odgovorile, da je to predvsem zato, ker ni financ. Problem je namreč začeti karkoli novega, če nimaš finančne podpore. Zato se one trudijo zajeti čim širšo populacijo, da bi omogočile dovolj pomoči tistim, ki jo resnično potrebujejo.

Glede spletnih strani je bilo mogoče zaznati, da se vse tri organizacije zavedajo pomembnosti sledenja mladostnikom tudi preko spletnih omrežij. Vse so precej dejavne na Facebook straneh, kjer objavljajo razne fotografije, videoposnetke in članke, s katerimi poskušajo nagovarjati mladostnike. Tudi na spletnih straneh so dokaj aktivni.

Na koncu bi dodala samo še to, da je poleg vseh lastnosti uličnega delavca, ki so jih strokovni delavci našli, pomembna pripovedna drža. Kakor za vsakega socialnega delavca je tudi za mladinskega uličnega delavca pomembno to, da se ne boji stopiti v stik z ljudmi, komunicirati z njimi, biti empatičen, samoiniciativen, prilagodljiv, občasno tudi energičen ... Še bolj pomembno pa je to, da zna biti opora človeku, ki ga potrebuje. Znati mora izhajati iz njega in mu pustiti, da izbere tisto pot, ki jo sam želi, tudi če se strokovnemu delavcu v tistem trenutku to ne zdi najboljša ideja. Nikakor se ne sme postaviti nadenj in mu pokazati, da strokovni delavec ve, kaj je za uporabnika najboljše.

6 PREDLOGI

Prvi predlog, do katerega sem prišla med izvajanjem same raziskave, je ta, da bi podobno raziskavo bilo smiselno in zanimivo razširiti. Če bi jo ponovila, bi tako naredila primerjavo med regijami oziroma mesti v različnih regijah. Sklepam namreč, da je drugačen način dela nekje v velikem mestu, kot je to Ljubljana, kjer je vse skupaj bolj strnjeno, več je ljudi, več je različnih centrov, organizacij, ki ponujajo številne aktivnosti, kot pa nekje v manjšem mestu, kjer se ne dogaja toliko različnih stvari, se pa ljudje med sabo bolj poznajo. Tako bi po mojem mnenju prišlo do več razlik in odstopanj med samim načinom dela.

Moj naslednji predlog se nanaša na strokovne delavce, ki se ukvarjajo z mladinskim uličnim delom ali pa se bodo z njim še ukvarjali. Dobro bi bilo, da bi do uporabnikov pristopali s stvarno informacijo. Konkreten primer je primer mladostnikov, ki uživajo droge. Strokovni delavci bi k mladostniku pristopili in mu dali jasno vedeti, da so droge res »fajn«, ker ima tudi sam izkušnjo, vendar samo do stopnje, dokler ne pade v zasvojenost. Takrat pa ta občutek prijetnega izgine in se pojavijo težave. Nato jih je treba podpreti in jim pustiti, da sami predlagajo, kaj bi bilo najboljše narediti. Če bodo imeli našo podporo in možnost soodločanja, bo lahko prišlo do uspešnih sprememb.

Tudi profesorje na Fakulteti za socialno delo želim spodbuditi k temu, da bodoče socialne delavce bolj spodbujajo oziroma pripravljajo na to, da bodo znali izhajati iz uporabnikov in graditi na enakovrednem odnosu. Tukaj bi bilo treba uvesti kar precej novih vaj, s pomočjo katerih bi se študentje lahko urili v tem pristopu in ga čim bolj ozavestili.

7 LITERATURA IN VIRI

7.1 LITERATURA

- Allen, J. P., McElhaney, K. B., Land, D. J., Kuperminc, G. P., Moore, C. W., O'BeirneKelly, H. in Kilmer, S. L. (2003), A secure base in adolescence: Markers of attachment security in the mother-adolescent relationship. *Child Development*, 74, 1: 292–307.
- Allen, J. P., McElhaney, K. B., Kuperminc, P. G. in Jodl K. M. (2004), Stability and change in attachment security across adolescence. *Child Development*, 75, 6: 1792–1805.
- Berger P., Luckmann T. (1989), *Družbena konstrukcija realnosti*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Brake, M. (1983), *Sociologija mladinske kulture in mladinskih subkultur*. Ljubljana: Republiška konferenca ZSMS.
- Brake, M. (1984), *Sociologija mladinske kulture*. Ljubljana: Republiška konferenca ZSMS.
- Brinc, F., Bubnov-Škoberne, A., Čačinovič Vogrinčič, G., Dekleva, B., Filipčič, K., Friedl, J., Grozdanič, V., Nastran-Ule, M., Skalar, V., Šelih, A., Tomori, M., Zupančič, K. (2000), *Prestopniško in odklonsko vedenje mladih: vzroki, pojavi, odzivanje*. Ljubljana: Bonex.
- Caliman G. (1998), Ulica kot izhodiščna točka. V: Baligač, A., Piciga, I., Metelko, T. P., Kotnik, M., Erjavec, M. *Mladi, ulica, prihodnost*. Ljubljana: Salve.
- Campedelli, M. (1998), Ulične vzgojne ustanove in zmanjšanje škode. V: Piciga, I., Okorn, S., Vatovec, A., Baligač, A. *Ulično delo: preventiva na področju nelagodja, odvisnosti in AIDS-a*. Ljubljana: Tiskarna Dan d.d.
- Cruz, N. (2008), *Teci sinko, teci*. Ljubljana: samozal. M. Čižman.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (1998), *Psihologija družine: prispevek k razvidnosti družinske skupine*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2000), Pomoč družini: prispevek socialnega dela. V: Žebovec, I., Krnc, J., Kotnik, M., Piciga, I., Petrovič J. T., Švajger, T., Lisec, M. *Dom med resničnostjo in prispodobo*. Ljubljana: Salve.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2008), *Socialno delo z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

- De Piccoli, N. (1998), *Ulica med razlikovanjem in odnosi*. V: Piciga, I., Okorn, S., Vatovec, A., Baligač, A. *Ulično delo: preventiva na področju nelagodja, odvisnosti in AIDS-a*. Ljubljana: Salve.
- Dragoš, S., Leskovšek, V., Petrovič Erlah P., Škerjanc, J., Urh, Š., Žnidarec Demšar, S. (2005), *Krepitev moči*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Dragoš, S. (2015), Teleologija socialnih pravic. *Socialno delo*, 54, 3–4: 137–151.
- Flaker, V. (2003), *Oris metod socialnega dela: uvod v katalog nalog centrov za socialno delo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo in Skupnost centrov za socialno delo Slovenije.
- Frith, S. (1986), *Zvočni učinki: mladina, brezdolje in politika rock and rolla*. Ljubljana: Republiška konferenca ZSMS: Univerzitetna konferenca ZSMS.
- Geržina, S., Ule, M. (1996), *Mladina v devetdesetih: analiza stanja v Sloveniji*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Gilbert, G. (1998), *Alba in kavbojski škornji*. Celje: Mohorjeva družba.
- Gillis, J.R. (1999), *Mladina in zgodovina: tradicije in spremembe v evropskih starostnih odnosih od 1770 do danes*. Šentilj: Aristej.
- Gordon, T. (1997), *Trening večje učinkovitosti za učitelje*. Ljubljana: Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše.
- Gostečnik, C. (1998), *Družina ali ulica*. V: Baligač, A., Piciga, I., Metelko, T. P., Kotnik, M., Erjavec, M. *Mladi, ulica, prihodnost*. Ljubljana: Salve.
- Gostečnik, C. (2000). *Mladostnik, družina, kriminal*. V: Žebovec, I., Krnc, J., Kotnik, M., Piciga, I., Petrovič J. T., Švajger, T., Lisec, M. *Dom med resničnostjo in prisposobo*. Ljubljana: Salve.
- Hendry, L., Shucksmith, J., Love, J., Glendining, A. (1993), *Young People's Leisure and Lifestyles*. London: Routledge.
- Huebner, A. (2000), *Adolescent Growth and Development*. Petersburg: Virginia Cooperative Extension.
- Košir, M. (1999), *Komunikacija kot proces izmenjave življenjskega smisla*. V: Žebovec, I., Piciga, I., Metelko, T. P., Škibin, K., Smole, M., Erjavec, M. *Sodobne oblike revščine mladih*. Ljubljana: Salve.
- Kristančič, A. (2007). *Svoboda izbire – moj prosti čas*. Ljubljana: A.A. Inserco d.o.o. svetovalna družba.

- Križanič, M. (2009). Ulično socialno delo. V: Milošević-Arnold, V., Humljan Urh, Š., Grebenc, V., Kladnik, T., Križanič, M., Neuvirt Bokan, S. *Terensko delo: institucionalni, javni in zasebni prostori socialnega dela*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Kuhar, M., Razpotnik, Š. (2011), *Okviri in izzivi mladinskega dela v Sloveniji*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Lepičnik Vodopivec, J- (1996), *Med starši in učitelji ni mogoče ne komunicirati*. Ljubljana: Misch, Oblak, Schwarz.
- Lisec Metelko, T. (2003), Ulica- izhodišče vzgojnih procesov. *Socialna pedagogika*, 7, 4: 431–444.
- Luncchini, R. (2000), Otroci ulice: kariera, identiteta, odhod iz ulice. V: Žebovec, I., Krnc, J., Kotnik, M., Piciga, I., Petrovič J. T., Švajger, T., Lisec, M. *Dom med resničnostjo in prispodobo*. Ljubljana: Salve.
- Marčič, R. (2006), Povezanost mladostnikove samopodobe in samospoštovanja z nekaterimi zdravju škodljivimi vedenji. *Psihološka obzorja*, 15, 53–65.
- Maurizio, R. (1998), *Ulično delo: preventiva na področju nelagodja, odvisnosti in AIDS-a*. Ljubljana: Salve.
- Milošević Arnold, V., Urh, Š., Kladnik, T., Križanič, M., Grebeenc, V., Neuvirt Bokan, S. (2009), *Terensko delo: institucionalni, javni in zasebni prostori socialnega dela*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mrak, I. (2011), Mladinsko ulično delo. V: Beočanin, T., Cepin, M., Dogenik, S., Guček, M., Mrak Merhar, I., Pucelj Luskan, P. *Mladinsko delo v teoriji in praksi*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.
- Mrgole, A. (2003), *Kam z mularijo?: Načela kakovosti neformalnega dela z mladimi*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad republike Slovenije za mladino; Maribor: Aristej.
- Musek, J. (1995), *Ljubezen, družina, vrednote*. Ljubljana: Educy.
- Pinosa, R. (2004), Osipniki pristanejo na ulici. V: Gornik, J. *Zbornik 1. posveta na temo Revščina in socialna izključenost oziroma vključenost*. Ljubljana: Urad Republike Slovenije za mladino: Mladinski svet Slovenije.
- Polhemus, T. (1994), *Streetstyle: from sidewalk to catwalk*. London: Thames and Hudson.

- Poštrak, M. (1994), Kje so subkulture danes? (I). *Socialno delo*, 33, 1: 35–38.
- Poštrak, M. (1994), Kje so subkulture danes? (III). *Socialno delo*, 33, 3: 227–234.
- Poštrak, M. (1994), Kje so subkulture danes? (V). *Socialno delo*, 33, 5: 415–419.
- Poštrak, M. (1994), V znamenju trojstev. *Socialno delo*, 33, 4: 325–342.
- Poštrak, M. (1995), Razsežnosti ustvarjalnosti. *Socialno delo*, 34, 1: 37–44.
- Poštrak, M. (1996), Socialno kulturno delo. *Socialno delo*, 35, 5: 317–324.
- Poštrak, M. (2002), Subjekt in intersubjektivnost. *Socialno delo*, 41, 5: 249–271.
- Poštrak, M. (2003), Kaj posebnega lahko ponudi socialno delo pri delu z mladimi. *Šolsko svetovalno delo*, 8, 3/4: 26–33.
- Poštrak, M. (2007), Preventivna funkcija prostega časa. V: Kristančič A. *Svoboda izbire-moj prosti čas*. Ljubljana. A. A. Inserco d.o.o. svetovalna družba.
- Poštrak, M. (2007). Preventivna funkcija prostega časa. V: Kristančič A. *Svoboda izbire – moj prosti čas*. Ljubljana: A.A. Inserco d. o. o. svetovalna družba.
- Poštrak, M. (2011), Refleksija metod dela z mladimi z vidika socialnega dela. V: Kuhar, M., Razpotnik, Š. *Okviri in izzivi mladinskega dela v Sloveniji*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Poštrak, M. (2015), Koncepti socialnega dela z mladimi. *Socialno delo*, 54, 5: 269–280.
- Stanković, P. (1994), Nov pristop k preučevanju subkultur. *Teorija in praksa*, 31, 5/6: 558–564.
- Šelih, A. (2000), *Prestopniško in odklonsko vedenje mladih*. Ljubljana: Bonex.
- Šugman Bohinc, L. (1994), Socialno kulturno delo. *Socialno delo*, 33, 4: 317–324.
- Šugman Bohinc, L., Rapoša-Tajnšek, P., Škerjanc, J. (2007), *Življenjski svet uporabnika*. Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.

- Šugman Bohinc, L. (2010), Od objektivizma h konstruktivizmu in socialnemu konstrukcionizmu v sistemski psihoterapiji. *Kairos*, 4, 1–2: 51–65.
- Tomori, M. (1994), *Knjiga o družini*. Ljubljana: EWO.
- Ule, M., Miheljak, V. (1995), *Prihodnost mladine*. Ljubljana: Tiskarna Kurir.
- Ule, M., Renner, T., Mencin Čeplak, M., Tivadar, B. (2000), *Socialna ranljivost mladih*. Šentilj: Aristej.
- Ule, M., Miheljak, V. (1995), *Prihodnost mladine*. Ljubljana: DZS: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino.
- Ule, M., Kuhar, M. (2003), *Mladi, družina, starševstvo: spremembe življenjskih potekov v pozni moderni*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Velikonja, M. (1999), A tu v tem breznu so sami mladi. *Zaveza: glasilo Nove slovenske zaveze*, 9, 3: 75–77.
- Youngs, B. B. (2000), *Šest temeljnih prvin samopodobe*. Ljubljana: Educy.
- Žorž, B. (1999), Mladi med željami, pasivnostjo in (ne)smislom. V: Žebovec, I., Piciga, I., Metelko, T. P., Škibin, K., Smole, M., Erjavec, M. *Sodobne oblike revščine mladih*. Ljubljana: Salve.
- Žorž, B. (2005), *S pravimi vprašanji do rešitve vzgojnih zadreg*. Koper: Ognjišče.

7.2 SPLETNI VIRI

- Cookston, T. J. (1999), Parental Supervision and Family Structure: Effects on Adolescent Problem Behaviors. *Journal of Divorce & Remarriage*, 32, 1/2: 107–122. Dostopno na <http://www.thelizlibrary.org/liz/cookston.pdf> (3. 6. 2016)
- Gomboc, M. (2002), *Družbena pogojenost vzgoje v slovenskih družinah*. Magistrsko delo. Dostopno na: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=47917> (7. 6. 2016)
- Zavod BOB: O nas. Dostopno na: <http://www.zavod-bob.si/blog/project/bob/> (16. 6. 2016)

- Zavod BOB: Mreža mlada ulica. Dostopno na: <http://www.zavod-bob.si/mreza-mlada-ulica/> (15. 6. 2016)
- Zavod BOB: ČlovekINJE. Dostopno na: <http://www.zavod-bob.si/clovekinje/> (15. 6. 2016)
- Združenje DrogArt. Dostopno na: <http://www.drogart.org/vsebine/1108/o-zdruzenju-drogart.html> (15. 6. 2016)
- Združenje DrogArt: Izberi sam. Dostopno na: <http://www.izberisam.org/o-programu/>
- Združenje DrogArt: Zpleši z glavo. Dostopno na: <http://www.drogart.org/vsebine/1132/plesi-z-glavo.html> (15. 6. 2016)

8 PRILOGE

8.1 PRILOGA 1: ZAPIS INTERVJUJEV

Zapis intervjuja s strokovno delavko iz Zavoda Skala (v nadaljevanju intervju A).

V začetku me zanimajo stvarni podatki. Koliko je zaposlenih na Skali?

Zaposleni smo štirje.

Koliko pa imate uporabnikov?

Številka se iz meseca v mesec spreminja. Zimski čas jih je malo manj. Lahko ti povem malo po mesecih. Ta mesec jih je že vseh 133. Januarja jih je bilo 89, februarja 88, marca pa 115.

In to so samo mladostniki?

Ja, naša populacija so osnovnošolci. Je pa tudi naša vizija, da bi delali tudi s starejšimi. Ti, ki so pri nas kot osnovnošolci, da bi jih kasneje obdržali še kot prostovoljce, da bi imeli kak svoj program ali kako drugače pomagali. Da jih ne bi potem čisto spustili in bi šli po svoje.

Kaj pa na Minibusu sprejemate tudi starše?

Seveda. Starši so zdaj že tako navajeni, da pridejo, tam imajo svojo mizico, skuhajo si kavo in jih lahko pride tudi do deset. Pride tudi kakšna babica ali pa teta. Zgodi se tudi, da pride kakšna gospa, ki ni v sorodu z otroki na aktivnosti.

Se pravi imajo potem one druženje za sebe ali se tudi vi kaj ukvarjate z njimi?

Jih pozdravimo, spregovorimo z njimi, kako so kaj, včasih se pogovoriš tudi kaj o njihovem otroku. Tudi starši znajo povedati svoje pripombe ali želje za otroke, ki jih poskušamo upoštevati.

Kakšna pa je kadrovska zasedba zaposlenih?

Strokovni vodja, strokovni delavec, laični delavec preko ministrstva in laični delavec preko projektov. Imamo tudi dva EVS prostovoljca.

Koliko je prostovoljcev?

Vseh je 14 prostovoljcev.

Zaposleni ste za določen, nedoločen čas?

Vsi štirje smo za nedoločen čas.

In polni deloven čas?

Tako je.

Kako pa je glede financ? Dobivate preko razpisov ali imate kakšne stalne?

Dva sva preko ministrstva, ostalo pa preko projektov, potem Zavoda Salesianum, ki ima to čez ter Mestna občina Ljubljana preko razpisov.

Kaj mislite, kakšen je namen vaše organizacije?

Naše poslanstvo je biti z mladimi tam, kjer so. Se pravi, večinoma na ulici. Da tam z njimi preživljamo prosti čas, organiziramo stvari za njih, delavnice. Predvsem se mi zdi pomembno, da otroci pridejo ven. Zdaj so namreč ti časi, ko so pred računalniki, telefoni in zato je naš cilj, da čim več otrok pride ven. Zgledujemo se tudi po Don Bosku, ki je začel delati na ta način in zato se trudimo slediti njegovemu zgledu.

Če zdaj pogledava na sam odnos z mladostniki. Kako vstopate v stik z njimi?

Kadar je Minibus, pridejo otroci na igrišče. V bistvu oni pridejo do nas in potem mi vzpostavimo stik z njimi. Je pa res, da gremo nekajkrat na leto na obe osnovni šoli na Fužinah, do pedagoginj in malo povprašamo o teh otrocih, ki so že vključeni pri nas, tam pa pustimo tudi naše letake, da lahko otroke usmerijo k nam. Večkrat se povabijo tudi sošolci med sabo in nam naredijo reklamo. Tudi starši se pogovarjajo med sabo in povedo za našo organizacijo.

Nekaj časa ste imeli tudi ta Stik na ulici. Še to vedno izvajate?

Ja, to smo zdaj malo opustili, ker ni bilo nekega učinka. Hodili smo po Fužinah, vendar velikokrat ni bilo srečati nikogar. Tako se bolj trudimo preko kakšnih dogodkov, kot je Fešta na Fužinah, da se čim bolj vključimo v okolje in nas res poznajo.

Kaj pa, ko pride nov mladostnik, se sklene kak dogovor o sodelovanju, se postavijo pravila? Kako je videti tako imenovani sprejem?

Ko pride nov mladostnik, izpolni soglasje, kjer napiše svoje podatke in se podpiše. Podpišejo se tudi starši. Pravila pa se bolj ustno in sproti določajo. Sicer imamo na Minibusu tri preprosta pravila, ki so zapisana na vratih busa, ostala pa potem skupaj določamo.

Kako pa se mladostniki odzivajo na vaš prvi stik, programe?

Odzivajo se predvsem z radovednostjo. Malo jim predstavimo programe in so zelo navdušeni. Tako zelo z zanimanjem pristopajo k nam. Fajn je, da so ob prvem stiku zraven tudi starši, da še oni vidijo, kako stvari potekajo in jih spodbudijo k sodelovanju.

Kako pa opaziš oziroma zaznaš, kaj si mladostniki želijo?

Ti, ki so stalni, kar sami izrazijo ali da jih kaj moti ali da bi radi kaj drugače, kaj novega. Večinoma želje izražajo skozi pogovor. Vsakič po programu pa imamo tudi evalvacijo o njihovem počutju ter o željah in predlogih za naprej. Vsak dan evalvacija izgleda malo drugače, da čim bolj sodelujejo. Mi pa potem, kar je v našem dometu, poskušamo uresničiti.

Kako pa je glede teh uresničitev želja?

Ja, ne vem, če imajo kakšne želje, da bi šli ne vem kam, potem je to malo težko. Drugače pa če tako rečem, polovico želja zagotovo uresničimo. Meni je res fajn, da povejo, kaj si želijo, ker potem z zanimanjem obiskujejo naše aktivnosti in tudi nam je lažje, da ne rabimo tuhtati, kaj bi počeli.

Kaj pa jezik, ki ga uporabljate?

Vsekakor uporabljam jezik mladostnikov. Včasih uporabim kakšno besedo, ki je malo bolj strokovna in je ne razumejo, ker so vseeno toliko mlajši. Vseeno si zaposlen, ampak je fino z njimi komunicirati na njihovi ravni.

Potem ste v prijateljskem odnosu?

Ja, seveda. Če ti pristopiš k njim z občutkom, da si nekaj več, dobro saj po eni strani si, ampak na tak način, da še oni zmeraj vedo, da lahko tudi oni pristopijo do tebe. Čeprav včasih pa je nevarnost, da te jemljejo tako sebi enakega, da te pošljejo, ne vem kam vse. Je pa tako, da tega jaz ne jemljem osebno, ker je to izraz njihove neke stiske ali karkoli. Lahko, da je kdo dobil slabo oceno in sem jaz potem nek filter za to. Loviti mejo med prijateljskim in zaposlenim je kar težko. Včasih bi želeli posegati tudi v zasebno življenje, ko nismo v službi.

Kaj se vam zdi, da so največji poudarki vašega dela?

Poudarek je na tem, da mladi preživijo kakovosten prosti čas, da se kaj naučijo za življenje, da se naučijo, kako biti v odnosu z drugimi, kako delati v skupini, kako se spopadati s stiskami.

Se vam zdi tudi kaj vzgojnega v uličnem delu?

Vsekakor. Želimo jih spodbujati, da bi se razvili v čim bolj samostojne osebe, da bi znali med sabo komunicirati, da bi znali biti v enih takih dobrih odnosih, da bi se naučili, kako reševati težave. To se mi zdi pri našem delu vzgojnega. Pa tudi to, da jim daš občutek, da je vsak izmed njih pomemben, pa da ga vidiš, da mu daš neko veljavo. Mi sicer ne moremo nadomestiti staršev, lahko pa pomagamo staršem, če želijo. Vzgoja se mi zdi pomembna prav povsod. V vsakem segmentu, in v šoli, na ulici, doma je pomembno, da delamo vsi v isto smer. Čeprav to je kar malo idealno.

Kakšno so aktivnosti, ki jim lahko ponudite?

Kar precej jih je. Minibus, dnevni center, glasbena skupina, cirkuška skupina, nogometna skupina, potem pa so razni dogodki. Fešta na Fužinah, Dan staršev, Zaključna prireditev, Kostanjev piknik, Novoletna zabava (edina prireditev, ko smo notri) in pa zimski ter poletni tabor.

Kakšni so pa kaj načrti za prihodnost? Spremembe?

Predvsem to, kar zdaj delamo. Še kaj več težko, ker nas je premalo. Želja je, da bi imeli na Fužinah en prav svoj prostor kot dnevni center. Zdaj je namreč last knjižnice.

Kaj se vam zdi, da potrebuje ulični delavec, da lahko dobro opravlja svojo delo?

Ja mora bit dober kuhar, športnik ... V glavnem multipraktik. Hecam se. Kaj pa vem. Fajn je, da znaš vzpostaviti nek pristen stik z ljudmi, da si odprt, da znaš komunicirati, da se znaš spustiti na njihovo raven komunikacije, ne biti vzvišen, saj te hitro skužijo, kakšen si, koliko si lahko dovolijo. Da si samozavesten. Ne vem. Vsak ima določene spretnosti kot človek. In potem se delo tako razdeli, da počneš tisto, kar znaš, in se tam počutiš bolj sigurnega vase, sčasoma pa potem poskusiš še kaj novega.

Kaj pa pridobite z uličnim delom? Zakaj se je vredno z njim ukvarjati?

Ravno to, da smo zunaj, na ulici. Zdi se mi, da smo na ta način bolj dostopni mladim. Takoj, ko je en zaprt prostor, jih že več ni, imajo nek strah pred neznanim. Tukaj pa lahko najprej malo opazujejo od daleč, potem pridejo malo bližje pogledat, kaj se dogaja. In s tem je tudi dostopno za vse.

Menite, da je premalo uličnega dela?

Absolutno. Tega bi lahko bilo veliko več. Še na Fužinah. Ne vem, koliko poznaš Fužine. Imaš Brodarjev, Preglov in Rusjanov trg. In mi smo na Rusjanovem trgu. Nekajkrat smo pa šli na Brodarjev trg. In oni ne bodo prišli sem. Spraševali so, ali še pride Minibus kdaj tja. Tam so igrala in tam obstanejo, kar je na nek način logično. In tako bi lahko bilo tudi v Šiški, Bežigradu in še kje.

Vem, da to ni najbolj primerno vprašanje za vas, ampak vseeno, zakaj menite, da se tega ne lotevajo?

Po moje zaradi financ. Če greš na teren, moraš imeti neko vozilo, moraš imeti stvari, kader. Rabiš nek zagon. Teh mladinskih organizacij je ful, ne gredo pa ven, tam, kjer so mladi. Mi vidimo, da je res potreba po uličnem delu.

Najlepša hvala za vaš čas in odgovore, ki ste mi jih podali!

Zapis intervjuja s strokovnim delavcem iz Zavoda Skala (v nadaljevanju intervju B).

Pred vami sem že P. izprašala glede stvarnih podatkov, tako da tega ne bom ponavljala. Me pa zanima, kaj se vam zdi, da je namen vaše organizacije?

Naše poslanstvo je biti v oporo mladim in jih spodbujati k temu, da bi postali poštene, odgovorni državljani. To je krovno naše poslanstvo. Naš namen je mlade opolnomočiti, jih spodbujati in biti v oporo na njihovi poti v življenju. Da bi kasneje, ko bi bili odrasli, bila to neka pozitivna izkušnja za njih, ki bi jih odganjala k temu, da bi se zatekali k opojnim substancam ali kakšnim takim oblikam življenja.

Če si zamislite situacijo, ko mladostnik prvič pride na Minibus, kako z njim vzpostavite stik?

Vedno jim najprej pokažem, kaj to je Minibus, kako je videti. Razložim, kaj se da v kombiju delati, da so delavnice, veliko igre. Razložim mu, kaj mu ponujamo in kaj bi bilo tukaj zanimivo za njega. Poslušamo njega, kaj bi on želel početi. Program je namreč odprt in se lahko zelo prilagaja tem potrebam mladostnikov. Se pravi, če bi imeli večkrat željo delati zapestnice, bi jim to na programu lahko omogočili. Ker je bilo povpraševanje in velika želja po kuhanju, imamo vsak petek kuharsko delavnico.

Se pravi, da mladostniki lahko izrazijo svoje želje?

Ja.

In koliko od tega se lahko uresniči?

Trudimo se, da čim bolj. Je pa velikokrat tako, da mladi ne izrazijo želje, da bi želeli to pa to delati, ampak jim je v redu, da nekaj ustvarjamo, da nekaj delamo. Vedo tudi, da je vsakič možnost tudi športa. Vedo, da tukaj niso prisiljeni delati neke stvari, ki jih mi pripravimo za njih. Imajo občutek svobode. Je pa res, da se mladostniki zelo hitro navežejo na zaposlene, ki vodijo programe. Vedo, kdaj kdo pride in večkrat se zgodi, da pridejo samo pozdravit tistega, ki je tam.

Kaj pa mislite, da je tisto, s čimer jih pritegnete, da sploh pridejo do vas?

Najprej je dobra lokacija. Lokacija je na igrišču in se v bistvu vidi iz vseh blokov. Je prostor, ki je mladim blizu in kjer se mladi načeloma družijo. To je prva stvar. Druga stvar pa je, da smo na njihovem prostoru. Nismo v neki zaprti stavbi, kamor bi mladi prišli noter, ampak je program zunaj. In je program, ki te ne drži. Program, ki se gradi na odnosu.

Kako pa potem, ko mu razkažete Minibus, se sklene kak dogovor, se povedo kakšna pravila?

Tako je. Vsak mladostnik podpiše soglasje, na katerem so podatki o mladostniku, podatki o staršu in tudi da soglašajo s pravili in stvarmi, ki so na Minibusu. Mladostnik ima tudi vedno možnost napisati pritožbo in jo dati v nabiralnik, ki se nahaja na vidnem mestu na Minibusu.

Kaj pa pravila? Ste jih napisali vi, kot organizacija ali skupaj z mladostniki?

Ta pravila so zelo ohlapna, ki jih oblikuje vodja Minibusa. Npr. pri ročnem nogometu, da se menjavaš na vsake toliko časa, za kar načeloma poskrbi vodja Minibusa. Eno od pravil je tudi to, da je Minibus od vseh. Se pravi, da se vanj ne more nihče zapreti in ga stražiti. Pri mladostnikih se velikokrat opazi to pripadnost in da je to njegov prostor. Minibus ni od nikogar in ima vsak pravico biti notri. Če ima kdo pravico omejiti biti notri, je to voditelj. Tudi vse stvari, ki so v Minibusu, bi se naj jemale z dogovorom z vzgojiteljem. Se pravi, da ne vzameš ti stvari iz Minibusa.

Kako pa se odzivajo na vaše aktivnosti?

Zelo pozitivno. Kar poskušamo doseči, je to, da skrbiš za varnost. Velikokrat prihaja do konfliktov med mladostniki. Ali se zafrkavajo, žalijo ali pride do pretepa. Takrat je potrebno posredovati, da ne pustiš takih stvari. In tudi vloga organizatorja je, da vodiš te aktivnosti. Igre sami ne bodo igrali dolgo, če ne bo igral tudi voditelj, da bo vzdrževal red. Še posebej takrat, ko želiš v igro vključiti nekoga, ki ga oni ne marajo. Takrat je res pomembno, da je zraven voditelj, saj ga mladostniki zmerjajo ali pa mu sploh ne podajo žoge, saj so mnenja, da ne zna igrati. Ti, kot voditelj, ga lahko spodbujaš, mu podaš žogo in tudi mladostnike nagovoriš, naj mu kdaj pa kdaj podajo žogo.

Prej ste govorili, da mladostniki ne izrazijo želja kar tako. Na kak način pa zaznate, da si vseeno kaj želijo, kakšne spremembe?

Največ sem tega zaznal pri osebnih pogovorih z njimi. Tam namreč sedem z mladostnikom in ga malo povprašam o njegovem življenju, o teh stvareh, na katere je ponosen. V vsakem pogovoru greš globlje in ga vprašaš še kaj drugega in tam potem vidiš, s katerimi stvarmi se ukvarja. In če ti vidiš pri mladostniku, da se ukvarja že z glasbo in kakim športom, ga lahko samo pohvališ in ga podpreš v tem, da se tam trudi biti dober. In veš, da pride tja zaradi družine, ne pa da bi se želel vključiti še v kakšno aktivnost več. Pri tistih pa, ko vidiš da ima hobi, da igra računalnik, da je na telefonu, da se malo družijo z prijatelji, ne počne pa nobene strukturirane dejavnosti, pa greš globlje v to, kaj bi v bistvu rad počel, kaj bi se rad naučil. Tako poskušaš otroka usmeriti v določeno aktivnost. Minibus je tako za kvalitetno preživljanje prostega časa iz tega pa usmerjamo v druge dejavnosti, ki jih imamo.

Kakšne so situacije v katerih je treba presoditi oziroma se prilagoditi pričakovanjem mladostnika?

Velikokrat damo kakšne prijavnice, če gremo kam ven. In vedno jih hočemo navaditi, da prijavnico prinesejo do časa nazaj. In do takrat je malo prijavnic, zato se moramo, glede na to, da vemo, da je to dobro za mladostnika in da si želi iti, malo prilagoditi. Kar je pa lahko na nek način dolgoročno slabo. Mladostnik potem ve, da tudi če bo prinesel kak dan, dva, kasneje prijavnico, bo še vedno lahko šel zraven. Vedno pa tukaj ni samo mladostnikova krivda. Velikokrat od mladostnika pričakujemo zelo veliko odgovornost, organiziranost, ki pa še pri odraslih velikokrat ne gre skozi. Lahko je tudi to, da so doma kakšne težave in je otroku v tistem trenutku težko dati prijavnico. Ne moreš ga potem kriviti, če ne veš, kaj je v ozadju.

Na ulici je res tako, da se moraš velikokrat prilagajati situaciji, ker nikoli ne veš, kako bo. Imel sem situacijo, ko je starš tepel otroka. In to ne svojega. V tistem trenutku nimaš časa razmišljati, ampak moraš hitro reagirati in lahko potem evalviraš, kako je bilo in kaj bi bilo bolje narediti.

Kaj pa jezik, ki ga uporabljate, kakšen je?

Predvsem se mi zdi pomembno, da je jezik razumljiv, da mu to, kar mu poveš, razložiš, zakaj si mu to rekel. Če nekomu rečeš, pojdi pomit posodo, ni v redu. Lahko mu rečeš, pojdi pomit posodo

zaradi tega ker oziroma, da se že prej zмениš z njim, da zdaj to skupaj delamo, na koncu pa bo potrebno pomiti še posodo. Čisto preprosta stvar, ampak je pomembno, da mladostnik razume, kaj si mu povedal. Uporabljamo socialno delovni jezik, kar se tiče birokracije, z mladostniki pa ostajamo pri zdravo razumskem jeziku, kjer paziš in preveriš, da te mladostnik razume.

Kakšen pa je vaš odnos z mladostniki? Je prijateljski ali je distanciran?

Odnos je veliko bolj prijateljski, kot pa da bi držal distanco, kar mogoče ni v redu. Opažam, da kar zdravi mladostnike, ni dejavnost sama, ampak je bolj odnos. Mladostniki na ulici so ponavadi taki, ki so neke stvari že dali čez. In te znajo zelo hitro videti, a si pri delu s srcem ali je to samo tvoja služba in samo čakaš, da minejo tiste ure. Ampak s tem, ko se jim ti približaš, te oni vzamejo za svojega, kar je zelo dobro za vzgojo otrok. Je pa slabše v odnosu s staršem, saj ne znajo ceniti oziroma spoštovati tega, da si ti še vedno en strokovni delavec, ki veš, kam pelješ mladostnika. Ti moreš vedeti, zakaj greš na en rojstni dan. Ti greš izboljšat odnose, ko vidiš v kakšnih okoliščinah živi, kako se oni družijo med sabo, spoznavaš njihovo kulturo, krepíš razumevanje do njihove kulture. Kljub temu pa je pomembno, da znaš pri sebi odklopiti. Da nisi skozi z mislimi pri temu.

Kaj pa poudarki vašega dela? Na čem mislite, da je?

Poudarek je v bistvu res na osebnem odnosu z mladostniki. Biti mladostniku v oporo.

Kaj pa to, da je Skala mladinska ulična vzgoja. Kaj mislite, da je vzgojnega v uličnem delu? Sploh je?

Zelo veliko stvari. Se pravi, če si ti na ulici, te morajo najprej mladi opaziti, da lahko pride do momenta vzgoje. Da lahko ti vplivaš na nekoga, te mora najprej prepoznati kot nekoga vrednega, da ga spreminjaš. Tudi če pomisliš na svojo osnovno šolo, so ti nekateri učitelji ostali v spominu, nekateri pa zelo bežno. Tisti so veliko bolj vplivali na tebe, kako si se ti razvijala, ker ti je bil blizu. Na tebe vplivajo ljudje in hodiš tja, ker so ti ljudje, ki so tebi blizu. In tebe spreminja to druženje z nekom, ki zna biti dober zgled, ki ima dobre vrednote, ki je na nek način atraktiven. In Minibus je atraktiven, je stvar, ki pritegne, ker je že tam nekaj otrok, kjer so pozitivne dejavnosti in se skrbi za to, da oni preizkušajo, da oni delajo, da so oni aktivni v tem. Tudi, da se med nogometom ne preklinja, da se igra na 5 minut in se obrne, da se da žogo na črto, to so stvari, ki so zelo vzgojne. Vsaka stvar, če je prav postavljena in če jo prav gledaš, ima te vzgojne elemente. In zato smo mladinska ulična vzgoja, ker smo tam na nek način vzgojitelji.

Se pravi, da bi ulični delavec moral znati tudi vzgajati mladostnika? Kakšne spretnosti bi še moral imeti?

Katere ima, mu zagotovo koristijo. Več kot jih ima, večji rang lahko pokriva. Za vodjo Minibusa je zelo pomembna koordinacija. Ti, kot vodja Minibusa, moraš vedeti, danes bomo imeli te in te stvari, imam te in te ljudi. In če imaš ti tri punce in nobena ne zna igrati nogometa, veš, da se danes ne bo mogel igrati, razen, če ga boš igral sam. Zelo pomembno je tudi timsko delo, načrtovanje. Mladinski delavec ni nujno tisti, ki stvari izvaja, ampak je lahko tisti, ki stvari koordinira in jih vodi.

Je pa velikokrat tako, ker je mala organizacija, da veliko stvari tudi ti, kot mladinski delavec, izvajaš. Na mestni občini Ljubljana se dela na tem, da bi se ustvaril profil mladinskega delavca. In so se zelo spraševali, koliko je tukaj pomembna izobrazba. Kateri so kriteriji, da lahko rečeš, da je nekdo dober mladinski delavec. Po mojem mnenju zelo štejejo izkušnje. Izkušnje, ki si jih ne tej poti pridobil. Zelo šteje samoiniciativnost, prilagodljivost, da znaš iti v akcijo. Na ulici ni tako, da čakaš, da bodo prišli, ampak ti greš, ti pozdraviš, ti si tisti aktiven. Ulično delo ni enostavno, ker moraš večkrat premagati samega sebe. Biti tam na ulici in nekaj početi ni v navadi.

Kaj pa prinaša ulično delo? Vi ste ena redkih organizacij, ki se s tem ukvarjajo, kaj mislite, da so prednosti tega?

Prednosti so že to, kar sva govorila. Da si tam, kjer mladi dejansko so. Je pa res, da veliko stvari poteka tudi v tej smeri, privabiti mlade ven. Včasih je bilo veliko mladih zunaj, zdaj je pa tako, da je veliko mladih notri. In če imaš zunaj kaj za početi, je velika verjetnost, da boš šel ven, kot pa če zunaj nimaš kaj za početi. Pri mladostnikih je tako, da, ko so v obdobju najstništva, nočejo biti nikjer označeni in nikjer pripadati. Najraje bi bili svobodni. In to je program, ko si na nek način zraven pa nisi zraven. Nisi fiksiran, te ne omejuje. In to je zelo velika prednost tega programa. Prinaša pa zelo veliko izzivov. Če je zunaj lepo vreme je fajn, če pa je dež, sneg, pa moraš biti zelo prilagodljiv. Na ulici nikoli ne veš, kaj se lahko zgodi. Zelo se moraš znajti. Velikokrat to ni lahko delo.

Mislite, da se potem zaradi tega organizacije ne odločajo za ulično delo?

Možno tudi, da nimajo nekih metod, kako bi tam delali ali nimajo motivacije. Moraš se kot posameznik videti v tem delu. Veliko pa vidim v tem, da bi bila rešitev v sodelovanju z uradnimi organizacijami in z organizacijami, ki so na ulici. Da bi bile te povezave in pokritost po Ljubljani večja. Se mi pa zdi, da se ima to namen malo razvijati.

Kaj pa načrti oziroma spremembe za prihodnost?

Cilj je, da bi imeli na Fužinah dnevni center, kjer bi imeli svoje prostore. Vedno imamo tudi cilj, da bi se bolj povezovali z ostalimi organizacijami, ampak nimamo ljudi, da bi imeli prav sestanke, da bi se srečevali. Želimo ustvariti tudi cirkuški prostor, tukaj na Kodeljevem. Pridobiti mlade, ki bodo vsaki dan prihajali sem na cirkuške, glasbene delavnice. Moj cilj je postaviti cirkus.

Najlepša hvala za vaš čas in odgovore, ki ste mi jih podali!

Zapis intervjuja s strokovno delavko iz Zavoda BOB (v nadaljevanju intervju C).

Najprej me zanimajo stvarni podatki. Koliko vas je zaposlenih na vaši organizaciji?

Zaposlenih nas je osem.

Koliko pa imate prostovoljcev?

Trenutno smo v tem procesu, da enega prostovoljca uvedemo. Drugače pa mi določena dela upravljamo prostovoljno. So pa mislim da trije, ki imajo prav sklenjeno pogodbo o prostovoljstvu. Drugače pa mi vse študente, ki pridejo k nam, plačamo preko študentske napotnice. Mi namreč hočemo s tem, ko pridejo študentje andragogike, psihologije, socialne pedagogike, socialnega dela in prinesejo zraven svoja znanja, s tem, ko jim plačamo, pokažemo, da so znanja nekaj vredna in so doprinos k naši organizaciji.

Kaj pa uporabnikov?

Pri nas je fora, da imamo veliko dogodkov in na teh dogodkih je zelo veliko ljudi. Zato takih uporabnikov, ki so enkratni, bi lahko bilo na leto nekje tisoč. Teh, ki pa vsaj na 14 dni pridejo na BOB-a, pa jih je nekje sto.

Kakšna je pol vaša populacija?

Ker imamo različne programe, se zna razlikovati. So to mladi. Eni so precej zagreti mladi, ki se želijo udeleževati v mladinskem sektorju, ki jih to zelo zanima in želijo pridobiti dodatne kompetence, ko pridejo sem. So pa tudi mladi na programu Projektnega učenja mladih, kjer pa niso tako notranje motivirani, ampak gre bolj za zunanjo motivacijo. To so predvsem osipniki.

Kaj pa če se usmeriva prav na program Mreža mlada ulica?

To so pa mladi, ki se družijo na javnih površinah, stari od 15 do 30 let. Zraven tega pa imamo še tri projekte s katerimi delamo na ulici. To je Geto vila, kjer gre za spodbujanje medsebojne pomoči med mladimi. Hodimo na dijaški dom in na srednjo šolo, poleti pa tudi na javne površine in spodbujamo pogovor o aktualnih temah, težavah, alkoholu, tobaku. Potem je še en projekt Livada, kjer pa jaz nisem zraven. Gre za to, da bodo skupaj z mladimi oblikovali zeleno površino. Pri nas je ful enih projektov.

Če se usmeriva samo na program Mreža mlada ulica, stika s starši ali sorodniki pa nimate?

Ne, samo z mladostniki.

Kakšna pa je kadrovska zasedba pri vas?

Na tem projektu je veliko študentov. Predvsem pedagogike, andragogike, psihologije, socialne pedagogike, potem pa je še nekaj zaposlenih iz Zavoda BOB. Smo pa zdaj vabili nove sodelavce in ful iščemo tudi druge poklice, ker želimo, da je naš kader čim bolj pester.

Kako pa je pri vas z financami?

To se pa prijavljamo na razpise na urad za mladino.

Stalnih dohodkov pa nimate?

Ne.

Zaposleni ste za določen, nedoločen čas?

Za določen čas, ker vsi projekti trajajo eno leto.

Delate pa za polni delovni čas?

Ja, to pa smo. Je sicer možnost, da se zaposliš za polovični čas, če nimaš projekta za polni delovni čas.

Kaj pa se vam zdi, da je osnovni namen tega projekta?

V bistvu, da spodbudimo mlade in tudi ostale, ki se družijo na javnih površinah, da se tam vedejo odgovorno. Da se znajo zavedati, da če vržejo smet na tla, da zjutraj nekdo ne bo užival pri sprehodu. Ali pa če razbijem zadevo, je lahko to nevarno za nekoga drugega. Spodbujamo to neko sobivanje na prostoru.

Če si predstavljate, da ste na ulici in prihajajo novi mladostniki. Kako vstopate v stik z njimi?

Mi imamo koške in palačinkopeko, kjer pečemo palačinke. Tako da ta palačinkopeka je statična točka na terenu. In itak večina mladih, ko zavoha palačinke, so čisto srečni in lačni in pridejo pogledat. To je potem taka naša točka, ko se začnemo z njimi pogovarjati o tem, kaj počnejo na javnih površinah, kako se vedejo, a so odgovorni ali ne. Imamo pa še koške, ki jih delimo. Gremo namreč do vsake skupine npr. na Kongresnem trgu in pridemo do skupine, jo ogovorimo, povemo kdo smo, zakaj smo tam, jim ponudimo ta košek. In odzivi so res pozitivni. Redko kdaj v prvo zavrnejo. Mogoče rečejo, da ne rabijo koška, ker imajo vrečko in itak smo še bolj navdušeni, ker to pomeni, da so že prej pomislili na smeti.

In vi jim te koške delite zastonj?

Ja. In oni potem s temi koški pridejo nazaj do palačinkopeke in tam stresemo v koš. Tako da imamo tudi mi malo občutek, koliko smeti se nabere. Ker povod za ta projekt je bilo to, da so želeli zapreti plažo ob Ljubljani. Takrat se je v medijih govorilo, da so mladi velik problem, da so to tone smeti. Mi pa smo želeli videti, koliko je dejansko teh smeti. In zaradi tega morajo prinesiti nazaj, kaj naberejo in ni ton smeti.

Koliko časa pa ste na tej točki?

Na teren pridemo okrog 21h in smo nekje do 24h. Potem imamo evalvacijo in če je na evalvaciji veliko stvari za povedati, smo do enih.

Evalvacijo pa imate samo vi, zaposleni?

Ja, samo mi, brez mladih.

Kakšna pravila imate določena ali ne?

Malo imamo pravil, kako se ravna s tem koškom. Sicer jih povemo samo takrat, ko vidimo, da je njihov namen, sedeti na njih, drugače pa se znajo primerno obnašati. Drugače pa se bolj mi prilagodimo pravilom ulice.

Rekli ste že, da se mladostniki zelo pozitivno odzivajo, a na kakšne njihove želje se lahko ozirate?

Ja, dostikrat pride do kakšnih izraženih želj. Npr. da bi v palačinkah lahko imeli marmelado ali pa kakšne čevape. In mi si želimo, da oni aktivno participirajo. Večkrat sem že rekla kakšnemu mladostniku, naj gre v trgovino in kupi marmelado, pa jo bomo imeli. Poslušamo pa tudi take želje, kot so, da je bil javni wc zaklenjen že pol ure pred časom, ko bi se naj zaprl. Ali pa ful fino bi bilo, da bi bilo dlje časa odprto. Ali pa zakaj so vsi koši že polni, ko pridejo ven žurat. In take stvari potem mi predamo MOL-u in SNAG-i.

Kako pa se na to odzivata MOL in SNAGA? So kakšne spremembe?

Ja, enkrat vem, da je MOL ukrepal in je imel nadzor nad tem, da se wc-ji niso predčasno zaklepali. Vendar so s temi wc-ji še zmeraj problemi. Ena oseba je namreč odgovorna za zaklepanje parih wc-jev po Ljubljani in ona začne zaklepiti prvi wc že 15 minut prej, da zadnjega zaklene točno ob času.

Kaj pa, so kdaj takšne situacije, da bi se morali prilagoditi mladostnikom?

Ne. Ne spomnim se nič takega, da bi se morali prav na ulici prilagajati mladim.

Kakšen je pa način komuniciranja z mladimi? Se približate njihovem jeziku ali držite eno distanco?

Ne želimo si, da bi oni čutili, da smo mi nekaj več. Cel projekt temelji na tem, da v njem sodelujejo mladi, tako da prihaja do nekega medvrstniškega sodelovanja. Tudi, ko pristopimo do njih, vsi sedijo, zato se damo tudi mi v nižji položaj, da ni že te razlike. Zelo se trudimo, da smo enakovredni, da njihovo mnenje ravno tako velja kot naše.

Kaj pa se vam zdi največji poudarek tega projekta?

Čisto tako osebno je meni bolj pomembna tista druga populacija, kateri prenašamo znanje. Saj te na ulici mogoče srečaš večkrat, ampak ni nekega trajnega sodelovanja. Pri tej drugi populaciji pa je in to predajanje znanja se mi zdi najbolj pomembno.

Se vam zdi, da je tudi kaj vzgojnega v uličnem delu?

Ja, veliko. Vse glede uličnega dela se mi zdi, da je vzgojnega. Od tega, kako se mi tam obnašamo, kakšen vzor smo, modeli vedenja, od tega da ne mečemo cigaretnih ogorkov na tla, čeprav to dela večina staršev. Pa do tega, da se pogovarjamo z mladimi o njihovem vedenju in je itak vse vzgojno.

Zdaj za naprej pa jim nimate ponuditi nobenih aktivnostih ali imate kaj?

To terensko delo je res bolj takšno, da jih ne vabimo v ostale programe, kot je recimo mladinski center. Če pa izrazijo željo, da bi tudi oni delali v takem projektu, pa si zapišemo njihov kontakt in jih povabimo zraven.

Kaj pa, a vidite kakšne spremembe, učinke po tistem, ko jim prinesete koške?

Ja, definitivno. Plaža, kamor ne hodimo več, je postala tako mirna, da nismo imeli kaj za početi. Prinesli so svoje vrečke, prebivalci se ne pritožujejo več in tudi policija nima toliko prijav.

Kaj pa na Kongresnem trgu? Kako dolgo ste sploh tukaj?

Zdaj smo že leto in pol na Kongresnem. Spremeni se to, da te ne gledajo več čudno, ko prideš do njih pa da so te že veseli, ko vidijo palačinke. Nekateri zdaj že kar sami pridejo po košek, ker vejo, kaj je fora. Veliko pa jih ima tudi že svoje vrečke.

Kakšni so pa kaj načrti za prihodnost? Si želite kakšnih sprememb?

Projekt se bo definitivno nadaljeval in želimo si še več tega vzpostavljanja dialogov med lokalno skupnostjo, odločevalci in mladimi. Mogoče tudi to, da čim bolj posežemo tja, kjer je problematika zaradi javnih površin in druženja.

Kaj se vam pa zdi, da potrebujete kot ulični delavec? Katere spretnosti?

Komunikacijske veščine sigurno. Pedagogika in psihologija prideta ful prav. Tudi neka neformalna znanja in veščine, ki jih pridobiš na programih.

Kje pa vidite prednosti uličnega dela?

Ti mladi, ki tam žurirajo, ne bi nikoli prišli v naš mladinski center in nikoli ne bi mogli delati na tej problematiki kot lahko sedaj. Določene tematike se mi zdi, da so takšne, da nujno rabijo, da greš ti na teren in srečaš mlade, ki jih drugače ne bi dobil. To se mi zdi, da je glavno pri terenskem delu. In pa tudi to, da spoznaš ciljno populacijo in njene potrebe.

Se vam zdi, da je premalo uličnega dela?

Ja. Sicer naša organizacija je polna tega, če pa pogledam malo naokrog, pa je tega premalo. Bili smo na enem dogodku, ko niso poznali, kaj interesira mlade. Mi namreč delamo na tem, da ugotovljamo, kaj so potrebe, želje mladih.

Vem, da to ni najbolj primerno vprašanje za vas, ampak vseeno, zakaj mislite, da se ne odločajo za to delo?

Zaradi tega, ker moraš stopiti ven iz svoje cone udobja. Sprejeti moraš pravila ulice in z njo tudi nepredvidljivosti.

Najlepša hvala za vaš čas in odgovore, ki ste mi jih podali!

Zapis intervjuja s strokovno delavko iz Zavoda BOB (v nadaljevanju intervju D).

Stvarne podatke sem že vprašala vašo sodelavko, tako da bi kar začeli s tem, da si zamislite nek dogodek na katerega pride prvič en mladostnik. Kako je videti vzpostavljanje stika?

Mogoče je najboljši primer ulična akcija, Mreža mlada ulica. Jaz pristopam tako, da je zmeraj neobvezujoče za njih. S seboj imam koške, jim ga dam in ga tam pustim. Povem jim, da imajo to za smeti, in ko ga napolnijo, ga naj prinesejo do palačinkopeke. Potem pa njim pustim odločitev, ali bodo želeli z menoj navezati nek stik ali ne. Po navadi potem vprašajo, zakaj to delamo, kdo sploh smo in se začne dialog. Potem tudi jaz vprašam njih, zakaj se tukaj zbirajo, kolikokrat se zbirajo, kaj vidijo kot bodoče rešitve in kako bi oni lahko vplivali na svoje vedenje, če bi radi kaj spremenili.

Se pravi, da mladostnike pritegnete s temi koški?

Ja.

Kakšnih dogovorov pa verjetno ne sklepate?

Ja, jih. Recimo, če najdemo mladega človeka, ki je spil preveč alkohola in je malo odmaknjen od skupine, se zmeraj z nekom iz skupine zmenimo, kdo bo poskrbel zanj, da bo ta varno prišel domov. Vprašam tudi, če je njihov kolega in ga daš ležat v naročje, da se karkoli ne zgodi. Tako se en iz skupine zaveže, da bo poskrbel zanj. Tudi en iz skupine se zaveže, da bo prinesel nazaj koš.

Aha. Kaj pa pravila? So kakšna določena?

Ful je razlika, kakšno mladinsko ulično delo mislimo. Če je to neko mobilno delo, so ziher pravila, v našem primeru z Mrežo mlada ulica ni toliko, ker je interakcija toliko krajša. Ko pa smo delale outreach terensko delo, pa smo v bistvu pri Človekinjah imela pravila, ker smo se s to skupino mladih konstantno dobivale na javni površini. Postavili smo pravila, kaj se lahko in kaj se ne sme vmes početi, kako komuniciramo.

Ta program se še izvaja ali ne več?

S temi mladimi smo delale intenzivno 2 meseca. Delali smo projekt Nogometni turnir. Mi smo to skupaj z njimi načrtovale in jih peljale skozi celoten proces načrtovanja projekta, da so se naučili vse faze. To se je zaključilo s turnirjem, smo se pa potem dobivali še enkrat na mesec, ampak skupina ni več tako močna, kot je bila, ker ima vsak neke druge obveznosti. Tako da zaenkrat iščemo nove mlade, ki bi želeli sodelovati.

Kakšna pravila pa ste imeli takrat?

Recimo, da se ne sme kaditi prepovedanih substanc med tem, ko smo mi na terenu. Da ne smejo piti, se dreti en na drugega. V bistvu so oni postavili pravila. Mi smo samo rekli, kaj mislijo, da bi se vsi morali držati. Tudi to, da če se zmenijo, pridejo.

Kako pa se mladostniki odzivajo na vaš pristop?

Zelo odvisno. Če delaš na akciji na veliki javni površini, potem je v redu, ker so oni nekje izven svojega matičnega okolja in te ne dojemajo kot tujca. Če pa delamo recimo na Človekinjah, ko pa delamo na zaprtih šolskih igriščih zvečer, kjer se zbira ena majhna skupina ljudi, je pa to lahko zelo odvisno. Naš pristop je, da na začetku nekaj časa tam visimo, ker drugače smo preveč invazivni. Zelo je odvisno od skupine, od posameznikov v skupini in ni univerzalnega odgovora.

A je kakšna taka situacija, ko bi se morali prilagoditi pričakovanjem mladostnika?

To je konstantno, ker pri nas vse bazira na njihovih potrebah in predvsem na njihovih virih. Če je njihova potreba, kar mene drugače moti, bom jaz morala z njimi nekako to skomunicirati, ampak še zmeraj se bom na koncu prilagodila. Ne vem, ali ti znam dobro odgovoriti na to vprašanje.

Kaj pa če mi poveste prav kak vaš konkreten primer?

Mogoče to, da imam jaz željo, da se nekomu približam in če on te želje nima, se jaz umaknem. In to je moja prilagoditev. Ker jaz se pač moram prilagoditi temu, da on ne bo z mano komuniciral. Ali pa recimo to, da se stalno prilagajamo. Mi smo tam zaradi njih, nismo tam zaradi nas.

Kako pa je s komunikacijo? Kakšen jezik uporabljate?

Jaz uporabljam sleng, ker se s tem približam lokalnim prebivalcem. In kolegica, ki je s Štajerske, ful izstopa v Ljubljani, ne vzamejo je tako hitro za svojo. Potem probam bazirat na jaz izjavah, takrat, ko govorim o svojem počutju. Ko dajem feedback se trudim, da je čim bolj konstruktiven. To je nekaj, kar mladinski delavci tako ponotranjimo, da potem, ko si na terenu, isto uporabljaš. Nikoli ni ta komunikacija nasilna. Omogočati želimo spodbudno okolje za vse te mlade, ki se pojavljajo na javnem prostoru.

Se vam zdi, da imate tak prijateljski odnos?

Jaz bi rekla, prijateljski, ampak ne prijatelj. Jaz sem tam strokovna delavka in oni to vejo. Pri tej skupini, ko smo delali dva meseca, so oni točno vedeli, da z mano lahko gredo do neke meje, čez pa ne. In če me rabijo, bom jaz tam nastopila strokovno. Ne bom nastopila, kot bi drugače v privatnem življenju.

Da bi pa želeli posegati v privatno življenje pa se ne dogaja?

Imamo neko pravilo, da takrat, ko kdo vpraša nekaj, o čemer ti je neprijetno govoriti, pač rečeš, da o tem ne želiš govoriti in to je to.

In kako potem na to odreagirajo?

Kul jim je. Pač ne vem, to so kakšna vprašanja glede spolnosti, intimi ali pa recimo, če v prostem času uporabljamo droge ali pa če piješ. In enim je ful neprijetno reči ja, zato takrat rečejo, da o tem ne želijo govoriti z njimi.

Kaj se vam zdi, da je glavni poudarek vašega dela?

Ful je odvisno od projekta, ampak predvsem to, da če delaš na odprti javni površini, dobiš tudi tiste mlade, ki niso nikamor vključeni in jih probaš nekam vključiti. Mislim, da ti ničelni mladi, ki niso na zavodu, niso v šoli, ampak samo visijo na javnih površinah, teh največ dobimo mi. Nihče drug nima dostopa do teh mladih, ker niso nikjer napisani. Tako da jaz mislim, da je to ključen del mladinskega uličnega dela. Jim omogočiti neko okolje, da bodo sami videli, kaj še imajo na voljo.

Se vam zdi, da je tudi kaj vzgojnega v tem uličnem delu?

Ja, ampak je spet odvisno, kakšno ulično delo delaš. Če mi govorimo o uličnem delu samo o nekem informiranju, kar zame ni dovolj, in potem itak da ni vzgojnega elementa kot takega. Če pa gledaš na to, kot neko outreach delo, na delo, kjer ti prilagodiš delo na terenu tisti skupini, ki se tam nahaja, se prilagodiš njihovim potrebam, željam, virom, ki jih imajo, potem pa je to čisto nekaj drugega. Gre za načrtovano aktivnost, ki ima neke določene cilje, ki ima določen namen, in s tem ti potem delaš z njimi. In jaz mislim, da ja, da definitivno je zraven vzgojni element. Jaz namreč jemljem vzgojo kot kakršnokoli spreminjanje nekega vedenja, nekih vzorcev, razmišljanja, tako da jaz mislim, da je.

Prej ste že omenili, da upoštevate njihove želje oziroma, da se prilagajate njihovim potrebam. Na kak način pa mladi to izražajo?

Preko direktnih vprašanj. Recimo: »Kaj bi si ti želel, da bi bilo na temle prostoru?« Dejansko s pogovorom, ki temelji na vprašanjih z naših strani. Narediš kot en intervju. Ful je različnih vprašanj, odvisno od projekta, na katerem si.

Pa na Mreži mlada ulica tudi sprašujete taka vprašanja, glede na to, da pristopate s temi koški?

Ja, tudi. Odvisno, kako daleč prideš. Recimo jaz ja, jaz jih vprašam. Predvsem je to, da jih vprašaš, če jim je to dovolj dostopno in če jim manjka javnih površin. Ker mi naglašamo soodgovorno souporabo javnih površin. In potem je to ključen element spraševanja.

Kakšne želje pa izražajo?

Na Kongresnem trgu so čisto zadovoljni. Včasih je sicer bilo, da jim manjka velikih košev za smeti ali pa premalo javnih wc-jev. To so čisto splošne želje. Drugače pa si želijo več aktivnosti za mlade, da bi imeli neke alternativne oblike prostega časa in da bi bile te aktivnosti zastonj.

Koliko pa se lahko to upošteva?

Ja spet odvisno, ker mi sodelujemo zelo dobro z MOL-om, smo jim mi takoj pisali za wc-je in so se že naslednji dan odzvali. Za aktivnosti pa je potrebno malo več dela. To je potem na nas, da uvedemo kakšne spremembe.

Vi nekega nadaljnjega druženja nimate?

S temi mladimi na terenu nimamo nekih rednih srečanj, v okviru Človekinj pa imamo, ko ugotovimo, da imajo nek interes. Jih pa informiramo, kakšne organizacije vse obstajajo in jih usmerjamo tudi drugam.

In kaj potem počnete?

Odvisno, kako se dogovorimo. Če delamo nek projekt, bomo načrtovali projekt in bosta dve uri na teden namenjeni temu, da se dobimo na javni površini in to delamo naprej. Lahko pa je to samo neko druženje in pogovori na različne tematike.

Kakšni so pa kaj načrti za prihodnost? Je želja po kakšnih spremembah?

Zaenkrat se mi zdi, da imamo ful preveč stvari, da smo mi ful preobremenjeni, ker delamo na različnih projektih, različna dela. Mislim, da so cilji za naprej graditi malo več na skupnosti, povezati lokalno skupnost s temi mladimi, ki so na terenu. Tudi predstaviti mladim, kako delujejo strukture v mestni občini, zato da bodo vedeli, kako priti do odločevalcev, če želijo neko spremembo.

Če pogledate uličnega delavca, kaj mislite, katere spretnosti, znanja je dobro, da ima?

Mogoče moraš biti dovolj stabilen, da te ne podre vsaka malenkost. Potem čustvena inteligentnost. Občutek empatije. Dobro razvite socialne veščine. Pripravljen moraš biti pristopati do neznancev. Večkrat je problem ta vstopen element. Dobro moraš biti informiran. Znati moraš hitro odreagirati v kriznih situacijah. Pa mislim, da moraš imeti neko znanje iz socialnega dela, pedagogike, socialne

pedagogike. Eni sicer ful dobro delujejo brez tega, večina pa je takih, ki imajo neko tako znanje in so bolj strokovni. Bolj veš, kam ene stvari vodijo in kako odreagirati. Nekega aktivnega pristopa pa se lahko naučiš.

Kaj pa se vam zdi, da pridobite z uličnim delom?

Pridobimo posameznike, ki jih drugače ne bi mogli dobiti. Vstopamo na področje ranljivih, ciljnih skupin in jim ponujamo alternativno preživljanje prostega časa na javnih površinah. To se meni zdi ključno, ker naša hiša ni tako velika, da bi sprejela toliko ljudi.

Pa se vam zdi, da je premalo uličnega dela?

Mislím, da je to področje, ki se še razvija. Mi nismo s tem začeli, ker začetnik je Zavod Skala. Mreža mlada ulica pa je prvi projekt, ki je bil tako buum. Vsaj v Mestni občini so bili zelo navdušeni nad našim delom. Po mojem se res po korakih razvija. Ni še najboljše, ampak zaenkrat se mi zdi, da je dovolj. Se pa izobražujejo pri nas še druge organizacije, tako da se bo počasi razvilo. V drugih krajih pa itak manjka. Neko informiranje še je, ni pa prav mladinskega uličnega dela.

Zakaj pa mislite, da se še ne razvija?

Ker druge občine ne dajo toliko denarja za mladinsko delo. Že mladinski centri imajo problem z obstojem, to je pa še težje.

Mladih pa mislite, da ni problem dobiti?

Ne. S pravim pristopom in angažmajem ni panike. Veš koliko jih je pri nas aktivnih. In to samo zaradi takega pristopa, kot ga imamo.

Najlepša hvala za vaš čas in odgovore, ki ste mi jih podali!

Zapis intervjuja s strokovno delavko iz Združenja DrogArt (v nadaljevanju intervju E).

V začetku me zanimajo stvarni podatki. Kakšna je številka zaposlenih na vaši organizaciji?

11 nas dela.

Koliko pa je zraven prostovoljcev?

Prostovoljcev je okrog 50, 60.

To so samo študentje ali tudi dijaki?

Srednješolci in študentje, ja.

Kako pa je s številom uporabnikov?

Mi nimamo kontinuiranih uporabnikov. Razen tisti, ki prihajajo na info točko na kakšno debato. Drugače pa je čisto odvisno. Recimo za prejšnji mesec za program Izberi sam šteje 400 uporabnikov.

Populacija pa je kakšna?

Večinoma srednješolci in študentje. Se pravi od 15 do 29 let.

S starši pa nimate stika?

Za starše izvajamo predavanja, imamo tudi izobraževanja za mladinske centre, kjer so tudi starejši. Včasih pa imamo tudi kakšen javen dogodek za splošno javnost, kjer so lahko tudi upokojenci.

Kakšna pa je pri vas kadrovska zasedba?

V bistvu je zelo različna. Pet nas je socialnih pedagogov, dve sta socialni delavki, sociologinja, potem kot laični delavci. En je doštudiral matematiko in računalništvo. Pač zelo različno smo, kar je v bistvu fajn, da je več različnih pogledov.

Kako pa je glede financ?

Financiranje je iz ministrstva, MOL-a in FIH-a.

Zaposleni ste za določen, nedoločen čas?

Eni za nedoločen, drugi za določen. Eni so zaposleni samo na projektih.

Delovni čas pa je polni?

Ja, ja. Delovni čas je poln, se pravi 40 ur na teden.

Kaj pa se vam zdi, da je osnovni namen vaše organizacije?

Osnovni namen je ozaveščati mlade o tvegani uporabi alkohola in ostalih drog. Se pravi, da se jih dovolj informira, da vedo, kaj uporabljajo in na kakšen način lahko manj tvegano uporabljajo, da se jih res opremi s čim več informacijami. Na ta način se jim razvije tudi njihova osebna odgovornost. Potem pa izbiro prepustimo uporabnikom.

Če si zdaj zamislite vaš program na katerem delate, se pravi Izberi sam, kako poteka vzpostavljanje stika z mladostniki?

Malo je odvisno od tega, na kateri akciji delaš. Recimo imamo dijaške zabave, kjer imamo info točko v klubu. Tam imamo te naše materiale kot neka informativna gradiva, preko katerih osveščamo mlade. Na primer imamo Cedevito in na njej je sporočilo zmanjševanja škode. To so neke stvari, ki pritegnejo mlade. Imamo pa tudi razne aktivnosti, kot so alko kvizi. In velikokrat do

prvega stika pride tako, da vidijo, da se nekaj zanimivega dogaja in pridejo pogledat. In potem ti, preko teh informativnih gradiv, vstopiš v stik. Vzpostavljanje stika nam je zelo pomembno, zato se trudimo, da je čim bolj pristen stik. Velikokrat se potem z mladimi začnemo pogovarjati čisto življenjske teme. Prvi stik so pa seveda ti materiali. Če pa delamo na Kongresnem trgu ob petkih zvečer, če nam vreme to dopušča, pa je tako, da je bolj na druženje. Tam pa isto pridejo vprašat, ker imamo ta nevsiljiv pristop, se pravi, da ne hodimo mi do ljudi, ampak oni do nas. In potem pridejo vprašat, kaj imamo to in se začnemo na čisto sproščen način pogovarjati. Še tretja dejavnost pa je informiranje. Vsak četrtek in petek gre ekipa dveh po centru Ljubljane s temi materiali in preko tega osveščamo mlade. Pri tem je bolj aktiven pristop, zato ker mi sami pristopamo do mladih, še vedno pa velja, da je nevsiljivo. Tudi takrat se precej odprejo in vidimo, da je potreba po pogovoru. Manjka jim namreč tega, da imajo nekoga, s komer se lahko pogovarjajo.

Kakšni pa so odzivi mladostnikov?

V bistvu so zelo pozitivni. Veseli so, da pridemo, zelo so odprti. Uporabljamo vrstniški pristop, kar pomeni, da so jim tisti, ki jih informirajo, po starosti zelo podobni. Zaradi tega se potem svojim vrstnikom lažje odprejo, lažje jih poslušajo, sprejemajo njihovo mnenje.

Imate kakšne aktivnosti, ki jim jih lahko ponudite tudi za naprej?

Na Drogartu imamo tudi svetovalnico, kar pomeni, da lahko pridejo osebno, preko skypa preko telefona, maila. Vedo tudi, kje smo prisotni in lahko pridejo. Ne delamo pa mi na tem, da bi imeli tukaj program za alkoholike.

Kakšen pa je jezik, ki ga uporabljate?

Gledamo na to, da se res približamo mladim. Tudi pri pogovoru uporabljamo informacije, ki so njim blizu, izhajamo iz njih. Na terenu se vedno preverja njihove potrebe, česa si oni želijo, kaj je njim ok.

Se pravi imate prijateljski odnos?

Ja, bi rekla, da je prijateljski, tak topel. Ni zdaj to neka hierarhija. Veliko nam pomeni enakovrednost. Tudi tikamo se med seboj. Kljub temu pa so jasno postavljene meje. Recimo, da ne smejo zauživati alkohola okrog nas. To se jim jasno pove in se tega držijo.

Kako pa je res pri vas s pravili?

Kdorkoli dela pri nas, gre skozi proces izobraževanja in tam se jasno pove, kaj so pravila. Podpiše se tudi izjava, da so o tem tudi dobro poučeni. Tako pravilo je na primer, kot sem že rekla, da se ne zauživa alkohola, pa seveda ne dopuščamo nobenega nasilja.

Kaj se vam pa zdi, da je največji poudarek vašega programa?

Največji poudarek dajemo terenu, se pravi, da delamo z mladimi. In to, kar sem že prej omenila, da se jih res informira, predstavi neke možne posledice, ki se lahko zgodijo, če zauživajo alkohol. Mi vedno poudarjamo, da je edina varna uporaba, neuporaba. Če pa že uporabljajo, pa jih želimo naučiti, kako se ne preveč oškodovati. In tudi to, da oni sami razvijajo neko osebno odgovornost.

Se vam zdi, da je v vašem uličnem delu tudi kaj vzgojnega?

Jaz bi rekla, da ja. Že to, da se na terenu pogovarjamo o posledicah in alkoholu, o varni vožnji, o spolnosti. Vsi delavci, ki so na terenu, imajo zelo veliko znanja in izkušenj, ki ga spretno prenašajo na mlade in jih s tem tudi vzgajajo.

Kakšne pa imate kaj načrte za prihodnost ali pa kakšne spremembe v programu?

Naš namen je, da se še bolj razvijemo na teh dijaških zabavah, ker so tam mladoletni. Se pravi bolj rizična skupina. Velik cilj je tudi to, da bi bolj razvili sodelovanje z organizatorji zabav, ker tudi oni nosijo velik del odgovornosti. Naš cilj je, da bi skupaj z organizatorji nočnega življenja razvili neko manj tvegano zabavo. Želeli bi si sodelovati tudi z lokali. Cilj je pa tudi ta, da bi se te aktivnosti, ki so se pokazale, da so v redu, peljemo še naprej.

In ste že kaj govorili z lokali, organizatorji zabav?

Ja, ja. Z enimi že itak stalno sodelujemo. To samo želimo še bolj dodelati in seveda razširiti. Zdaj smo v bistvu čisto na začetku.

Kaj pa mladostniki? Izražajo kakšne želje?

To po vsaki akciji je eden odgovoren, da napiše poročilo. In v to poročilo se skuša čim bolj zajeti kaj mladi predlagajo. Potem, preden naredimo nove materiale, imamo fokusno skupino dijakov, ki povedo, kakšen stil ilustracije je njim bliže. Stalno se jih vključuje tudi na terenu, kaj bi si še želeli. Preverjamo tudi z raznimi kvizi, v katerih so vprašanja o zadovoljstvu programa.

Koliko od tega, kar oni izražajo, pa se lahko uresniči?

Če se pojavi kaj takega, predelujemo to na sestankih. Vsak mesec je sestanek terenske ekipe. Tam diskutiramo o teh željah in jih kasneje poskušamo uresničiti. Če želimo kakšne stvari, programe narediti boljše, se upoštevajo tudi njihove želje.

Kakšne spretnosti pa bi potreboval ulični delavec, da bi lahko rekli, da dobro dela?

En vidik je zagotovo to, da je odprta oseba, se pravi, da rada vzpostavlja stik z drugimi ljudmi, da je spoštljiva do vseh uporabnikov. To je tudi eno izmed naših načel, da ne glede na to, kak uporabnik pride, je za nas enako pomemben. Ne delamo razlik. Potem, da je dobro podkovan v tem, kar govori, da mora imeti zadaj neke informacije, neke izkušnje. Tudi to, da je sam kredibilen, da mu ljudje lahko zaupajo, da lahko vzpostavijo stik z njim. Za uličnega delavca se mi zdi pomembno tudi

to, da ima aktiven pristop, ker, če si ti pasiven, potem bo težko kdo prišel. Tudi da je malo bolj energičen, vsaj takrat, ko je na terenu. Zelo pomembno je tudi to, da ima veselje do tega kar dela. Mladi namreč zelo hitro začutijo komu ni do tega. Pomembne so tudi komunikacijske veščine. In tudi to, da zna izhajati iz tega, kar pride ven iz mladostnika. Se pravi, da nimaš čisto začrtane stvari, kako boš nekaj izpeljal, ampak da se sproti prilagajaš.

Kaj pa prednosti uličnega dela? Kaj vi kot organizacija s tem pridobite?

Kot prvo je to, da imaš konkreten stik z mladostniki. Mi jih sicer dosegamo tudi preko družabnih omrežij, ampak tam ne gre za osebni stik. Po mojem mnenju je osebni stik itak največ vreden. Če si ti nekje na ulici prisoten vsak teden, imaš veliko boljši vpogled v to, kaj se na ulici dejansko dogaja. Tam na mestu si in vidiš, kakšne težave se pojavljajo. Ker imaš osebni stik z njimi, vidiš kaj je njim blizu, česa si oni želijo. Preko osebnega stika tudi najlažje vnašaš neke spremembe.

Pa se vam zdi, da je premalo uličnega dela?

Ja, definitivno bi ga moralo biti še več. Tudi jaz najbolj uživam pri tem delu, ker v tem vidim največji point. Da ne delaš nekaj za mlade, ampak da delaš prav res z mladimi. In tudi mladi te stvari zelo cenijo. Želijo si, da delamo na tak način.

Zakaj pa mislite, da se ne odloči več organizacij za to delo?

Po mojem zaradi tega, ker vsak nekaj rad počne. In pri tem uličnem delu moraš stopiti iz cone udobja, se prilagajati in delati malo drugače. Mladinski centri pa imajo bolj varen prostor.

Najlepša hvala za vaš čas in odgovore, ki ste mi jih podali!

Zapis intervjuja s strokovno delavko iz Združenja DrogArt (v nadaljevanju intervju F).

Osnovne podatke glede vaše organizacije sem vprašala že vašo sodelavko, me pa zanima, kaj menite, da je osnovni namen vaše organizacije?

Jaz bi rekla, da je osnovni namen zmanjševanje škode. Jaz bolj delam na Pleši z glavo, kjer se bolj ukvarjamo s plesnimi drogami in kokainom. Nam je predvsem cilj manj tvegana uporaba drog, se pravi, delamo z ljudmi, ki se drogirajo ali so potencialni kandidati, pa želijo to početi s čim manj škode.

No, če se zdaj usmeriva kar v ta program Pleši z glavo. Kako je videti vzpostavljanje stika?

Na različne načine. Naš program se deli na več sekcij, en del je nočno življenje terenske akcije, tam se ukvarjamo z mladostniki do 25 let. Potem večerno informiranje. Za te zares mlade pa imamo dnevni teren, kjer pridemo do teh res ranljivih, ki niso vključeni v noben drug program. To konkretno so to večinoma srednješolci, ki se že popoldan zbirajo po Metelkovi. Za njih imamo

razne materiale. Pozimi je to čaj, kava, letaki, kondomi. In na voljo smo jim za pogovor. Ker ravno s tem, ko smo tam vsak petek, se oni navadijo neke konstante. Vedo, da smo tam in da se lahko obrnejo na nas.

Tam je potem postavljena prav ena točka?

Ja, prav točko imamo. Zdaj pozimi imamo mizo in stolčke, poleti pa bin бага. Ponavadi se tudi kaj peče, kaj dela. Toliko, da se jih aktivira, da ne samo sedijo. Oziroma večinoma si morajo narediti sami. Tak kotiček imajo, kamor lahko pridejo. Edino pravilo je, da tam ne smejo uporabljati drog. Pride pa marsikateri že pod vplivom česa. Kljub temu pa ga je dobro motivirati vsaj za kaj, da se vsaj pogovarjata, da dobijo oni v zavest, da če bodo kdaj potrebovali, so ljudje, na katere se lahko obrnejo.

In oni pridejo k vam?

Ja, oni pridejo. Mislim, mi naredimo kdaj kak krog po Metelkovi. Na primer, če je dež potem gremo od skupine do skupince. In takoj vidiš, kje si dobrodošel in so takoj za pogovor, eni pa pač ne želijo. Ko pa je lepo vreme, pa smo tam na točki in nas itak že poznajo, tako da pridejo do nas. Je pa ful fajn, da na tej točki nismo samo zaposleni, ampak tudi mladi, njihov vrstniki, ki jih še bolj pritegnejo. Prej vzpostavijo stik z njimi.

Pravilo ste že omenili, da ne smejo zauživati drog zraven vaše točke. A je še kaj takega?

To ja. Ostalo so pa splošna. Pač, da ni nasilja, da ni nestrpnosti. V bistvu to, kar velja v vsakem okolju. Da je to res en tak varen prostor, kjer se bo vsak počutil dobrodošlega.

In se to prav pove ali je že splošno znano?

Ma niti ni potrebe. Pogosto se zgodi, da pride kdo nov in nas vpraša, če mi kaj prodajamo, če lahko zrihtamo kakšno travo, ker smo pač na Metelkovi, potem mu pa razložimo, da smo tukaj z drugim namenom in da se to pri nas ne počne. Ali pa kateri hoče tam naviti joint, pa mu potem razložimo. Kar hitro pa nas potem spoštujejo in se tega držijo. Ni nekih konfliktov ali pa da bi mogli ne vem kaj.

Kako pa se odzivajo na vaše delo?

Ja, zelo pozitivno. Je res, da eni ne pridejo do nas ali pa pridejo, pa gredo naprej. Eni pa to sprejmejo na čisto drug način. Ostanejo pri nas, pa se nam ful zahvalijo, pa so navdušeni, da sploh to delamo.

Kako je pa z jezikom pri vašem delu?

To je mlad folk, ko eni sploh ne hodijo več v šolo in ne razumejo, če jim začneš uporabljati neke strokovne besede. Zato imamo čisto tak pogovorni jezik. Imaš pa med njimi tudi take, ki se zelo

spoznajo na določene stvari. Tam jim pač bolj poveš na eni drugi plati, ko rabijo to strokovnost. Tako da je čisto prilagojeno, ampak še vedno preprosto.

Se pravi je to bolj tak prijateljski odnos ali se vidi ena avtoriteta?

Odnos je prijateljski, ampak še vseeno se ve, da smo mi organizacija in kaj smo mi tam. Ker če hočeš ti od njega nekaj izvedeti in da se ti zaupa, moraš imeti tak prijateljski odnos. Postavljamo pa jasne meje. To se je ravno meni zgodilo, da je en mladostnik izbrskal mojo telefonsko številko in me je klical in pisal. Zato moramo tukaj zelo jasno postaviti meje, saj smo mi v službi, v svojem osebnem času pa se ne moremo družiti z njimi. Vseeno pa moraš izpasti kot en vrstnik, kot nekdo, ki mu lahko zaupajo.

Prej ste že rekli, da je vaš glavni poudarek zmanjševanje škode. Se vam zdi, da je tudi kaj vzgojnega v uličnem delu?

Ja, sigurno. Mogoče ne izgleda direktno, je pa sigurno prekrito vzgojno. Ne da mu jaz dajem tam neke kazni ali nagrade. Vzgojnega bolj v smislu, da sami pridejo do kakih spoznanj. Da jih mi vodimo, da sami spoznajo neko stvar.

A se jim potem ponudijo kakšni programi za naprej ali tega nimate?

Tudi jih usmerimo najprej, če vidimo, da mi sami tega ne bi zmogli. Se zgodi, da kdo nima kje za prespati in smo povezani s kriznim centrom, da lahko gredo tja prespat. Pa še veliko drugih organizacij. Sigurno, če nekaj sam ne moreš, jih usmeriš naprej. Saj zato smo svetovalni delavci, da smo povezani.

Kakšni so pa kaj načrti, spremembe glede vašega programa za prihodnost?

Mi skozi spreminjamo. Ne vem, ta dnevni teren še ni eno leto star program. Sproti ugotoviš potrebe in temu prilagajaš programe. Sproti tudi dopolnjujemo z materiali. Letos se je pokazala potreba, da bi nekaj naredili za ženske in smo naredili posebej letake za njih, ker sploh ne vedo, do kod se jih lahko nekdo dotakne. Sproti pač vidiš in prilagodiš. Ne nekaj, kar je skoz isto. Odvisno od potreb.

Kaj pa mladostniki, izražajo kakšne želje?

Ja, tudi pri njih preverimo, kaj bi radi, kaj bi potrebovali. Smo se že pogovarjali, da bi naredili kakšne pogovorne okrogle mize, tam na prostem, ker njih ne dobiš v neko sobo. Pa o čem bi se radi pogovarjali. Velik vir informacij so tudi ti vrstniki, katerim še prej povedo.

Koliko pa lahko te želje uresničite?

Veš, saj nimajo takih konkretnih želj. Ti, ki pridejo, jim ful gre za pogovor. Potem jih probaš usmeriti. Eni so bili neki DJ, pa smo jim rekli, naj nekaj probajo z glasbo. Če bi imeli kakšne delavnice. V bistvu tam pokažejo ful navdušenje, do sem pa jih je težko spraviti. To so res tako

zelo specifični in težki primeri. Drugače pa seveda probamo upoštevati njihove želje. Se mi zdi, da jim je največ pogovor. Da se lahko z nekom odkrito pogovarjajo.

Kaj pa vi mislite, kakšne spretnosti bi moral imeti ulični delavec?

Sigurno mora biti komunikacijsko zelo dober, da zna pristopiti. Potem empatija, ne obsojanje, aktivni pristop, spet pa ne preveč. Saj začutiš. Zelo mi je težko z besedami povedati. Ne smeš biti preveč vsiljiv. Predvsem pa to sprejemanje takšnih, kot so.

Se vam zdi, da bi se mogli na faksu česa več naučiti?

Po mojem bi potrebovali več prakse. Jaz sicer nisem bila na Fakulteti za socialno delo, ampak na filozofski in tam bi res moralo biti več prakse. Iz prakse dobiš veliko več kot s teorijo. Dati človeka na ulico, na teren. Če ne drugo, samo kot opazovalca, če se sam še ne čuti sposobnega, da bi pristopal do mladostnikov.

Kaj pa se vam zdi, da pridobite s tem, ko greste na ulico?

Saj to je ravno naš smisel. Da smo tam, kjer so mladi. Vsa ta papirologija v pisarni je samo zato, ker mora biti. Glavno je pa delo na ulici.

Pa se vam zdi, da je takega dela na ulici premalo?

Ljubljana mislim, da ima kar dovolj tega dela. Jaz bi bolj poudarila druge kraje. Ker Slovenija je ogromna. Se mi zdi, da ima Ljubljana res vsega. Lahko bi bilo več, ampak vseeno če hočeš, imaš kam iti. Drugod po Sloveniji pa je res zelo slabo. Preveč je centralizirano.

Zakaj pa mislite da drugod ni toliko uličnega dela?

Po mojem jim sploh ni, pa težko je, pa denarja ni. Saj je zelo težko, tam se trije ljudje spomnijo pa bi radi kaj naredili. Že tukaj se mi zdi, da je težko dobiti mlade. Sploh pa zdaj, ko so vsi na računalnikih. Imaš res kake kraje, ki bi ful rabili kakšne take ulični delavce, samo ne vem, zakaj ne laufa. Najbrž ni niti zavoda, ki bi to koordiniral in vodil. In še nekdo mora prispevati – ali občina ali ministrstvo. Malo je začaran krog.

Najlepša hvala za vaš čas in odgovore, ki ste mi jih podali!

8.2 PRILOGA 2: ODPRTO KODIRANJE

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A1	<i>Zaposleni smo štirje.</i>	Štirje	Število zaposlenih	Zaposleni	Stvarni podatki
A2	<i>Številka se iz meseca v mesec spreminja.</i>	Spreminjajo če število uporabnikov	Število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
A3	<i>Zimski čas jih je malo manj.</i>	Zimski čas - manj	Število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
A4	<i>Lahko ti povem malo po mesecih.</i>	Mesečna številka uporabnikov	Število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
A5	<i>Ta mesec jih je že vseh 133.</i>	Mesečna številka uporabnikov 133	Število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
A6	<i>Januarja jih je bilo 89, februarja 88, marca pa 115.</i>	Januarja 89, februarja 88, marca 115	Število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
A7	<i>Ja, naša populacija so osnovnošolci.</i>	Osnovnošolci	Uporabniki	Populacija	Stvarni podatki
A8	<i>Je pa tudi naša vizija, da bi delali tudi s starejšimi.</i>	Delo s starejšimi	Uporabniki	Populacija	Načrti za prihodnost

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A9	<i>Ti, ki so pri nas kot osnovnošolci, da bi jih kasneje obdržali še kot prostovoljce, da bi imeli kak svoj program ali kako drugače pomagali.</i>	Novi programi za starejše mladostnike	Uporabniki	Populacija	Načrti za prihodnost
A10	<i>Da jih nebi potem čist spustili in bi šli po svoje.</i>	Skrb za starejše mladostnike	Uporabniki	Populacija	Načrti za prihodnost
A11	<i>Seveda. Starši so zdaj že tako navajeni, da pridejo,...</i>	Prisotnost staršev	Družinski člani		Stvarni podatki
A12	<i>...tam imajo svojo mizico, skuhamo si kavo in jih lahko pride tudi do deset.</i>	Samoiniciativnost staršev	Družinski člani		Stvarni podatki
A13	<i>Pride tudi kakšna babica ali pa teta.</i>	Prisotnost sorodnikov	Družinski člani		Stvarni podatki
A14	<i>Zgodi se tudi, da pride kakšna gospa, katera ni v sorodu z otroci na aktivnosti.</i>	Prisotnost starejših ljudi	Prisotnost ljudi	Tuji ljudje	Stvarni podatki

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A15	<i>Jih pozdravimo, spregovorimo z njimi, kako so kaj, včasih se pogovoriš tudi kaj o njihovem otroku.</i>	Kratek klepet s starejšimi	Vzpostavljanje stika		Pristop
A16	<i>Tudi starši znajo povedati svoje pripombe ali želje za otroke, ki jih poskušamo upoštevati.</i>	Starši izražajo želje in pripombe	Posredovanje staršev		Izražanje želja
A17	<i>Strokovna vodja, strokovni delavec, laični delavec preko ministrstva in laični delavec preko projektov. Imamo tudi dva EVS prostovoljca.</i>	Strokovna vodja, strokovni delavec, dva laična delavca, dva EVS prostovoljca	Strokovni kader	Zaposleni	Stvarni podatki
A18	<i>Vseh je 14 prostovoljcev.</i>	Štirinajst	Število prostovoljcev	Prostovoljci	Stvarni podatki
A19	<i>Vsi štirje smo za nedoločen čas.</i>	Vsi za nedoločen čas	Delovno razmerje	Zaposlenost	Stvarni podatki
A20	<i>Tako je.</i>	Vsi za polni delovni čas	Delovno razmerje	Zaposlenost	Stvarni podatki

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A21	<i>Dva sva preko ministrstva, ostalo pa preko projektov, potem Zavoda Salesianum, ki ima to čez ter Mestna občina Ljubljana preko razpisov.</i>	Preko ministrstva, projektov, Zavod Salesianum in MOL	Viri financiranja	Finance	Stvarni podatki
A22	<i>Naše poslanstvo je biti z mladimi tam, kjer so.</i>	Biti z mladimi tam, kjer so	Poslanstvo		Stvarni podatki
A23	<i>Se pravi večinoma na ulici.</i>	Poudarek na ulici	Poslanstvo		Stvarni podatki
A24	<i>Da tam z njimi preživljamo prosti čas, organiziramo stvari za njih, delavnice.</i>	Organiziranje skupnega časa	Aktivnosti	Poslanstvo	Stvarni podatki
A25	<i>Predvsem se mi zdi pomembno, da otroci pridejo ven.</i>	Pridobivanje otrok iz stanovanj	Aktivnosti	Poslanstvo	Stvarni podatki
A26	<i>Zdaj so namreč ti časi, ko so pred računalniki, telefoni in zato je naš cilj, da čim več otrok pride ven.</i>	Pridobivanje otrok iz stanovanj	Aktivnosti	Poslanstvo	Stvarni podatki

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A27	<i>Zgledujemo se tudi po Don Bosku, ki je začel delat na ta način in zato se trudimo slediti njegovemu zgledu.</i>	Zgledovanje po ustanovitelju	Poslanstvo		Stvarni podatki
A28	<i>Kadar je Minibus, pridejo otroci na igrišče.</i>	Prihod otrok na igrišče	Vzpostavljanje stika		Pristop
A29	<i>V bistvu oni pridejo do nas in potem mi vzpostavimo stik z njimi.</i>	Prihod otrok do nas	Vzpostavljanje stika		Pristop
A30	<i>Je pa res, da gremo nekajkrat na leto na obe osnovni šoli na Fužinah, do pedagoginj in malo povprašamo o teh otrocih, ki so že vključeni pri nas, tam pa pustimo tudi naše letake, da lahko otroke usmerijo k nam.</i>	Obisk osnovnih šol - letaki	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
A31	<i>Večkrat se povabijo tudi sošolci med sabo in nam redijo reklamo.</i>	Reklama med otroci	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A32	<i>Tudi starši se pogovarjajo med sabo in povedo za njihovo organizacijo.</i>	Reklama med starši	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
A33	<i>Ja, to smo zdaj malo opustili, ker ni bilo nekega učinka.</i>	Program Stik na ulici opuščen	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
A34	<i>Hodili smo po Fužinah, vendar velikokrat ni bilo srečati nikogar.</i>	Program Stik na ulici opuščen	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
A35	<i>Tako se bolj trudimo preko kakšnih dogodkov, kot je Fešta na Fužinah, da se čim bolj vključimo v okolje in nas res poznajo.</i>	Navezovanje stikov preko dogodkov	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
A36	<i>Ko pride nov mladostnik, izpolni soglasje, kjer napiše svoje podatke in se podpiše.</i>	Izpolni soglasje s svojimi podatki	Sklepanje dogovora o sodelovanju	Vzpostavljanje stika	Pristop
A37	<i>Podpišejo se tudi starši.</i>	Soglasje podpišejo starši	Sklepanje dogovora o sodelovanju	Vzpostavljanje stika	Pristop
A38	<i>Pravila pa se bolj ustno in sproti določajo.</i>	Ustna pravila	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A39	<i>Sicer imamo na Minibusu tri preprosta pravila, ki so zapisana na vratih busa, ostala pa pol skupaj določamo.</i>	Preprosta pravila zapisana na busu	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
A40	<i>Odzivajo se predvsem z radovednostjo.</i>	Odziv z radovednostjo	Odzivi mladostnikov		Odzivi
A41	<i>Mal jim predstavimo programe in so zelo navdušeni.</i>	Predstavitev programov poslušajo z navdušenjem	Odzivi mladostnikov		Odzivi
A42	<i>Tako zelo z zanimanjem pristopajo k nam.</i>	Pristop z zanimanjem	Vzpostavljanje stika		Pristop
A43	<i>Fajn je, da so ob prvem stiku zraven tudi starši, da še oni vidijo, kako stvari potekajo in jih spodbudijo k sodelovanju.</i>	Pomembnost prisotnosti staršev ob prvem stiku	Vzpostavljanje stika		Pristop
A44	<i>Ti, ki so stalni, kar sami izrazijo al da jih kaj moti al da bi radi kaj drugače, kaj novega.</i>	Mladostniki povedo, kaj jih moti	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A45	<i>Večinoma želje izražajo skozi pogovor.</i>	Izražanje želja skozi pogovor	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
A46	<i>Vsakič po programu pa imamo tudi evalvacijo o njihovem počutju ter o željah in predlogih za naprej.</i>	Evalvacija o njihovem počutju, željah, predlogih	Evalvacija z mladostniki	Evalvacija	Izražanje želja
A47	<i>Vsak dan evalvacija izgleda malo drugače, da čim bolj sodelujejo.</i>	Pestrost evalvacije	Evalvacija z mladostniki	Evalvacija	Izražanje želja
A48	<i>Mi pa potem kar je v našem dometu poskušamo uresničiti.</i>	Poskus uresničevanja želja	Uresničevanje želja		Izražanje želja
A49	<i>Ja ne vem, če imajo kakšne želje, da bi šli ne vem kam, pol je to malo težko.</i>	Težje dosegljive želje - izleti	Uresničevanje želja		Izražanje želja
A50	<i>Drugače pa če tako rečem, polovico želja zagotovo uresničimo.</i>	Polovica uresničenih želja	Uresničevanje želja		Izražanje želja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A51	<i>Meni je res fajn, da povejo, kaj si želijo, ker potem z zanimanjem obiskujejo naše aktivnosti in tudi nam je lažje, da ne rabimo tuhtat, kaj bi počeli.</i>	Prednost v tem, da izrazijo želje	Uresničevanje želja		Izražanje želja
A52	<i>Vsekakor uporabljam jezik mladostnikov.</i>	Uporaba jezika mladostnikov	Jezik mladostnikov		Jezik
A53	<i>Včasih uporabim kakšno besedo, ki je malo bolj strokovna in je ne razumejo, ker so vseeno toliko mlajši.</i>	Nerazumevanje strokovnega jezika	Jezik mladostnikov		Jezik
A54	<i>Vseeno si zaposlen, ampak je fino z njimi komunicirat na njihovi ravni.</i>	Komunikacija na njihovi ravni	Jezik mladostnikov		Jezik
A55	<i>Ja, seveda.</i>	Sklepanje prijateljskih odnosov	Bližji odnos		Odnos

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A56	<i>Če ti pristopiš k njim z občutkom, da si nekaj več, dobro, saj po eni strani si, ampak na tak način, da še oni zmeraj vedo, da lahko tudi oni pristopijo do tebe.</i>	Enakovredn odnos	Bližji odnos		Odnos
A57	<i>Čeprav včasih pa je nevarnost, da te jemljejo tako sebi enakega, da te pošljejo ne vem kam vse.</i>	Jemanje kot sebi enakega	Preveč odprt odnos	Bližji odnos	Odnos
A58	<i>Je pa tako, da tega jaz ne jemljem osebno, ker je to izraz njihove neke stiske ali karkoli.</i>	Izraz njihove stiske	Razumevanje njihove reakcije	Bližnji odnos	Odnos
A59	<i>Lahko, da je kdo dobil slabo oceno in sem jaz pol nek filter za to.</i>	Filter zaradi slabe ocene	Razumevanje njihove reakcije	Bližnji odnos	Odnos
A60	<i>Lovit mejo med prijateljskim in zaposlenim je kar težko.</i>	Iskanje meja v odnosu	Enakovreden odnos	Bližji odnos	Odnos

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A61	<i>Včasih bi želeli posegati tudi v zasebno življenje, ko nismo v službi.</i>	Poseganje v zasebno življenje	Enakovreden odnos	Bližji odnos	Odnos
A62	<i>Poudarek je na tem, da mladi preživijo kakovosten prosti čas, ...</i>	Kakovostno preživljanje prostega časa	Aktivnosti		Poudarek dela
A63	<i>... da se kaj naučijo za življenje, da se naučijo, kako biti v odnosu z drugimi, kako delati v skupini, kako se spopadati s stiskami.</i>	Učenje za življenje, biti v odnosu, spopadanje s stisko	Aktivnosti		Poudarek dela
A64	<i>Vsekakor.</i>	Prisotnost vzgoje	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
A65	<i>Želimo jih spodbujati, da bi se razvili v čim bolj samostojne osebe, ...</i>	Vzgojiti v samostojne osebe	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
A66	<i>...da bi znali med sabo komunicirati, da bi znali biti v enih takih dobrih odnosih, da bi se naučili, kako reševati težave.</i>	Naučiti komunicirati in sklepati dobre odnose	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A67	<i>To se mi zdi pri našem delu vzgojnega.</i>	Vzgojnega pri delu	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
A68	<i>Pa tudi to, da jim daš občutek, da je vsak iz med njih pomemben, pa da ga vidiš, da mu daš neko veljavo.</i>	Pomembnost vsakega posameznika	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
A69	<i>Mi sicer ne moremo nadomestiti staršev, lahko pa pomagamo staršem, če želijo.</i>	Zavedanje o ne nadomestitvi staršev - pomoč	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
A70	<i>Vzgoja se mi zdi pomembna prav povsod.</i>	Pomembnost vzgoje povsod	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
A71	<i>V vsakem segmentu, in v šoli, na ulici, doma, je pomembno, da delamo vsi v isto smer.</i>	Vpliv šole, ulice, doma	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
A72	<i>Čeprav to je kar malo idealno.</i>	Zavedanje idealnosti	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A73	<i>Kar precej jih je. Minibus, dnevni center, glasbena skupina, cirkuška skupina, nogometna skupina, potem pa so razni dogodki.</i>	Pet programov plus dogodki	Različni programi	Aktivnosti	Nadaljnjo druženje
A74	<i>Fešta na Fužinah, Dan staršev, Zaključna prireditev, Kostanjev piknik, Novoletna zabava (edina prireditev, ko smo notri) in pa zimski ter poletni tabor.</i>	Sedem dogodkov	Dogodki za sklepanje boljših odnosov	Aktivnosti	Nadaljnjo druženje
A75	<i>Predvsem to, kar zdaj delamo.</i>	Nadaljevanje z dozdajšnjim delom	Ohranjanje dela		Načrti za prihodnost
A76	<i>Še kaj več težko, ker nas je premalo.</i>	Težko – premalo kadra	Ohranjanje dela		Načrti za prihodnost
A77	<i>Želja je, da bi imeli na Fužinah en prav svoj prostor kot dnevni center.</i>	Svoj prostor na Fužinah	Nov prostor	Prostor	Načrti za prihodnost

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A78	<i>Zdaj je namreč last knjižnice.</i>	Brez lastnega prostora	Nov prostor	Prostor	Načrti za prihodnost
A79	<i>Ja mora bit dober kuhar, športnik,...v glavnem multipraktik. Hecam se.</i>	Multipraktik vseh sposobnosti	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
A80	<i>Kaj pa vem.</i>	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
A81	<i>Fajn je, da znaš vzpostaviti nek pristen stik z ljudmi, ...</i>	Vzpostavljanje pristnega stika	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
A82	<i>...da si odprt, da znaš komunicirati,...</i>	Odprt, komunikativen	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
A83	<i>...da se znaš spustiti na njihovo raven komunikacije, ne bit vzvišen, saj te hitro skužijo,</i>	Spustiti na njihovo raven	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
A84	<i>Da si samozavesten. Ne vem.</i>	Samozavesten	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
A85	<i>Vsak ima določene spretnosti, kot človek.</i>	Vsak ima nekaj	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A86	<i>In pol se delo tako razdeli, da počneš tisto kar znaš in se tam počutiš bolj sigurnega vase, s časoma pa potem poskusiš še kaj novega.</i>	Porazdelitev dela, sigurnost vase	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
A87	<i>Ravno to, da smo zunaj, na ulici.</i>	Biti na ulici	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
A88	<i>Zdi se mi, da smo na ta način bolj dostopni mladim.</i>	Dostopnost mladim	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
A89	<i>Takoj, ko je en zaprt prostor, jim že več ni, imajo nek strah pred neznanim.</i>	Strah pred zaprtim prostorom	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
A90	<i>Tukaj pa lahko najprej malo opazujejo od daleč, potem pridejo malo bližje pogledat kaj se dogaja.</i>	Postopno približevanje dogajanju	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
A91	<i>In s tem je tudi dostopno za vse.</i>	Dostopnost mladim	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
A92	<i>Absolutno. Tega bi lahko bilo veliko več.</i>	Veliko več uličnega dela	Pomanjkanje uličnega dela		Potreba po uličnem delu

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A93	<i>Še na Fužinah. Ne vem, koliko poznaš Fužine.</i>	Poznavanje Fužin	Prisotnost uličnega dela		Potreba po uličnem delu
A94	<i>Imaš Brodarjev, Preglov in Rusjanov trg.</i>	Brodarjev, Preglov in Rusjanov trg	Trgi na Fužinah	Potencialni kraji za ulično delo	Potreba po uličnem delu
A95	<i>In mi smo na Rusjanovem trgu.</i>	Rusjanov trg	Lokacija Zavoda Skale	Potencialni kraj za ulično delo	Potreba po uličnem delu
A96	<i>Nekajkrat smo pa šli na Brodarjev trg.</i>	Brodarjev trg	Menjava lokacije	Potencialni kraj za ulično delo	Potreba po uličnem delu
A97	<i>In oni ne bodo prišli sem.</i>	Uporabniki ne menjajo lokacije	Svoj prostor	Potencialni kraj za ulično delo	Potreba po uličnem delu
A98	<i>Spraševali so, kdaj še pride Minibus kdaj tja.</i>	Zanimanje za Minibus	Potencialni kraj za ulično delo		Potreba po uličnem delu
A99	<i>Tam so igrala in tam obstanejo, kar je na nek način logično.</i>	Ostanejo tam - igrala	Svoj prostor	Potencialni kraj za ulično delo	Potreba po uličnem delu
A100	<i>In tako bi lahko bilo tudi v Šiški, Bežigradu in še kje.</i>	Šiška, Bežigrad – potencialni kraji	Zanimanje za ulično delo	Potencialni kraji za ulično delo	Potreba po uličnem delu
A101	<i>Po moje zaradi financ.</i>	Strah zaradi financ	Strahovi		Potreba po uličnem delu
A102	<i>Če greš na teren, moreš imet neko vozilo, moreš imeti stvari, kader.</i>	Zagotovljene potrebe za izvedbo	Strahovi		Potreba po uličnem delu

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A103	<i>Rabiš nek zagon.</i>	Zagotovljene potrebe za izvedbo	Strahovi		Potreba po uličnem delu
A104	<i>Teh mladinskih organizacij je ful, ne gredo pa ven, tam, kjer so mladi.</i>	Precej zaprtih mladinskih organizacij	Strahovi		Potreba po uličnem delu
A105	<i>Mi vidimo, da je res potreba po uličnem delu.</i>	Zanimanje za ulično delo	Pomankanje uličnega dela		Potreba po uličnem delu

Tabela 8-1: Fokusna skupina A

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B1	<i>Naše poslanstvo je biti v oporo mladim in jih spodbujati k temu, da bi postali poštene, odgovorni državljani.</i>	Opора mladim, poštene, odgovorni državljani	Biti z mladimi, kjer so	Poslanstvo	Stvarni podatki
B2	<i>To je krovno naše poslanstvo.</i>	Bistvo poslanstva	Poslanstvo		Stvarni podatki
B3	<i>Naš namen je mlade opolnomočiti, jih spodbujati in biti v oporo na njihovi poti v življenju.</i>	Namen opolnomočenja, spodbujanja, opora	Poslanstvo		Stvarni podatki
B4	<i>Da bi kasneje, ko bi bili odrasli, bila to neka pozitivna izkušnja za njih, ki bi jih odganjala k temu, da bi se zatekali k opojnim substancam ali kakšnim takim oblikam življenja.</i>	Pozitivna izkušnja v njihovem življenju	Poslanstvo		Stvarni podatki
B5	<i>Vedno jim najprej pokažem, kaj to je Minibus, kako izgleda.</i>	Predstavljanje samega prostora	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
B6	<i>Razložim, kaj se da v kombiju delat, da so delavnice, veliko igre.</i>	Predstavljanje dogajanja v prostoru	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
B7	<i>Razložim mu, kaj mu ponujamo in kaj bi bilo tukaj zanimivo za njega.</i>	Predstavljanje programa	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
B8	<i>Poslušamo njega, kaj bi on želel početi.</i>	Poslušanje uporabnika	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B9	<i>Program je namreč odprt in se lahko zelo prilagaja tem potrebam mladostnikov.</i>	Možnost prilagajanja uporabnikom	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
B10	<i>Se pravi, če bi imeli večkrat željo delati zapestnice, bi jim to na programu lahko omogočili.</i>	Želja po izdelovanju zapestnic	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
B11	<i>Ker je bilo povpraševanje in velika želja po kuhanju, imamo vsak petek kuharsko delavnico.</i>	Želja po kuhanju	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
B12	<i>Ja.</i>	Izražanje želja je možno	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
B13	<i>Trudimo se, da čim bolj.</i>	Čim bolj slišani	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
B14	<i>Je pa velikokrat tako, da mladi ne izrazijo želje, da bi želeli to pa to delat, ampak jim je vrede, da nekaj ustvarjamo, da nekaj delamo.</i>	Ne izrazijo konkretnih želja	Slabše izražanje želja	Mladostnikovo ne izražanje želja	Izražanje želja
B15	<i>Vedo tudi, da je vsakič možnost tudi športa.</i>	Možnost športa	Prosta aktivnost	Aktivnost	Izražanje želja
B16	<i>Vedo, da tukaj niso prisiljeni delat neke stvari, ki jih mi pripravimo za njih.</i>	Svobodno izbiranje dejavnosti	Prosta aktivnost	Aktivnost	Izražanje želja
B17	<i>Imajo občutek svobode.</i>	Svobodno izbiranje dejavnosti	Prosta aktivnost	Aktivnost	Izražanje želja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B18	<i>Je pa res, da se mladostniki zelo hitro navežejo na zaposlene, ki vodijo programe.</i>	Navezanost mladostnikov na zaposlene	Navezanost		Odnos
B19	<i>Vedo, kdaj kdo pride in večkrat se zgodi, da pridejo samo pozdravit tistega, ki je tam.</i>	Pridejo samo pozdravit	Navezanost mladostnikov na zaposlene	Navezanost	Odnos
B20	<i>Najprej je dobra lokacija.</i>	Dobra lokacija	Pomembnost lokacije	Lokacija	Pristop
B21	<i>Lokacija je na igrišču in se v bistvu vidi iz vseh blokov.</i>	Lokacija vidna iz blokov	Pomembnost lokacije	Lokacija	Pristop
B22	<i>Je prostor, ki je mladim blizu in kjer se mladi načeloma družijo.</i>	Prostor, ki je mladim blizu	Pomembnost lokacije	Lokacija	Pristop
B23	<i>To je prva stvar. Druga stvar pa je, da smo na njihovem prostoru.</i>	Njihova lokacija	Pomembnost lokacije	Lokacija	Pristop
B24	<i>Nismo v neki zaprti stavbi kamor bi mladi prišli noter, ampak je program zunaj.</i>	Program je zunaj	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
B25	<i>In je program, ki te ne drži.</i>	Program, ki te drži	Aktivnosti	Dostnost	Prednosti uličnega dela
B26	<i>Program, ki se gradi na odnosu.</i>	Grajenje odnosa	Bližji odnos		Odnos
B27	<i>Tako je. Vsak mladostnik podpiše soglasje,...</i>	Podpis soglasja	Sklepanje dogovora o sodelovanju	Vzpostavljanje stika	Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B28	<i>...na katerem so podatki o mladostniku, podatki o staršu...</i>	Podatki o mladostniku in starših	Sklepanje dogovora o sodelovanju	Vzpostavljanje stika	Pristop
B29	<i>...in tudi da soglašajo s pravili in stvarmi, ki so na Minibusu.</i>	Soglašanje s pravili	Sklepanje dogovora o sodelovanju	Vzpostavljanje stika	Pristop
B30	<i>Mladostnik ima tudi vedno možnost napisati pritožbo in jo dati v nabiralnik, ki se nahaja na vidnem mestu na Minibusu.</i>	Možnost pritožbe na Minibusu	Vzpostavljanje stika		Pristop
B31	<i>Ta pravila so zelo ohlapna, ki jih oblikuje vodja Minibusa.</i>	Ohlapna pravila oblikuje vodja Minibusa	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
B32	<i>Npr. pri ročnem nogometu, da se menjavaš na vsake toliko časa za kar načeloma poskrbi vodja Minibusa.</i>	Menjava pri ročnem nogometu	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
B33	<i>Eno od pravil je tudi to, da je Minibus od vseh.</i>	Minibus je last vseh	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
B34	<i>Se pravi, da se vanj ne mora nihče zapreti in ga stražiti.</i>	Brez možnosti zapiranja v Minibus	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
B35	<i>Pri mladostnikih se velikokrat opazi to pripadnost in da je to njegov prostor.</i>	Pripadnost prostoru	Pomembnost lokacije	Lokacija	Pristop
B36	<i>Minibus ni od nikogar in ima vsak pravico biti noter.</i>	Minibus je last vseh	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B37	<i>Če ima kdo pravico omejiti biti noter, je to voditelj.</i>	Pravico postavljanja pravil - voditelj	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
B38	<i>Tudi vse stvari, ki so v Minibusu, bi se naj vzemale z dogovorom z vzgojiteljem.</i>	Jemanje stvari z dovoljenjem	Pravila	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
B39	<i>Se pravi, da ne vzameš ti stvari iz Minibusa.</i>	Jemanje stvari z dovoljenjem	Pravila	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
B40	<i>Zelo pozitivno.</i>	Pozitivni odziv	Odzivi mladostnikov		Odzivi
B41	<i>Kar poskušamo doseči je to, da skrbiš za varnost.</i>	Skrb za varnost	Grajanje odnosa	Bližji odnos	Odnos
B42	<i>Velikokrat prihaja do konfliktov med mladostniki.</i>	Prisotnost konfliktov med mladostniki	Grajanje odnosa	Bližji odnos	Odnos
B43	<i>Ali se zafrkavajo, žalijo ali pride do pretepa.</i>	Zafrkancije, žalitve, pretep	Grajanje odnosa	Bližji odnos	Odnos
B44	<i>Takrat je potrebno posredovati, da ne pustiš takih stvari.</i>	Posredovanje voditelja programa	Grajanje odnosa		Odnos
B45	<i>In tudi vloga organizatorja je, da vodiš te aktivnosti.</i>	Organizator vodi aktivnosti	Vodenje aktivnosti	Aktivnost	Odnos
B46	<i>Igre sami ne bodo igrali dolgo, če ne bo igral tudi voditelj, da bo vzdrževal red.</i>	Voditelj vzdržuje red	Vodenje aktivnosti	Aktivnost	Odnos
B47	<i>Še posebej takrat, ko želiš v igro vključit nekoga, ki ga oni ne marajo.</i>	Vključevanje novih mladostnikov	Prisotnost voditelja	Aktivnost	Odnos

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B48	<i>Takrat je res pomembno, da je zraven voditelj, saj ga mladostniki zmerjajo ali pa mu sploh ne podajo žoge, saj so mnenja, da ne zna igrati.</i>	Posredovanje voditelja programa pri vključitvi novega člana	Prisotnost voditelja	Aktivnost	Odnos
B49	<i>Ti, kot voditelj, ga lahko spodbujaš, mu podaš žogo in tudi mladostnike nagovoriš, naj mu kdaj pa kdaj podajo žogo.</i>	Voditelj skuša vključiti novega člana	Prisotnost voditelja	Aktivnost	Odnos
B50	<i>Največ sem tega zaznal pri osebnih pogovorih z njimi.</i>	Osební pogovori	Poslušanje uporabnika	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
B51	<i>Tam se namreč vsem z mladostnikom in ga malo povprašam o njegovem življenju, o teh stvareh na katere je ponosen.</i>	Vzeti si čas za mladostnika	Poslušanje uporabnika	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
B52	<i>V vsakem pogovoru greš globlje in ga vprašaš še kaj drugega in tam pol vidiš s katerimi stvarmi se ukvarja.</i>	Poglobljanje odnosa z mladostnikom	Poslušanje uporabnika	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B53	<i>In če ti vidiš pri mladostniku, da se ukvarja že z glasbo in kakim športom, ga lahko samo pohvališ in ga podpreš v tem, da se tam trudi biti dober.</i>	Če je mladostnik že aktiven, ga pohvališ in podpreš	Poslušanje mladostnika	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
B54	<i>In veš, da pride tja zaradi družine, ne pa da bi se želel vključiti še v kakšno aktivnost več.</i>	Pride zaradi družine	Poslušanje mladostnika	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
B55	<i>Pri tistih pa, ko vidiš da ima hobi, da igra računalnik, da je na telefonu, da se malo družijo z prijatelji, ...</i>	Mladostnik, ki nima hobijev	Poslušanje mladostnika	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
B56	<i>...ne počne pa nobene strukturirane dejavnosti pa greš globlje v to kaj bi v bistvu rad počel, kaj bi se rad naučil.</i>	Spoznavanje, kaj bi rad počel	Poslušanje mladostnika	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
B57	<i>Tako poskušaš otroka usmeriti v določeno aktivnost.</i>	Usmeritev v določeno aktivnost	Poslušanje mladostnika	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
B58	<i>Minibus je tako za kvalitetno preživljanje prostega časa iz tega pa usmerjamo v druge dejavnosti, ki jih imamo.</i>	Kvalitetno preživljanje prostega časa	Prosti čas	Aktivnosti	Nadaljnjo druženje
B59	<i>Velikokrat damo kakšne prijavnice, če gremo kam ven.</i>	Razdeljevanje prijavnice	Pričakovanja		Prilagajanje mladostnikom

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B60	<i>In vedno jih hočemo navaditi, da prijavnico prinesejo do časa nazaj.</i>	Navaditi na pravi čas vračanja	Pričakovanja		Prilagajanje mladostnikom
B61	<i>In do takrat je malo prijavnic, zato se moramo, glede na to, da vemo, da je to dobro za mladostnika in da si želi iti, malo prilagoditi.</i>	Zaradi nevrnjenih prijavnic se je treba prilagoditi	Drugačen odziv mladostnika	Pričakovanja	Prilagajanje mladostnikom
B62	<i>Kar je pa lahko na nek način dolgoročno slabo.</i>	Prilagajanje je lahko slabo	Slabost		Prilagajanje mladostnikom
B63	<i>Mladostnik pol ve, da tudi če bo prinesel kak dan, dva, kasneje prijavnico, bo še vedno lahko šel zraven.</i>	Preračunljivost mladostnikov	Slabost		Prilagajanje mladostnikom
B64	<i>Vedno pa tukaj ni samo mladostnikova krivda.</i>	Razumevanje mladostnikovega položaja	Razumevanje		Prilagajanje mladostnikom
B65	<i>Velikokrat od mladostnika pričakujemo zelo veliko odgovornost, organiziranost, ki pa še pri odraslih velikokrat ne gre skozi.</i>	Pričakovanje velike odgovornosti	Razumevanje		Prilagajanje mladostnikom
B66	<i>Lahko je tudi to, da so doma kakšne težave in je otroku v tistem trenutku težko dati prijavnico.</i>	Težave v družini	Razumevanje		Prilagajanje mladostnikom

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B67	<i>Ne moreš ga potem kriviti, če ne veš, kaj je v ozadju.</i>	Ne moreš obsojati	Težave v družini	Razumevanje	Prilagajanje mladostnikom
B68	<i>Na ulici je res tako, da se moraš velikokrat prilagajati situaciji, ker nikoli ne veš, kako bo.</i>	Prilagajanje situaciji na ulici	Razumevanje		Prilagajanje mladostnikom
B69	<i>Imel sem situacijo, ko je starš tepel otroka.</i>	Pretepanje s strani starša na otroka	Prilagajane situaciji na ulici	Razumevanje	Prilagajanje mladostnikom
B70	<i>In to ne svojega.</i>	Pretepanje s strani starša na tujega otroka	Prilagajane situaciji na ulici	Razumevanje	Prilagajanje mladostnikom
B71	<i>V tistem trenutku nimaš časa razmišljati, ampak moraš hitro reagirati in lahko pol evalviraš, kako je bilo in kaj bi bilo bolje narediti.</i>	Ni časa za razmislek, ampak dejanje	Prilagajane situaciji na ulici	Razumevanje	Prilagajanje mladostnikom
B72	<i>Predvsem se mi zdi pomembno, da je jezik razumljiv,..</i>	Razumljivost jezika	Jezik mladostnikov		Jezik
B73	<i>...da mu to, kar mu poveš, razložiš zakaj si mu to rekel.</i>	Razložiti stvari	Razumljivost jezika	Jezik mladostnikov	Jezik
B74	<i>Če nekomu rečeš pojdi pomit posodo, ni vrede.</i>	Razložiti stvari	Razumljivost jezika	Jezik mladostnikov	Jezik
B75	<i>Lahko mu rečeš, pojdi pomit posodo zaradi tega ker...</i>	Razložiti stvari	Razumljivost jezika	Jezik mladostnikov	Jezik

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B76	<i>...oziroma, da se že prej zмениš z njim, da zdaj to skupaj delamo, na koncu pa bo potrebno pomiti še posodo.</i>	Razložiti stvari	Razumljivost jezika	Jezik mladostnikov	Jezik
B77	<i>Čist preprosta stvar, ampak je pomembno, da mladostnik razume, kaj si mu povedal.</i>	Razložiti stvari	Razumljivost jezika	Jezik mladostnikov	Jezik
B78	<i>Uporabljam socialno delovni jezik kar se tiče birokracije,...</i>	Uporaba socialno delovnega jezika - birokracija	Strokovni jezik		Jezik
B79	<i>...z mladostniki pa ostajamo pri zdravo razumskim jezikom,...</i>	Razumljivost jezika	Jezik mladostnikov		Jezik
B80	<i>...kjer paziš in preveriš, da te mladostnik razume.</i>	Razumljivost jezika	Jezik mladostnikov		Jezik
B81	<i>Odnos je veliko bolj prijateljski...</i>	Prijateljski odnos	Bližji odnos		Odnos
B82	<i>...kot pa da bi držal distanco, kar mogoče ni vredno.</i>	Prijateljski odnos	Bližji odnos		Odnos
B83	<i>Opažam, da kar zdravi mladostnike, ni dejavnost sama, ampak je bolj odnos.</i>	Odnos, ki zdravi	Prijateljski odnos	Bližji odnos	Odnos
B84	<i>Mladostniki na ulici so po navadi taki, ki so neke stvari že dali čez.</i>	Mladostniki, eksperti iz izkušenj	Iskren odnos	Bližji odnos	Odnos

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B85	<i>In te znajo zelo hitro videti, a si pri delu s srcem ali je to samo tvoja služba in samo čakaš, da minejo tiste ure.</i>	Vidijo, če delaš s srcem	Iskren odnos	Bližji odnos	Odnos
B86	<i>Ampak s tem, ko se jim ti približaš, te oni vzamejo za svojega, kar je zelo dobro za vzgojo otrok.</i>	Približevanje mladostnikom	Iskren odnos	Bližji odnos	Odnos
B87	<i>Je pa slabše v odnosu s staršem,...</i>	Slabši odnos s starši	Preveč prijateljski odnos	Preveč odprt odnos	Odnos
B88	<i>...saj ne znajo ceniti oziroma spoštovati tega, da si ti še vedno en strokovni delavec, ki veš, kam pelješ mladostnika.</i>	Izgubi se strokovnost	Preveč prijateljski odnos	Preveč odprt odnos	Odnos
B89	<i>Ti moreš vedet zakaj greš na en rojstni dan.</i>	Potrebno osmisлити stvari	Iskren odnos	Bližji odnos	Odnos
B90	<i>Ti greš izboljšat odnose, ko vidiš v kakšnih okoliščinah živi, kako se oni družijo med sabo, spoznavaš njihovo kulturo, krepiš razumevanje do njihove kulture.</i>	Izboljševanje odnosov z obiski	Iskren odnos	Bližji odnos	Odnos
B91	<i>Kljub temu pa je pomembno, da znaš pri sebi odklopiti.</i>	Postavljanje meja	Odnos z mejami	Bližji odnos	Odnos
B92	<i>Da nisi skoz z mislimi pri temu.</i>	Postavljanje meja	Odnos z mejami	Bližji odnos	Odnos

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B93	<i>Poudarek je v bistvu res na osebnem odnosu z mladostniki.</i>	Oseben stik z mladostnikom	Iskren odnos	Bližji odnos	Odnos
B94	<i>Biti mladostniku v oporo.</i>	Biti opora	Prijateljski odnos	Bližji odnos	Odnos
B95	<i>Zelo veliko stvari.</i>	Vzgojni elementi	Vzgoja		Poudarek dela
B96	<i>Se pravi, če si ti na ulici, te morajo najprej mladi opaziti, da lahko pride do momenta vzgoje.</i>	Pritegniti mlade	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
B97	<i>Da lahko ti vplivaš na nekoga,...</i>	Imeti vpliv	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
B98	<i>..te mora najprej prepoznati kot nekoga vrednega, da ga spreminjaš.</i>	Prepoznati kot vrednega	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
B99	<i>Tudi če pomisliš na svojo osnovno šolo, so ti nekateri učitelji ostali v spominu, nekateri pa zelo bežno.</i>	Vpliv učiteljev	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
B100	<i>Tisti so veliko bolj vplivali na tebe, kako si se ti razvijala, ker ti je bil blizu.</i>	Vpliv učiteljev	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
B101	<i>Na tebe vplivajo ljudje in hodiš tja, ker so ti ljudje, ki so tebi blizu.</i>	Vpliv ljudi	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B102	<i>In tebe spreminja to druženje z nekom, ki zna biti dober vzgled, ki ima dobre vrednote, ki je na nek način atraktiven.</i>	Spreminjanje z dobrim zgledom	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
B103	<i>In Minibus je atraktiven, je stvar, ki pritegne...</i>	Spreminjanje s tem, kar pritegne	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
B104	<i>..ker je že tam nekaj otrok, kjer so pozitivne dejavnosti in se skrbi za to, da oni preizkušajo, da oni delajo, da so oni aktivni v tem.</i>	Spreminjanje z dobrim zgledom	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
B105	<i>Tudi, da se med nogometom ne preklinja, da se igra na 5 minut in se obrne, da se da žogo na črto, to so stvari, ki so zelo vzgojne.</i>	Vzgojna pravila	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
B106	<i>Vsaka stvar, če je prav postavljena in če jo prav gledaš, ima te vzgojne elemente.</i>	Vse okrog nas je lahko vzgojno	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
B107	<i>In zato smo mladinska ulična vzgoja, ker smo tam na nek način vzgojitelji.</i>	Delajo kot vzgojitelji	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
B108	<i>Katere ima, mu zagotovo koristijo.</i>	Vse spretnosti koristne	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B109	<i>Več kot jih ima, večji rang lahko pokriva.</i>	Vse spretnosti koristne	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B110	<i>Za vodjo Minibusa je zelo pomembna koordinacija.</i>	Pomembna koordinacija	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B111	<i>Ti, kot vodja Minibusa, moreš vedet, danes bomo imeli te in te stvari, imam te in te ljudi.</i>	Pomembna organizacija	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B112	<i>In če imaš ti tri punce in nobena ne zna igrati nogometa, veš, da se danes ne bo mogel igrati, razen, če ga boš igral sam.</i>	Pomembna organizacija	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B113	<i>Zelo pomembno je tudi timsko delo, načrtovanje.</i>	Timsko delo, načrtovanje	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B114	<i>Mladinski delavec ni nujno tisti, ki stvari izvaja, ampak je lahko tisti, ki stvari koordinira in jih vodi.</i>	Pomembna koordinacija	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B115	<i>Je pa velikokrat tako, ker je mala organizacija, da veliko stvari tudi ti, kot mladinski delavec izvajaš.</i>	Vodja mora izvajati aktivnosti	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B116	<i>Na mestni občini Ljubljana se dela na tem, da bi se ustvaril profil mladinskega delavca.</i>	Ustvarjanje profila na MOL-u	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
B117	<i>In so se zelo spraševali, koliko je tukaj pomembna izobrazba.</i>	Pomembnost izobrazbe	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B118	<i>Kateri so kriteriji, da lahko rečeš, da je nekdo dober mladinski delavec.</i>	Kriteriji dobrega delavca	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B119	<i>Po mojem mnenju zelo štejejo izkušnje.</i>	Veliko štejejo izkušnje	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B120	<i>Izkušnje, ki si jih ne tej poti pridobil.</i>	Veliko štejejo izkušnje	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B121	<i>Zelo šteje samoiniciativnost, prilagodljivost, da znaš iti v akcijo.</i>	Samoiniciativnost, prilagodljivost, vstop v akcijo	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B122	<i>Na ulici ni tako, da čakaš, da bodo prišli, ampak ti greš, ti pozdraviš, ti si tisti aktiven.</i>	Izvajanje aktivnosti - aktiven	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B123	<i>Ulično delo ni enostavno,...</i>	Ni enostavno	Spretnosti uličnega delavca	Znanja uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B124	<i>...ker moraš večkrat premagati samega sebe.</i>	Premagovanje samega sebe	Spretnosti uličnega delavca	Znanja uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
B125	<i>Biti tam na ulici in nekaj početi ni v navadi.</i>	Premagovanje samega sebe	Spretnosti uličnega delavca	Znanja uličnega delavca	Mladinski ulični delavec

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B126	<i>Prednosti so že to, kar sva govorila.</i>	Že izrečeno	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
B127	<i>Da si tam, kjer mladi dejansko so.</i>	Biti na ulici	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
B128	<i>Je pa res, da veliko stvari poteka tudi v tej smeri, privabit mlade ven.</i>	Privabljanje mladih ven	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
B129	<i>Včasih je bilo veliko mladih zunaj, zdaj je pa tako, da je veliko mladih notri.</i>	Privabljanje mladih ven	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
B130	<i>In če imaš zunaj kaj za početi, je velika verjetnost, da boš šel ven, kot pa če zunaj nimaš kaj za početi.</i>	Privabljanje mladih ven	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
B131	<i>Pri mladostnikih je tako, da, ko so v obdobju najstništva, nočejo biti nikjer označeni in nikjer pripadat.</i>	Mladi ne želijo biti označeni, pripadati	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
B132	<i>Najraje bi bili svobodni.</i>	Želja po svobodi	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
B133	<i>In to je program, ko si na nek način zraven pa nisi zraven.</i>	Svoboden program	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
B134	<i>Nisi fiksiran, te ne omejuje.</i>	Te ne omejuje	Svoboden program	Odprtost	Prednosti uličnega dela
B135	<i>In to je zelo velika prednost tega programa.</i>	Prednost programa	Svoboden program	Odprtost	Prednosti uličnega dela
B136	<i>Prinaša pa zelo veliko izzivov.</i>	Veliko izzivov	Svoboden program	Odprtost	Prednosti uličnega dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B137	<i>Če je zunaj lepo vreme je fajn, če pa je dež, sneg, pa moraš biti zelo prilagodljiv.</i>	Prilagodljivost glede vremena	Prilagodljivost programa	Dostopnost	Prednosti uličnega dela
B138	<i>Na ulici nikoli ne veš, kaj se lahko zgodi.</i>	Prilagodljivost ulici	Izzivi		Prednosti uličnega dela
B139	<i>Zelo se moraš znajt.</i>	Prilagodljivost ulici	Izzivi		Prednosti uličnega dela
B140	<i>Velikokrat to ni lahko delo.</i>	Težko delo	Izzivi		Prednosti uličnega dela
B141	<i>Možno tudi, da nimajo nekih metod, kako bi tam delali al nimajo motivacije.</i>	Ne poznajo metod dela, brez motivacije	Potreba po znanju		Potreba po uličnem delu
B142	<i>Moreš se kot posameznik videt v tem delu.</i>	Kot posameznik za to delo	Pomanjkanje uličnega dela		Potreba po uličnem delu
B143	<i>Veliko pa vidim v tem, da bi bila rešitev v sodelovanju z uradnimi organizacijami in z organizacijami, ki so na ulici.</i>	Sodelovanje z uradnimi organizacijami	Povezovanje		Potreba po uličnem delu
B144	<i>Da bi bile te povezave in pokritost po Ljubljani večja.</i>	Večje povezave in pokritost v LJ	Povezovanje		Potreba po uličnem delu
B145	<i>Se mi pa zdi, da se ima to namen malo razvijati.</i>	Namen razvijanja	Razvoj		Potreba po uličnem delu
B146	<i>Cilj je, da bi imeli na Fužinah dnevni center, kjer bi imeli svoje prostore.</i>	Svoj prostor na Fužinah	Nov prostor	Prostor	Načrti za prihodnost

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B147	<i>Vedno imamo tudi cilj, da bi se bolj povezovali z ostalimi organizacijami, ..</i>	Povezovanje z organizacijami	Sodelovanje		Načrti za prihodnost
B148	<i>...ampak nimamo ljudi, da bi imeli prav sestanke, da bi se srečevali.</i>	Premalo ljudi	Težko sodelovanje	Sodelovanje	Načrti za prihodnost
B149	<i>Želimo ustvariti tudi cirkuški prostor, tukaj na Kodelejevem.</i>	Cirkuški prostor na Kodelejevem	Razvoj cirkusa	Novosti	Načrti za prihodnost
B150	<i>Pridobiti mlade, ki bodo vsaki dan prihajali sem na cirkuške, glasbene delavnice.</i>	Pridobivanje mladih na cirkuške in glasbene delavnice	Razvoj cirkusa	Novosti	Načrti za prihodnost
B151	<i>Moj cilj je postaviti cirkus.</i>	Razvoj cirkusa	Novosti		Načrti za prihodnost

Tabela 8-2: Fokusna skupina B

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C1	<i>Zaposlenih nas je osem.</i>	Osem	Število zaposlenih	Zaposleni	Stvarni podatki
C2	<i>Trenutno smo v tem procesu, da enega prostovoljca uvedemo.</i>	Uvajanje enega prostovoljca	Število prostovoljcev	Prostovoljci	Stvarni podatki
C3	<i>Drugače pa mi določena dela upravljamo prostovoljno.</i>	Upravljanje prostovoljnega dela – zaposleni	Prostovoljci		Stvarni podatki
C4	<i>So pa mislim da trije, ki imajo prav sklenjeno pogodbo o prostovoljstvu.</i>	Trije s pogodbo	Sklenjena pogodba o prostovoljstvu	Prostovoljci	Stvarni podatki
C5	<i>Drugače pa mi vse študente, ki pridejo k nam, plačamo preko študentske napotnice.</i>	Plačevanje študentov preko napotnice	Prostovoljci		Stvarni podatki
C6	<i>Mi namreč hočemo s tem, ko pridejo študentje andragogike, psihologije, socialne pedagogike, socialnega dela in prinesejo zraven svoja znanja...</i>	Zavedanje doprinosa študentov	Plačevanje študentov preko napotnice	Prostovoljci	Stvarni podatki
C7	<i>...s tem, ko jim plačamo, pokažemo, da so znanja nekaj vredna in so doprinos k naši organizaciji.</i>	Zavedanje doprinosa študentov	Plačevanje študentov preko napotnice	Prostovoljci	Stvarni podatki

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C8	<i>Pri nas je fora, da imamo veliko dogodkov in na teh dogodkih je zelo veliko ljudi.</i>	Veliko dogodkov	Nestalno število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
C9	<i>Zato takih uporabnikov, ki so enkratni, bi lahko bilo na leto neke tisoč.</i>	Tisoč - letno	Število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
C10	<i>Teh, ki pa vsaj na 14 dni pridejo na BOB-a pa jih je neke sto.</i>	14-dnevno število uporabnikov - sto	Število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
C11	<i>Ker imamo različne programe, se zna razlikovat.</i>	Različni uporabniki, različni programi	Število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
C12	<i>So to mladi.</i>	Mladi	Uporabniki programa	Populacija	Stvarni podatki
C13	<i>Eni so precej zagreti mladi, ki se želijo udeleževati v mladinskem sektorju, ki jih to zelo zanima in želijo pridobiti dodatne kompetence, ko pridejo sem.</i>	Zainteresirani mladi za dodatne kompetence	Uporabniki	Populacija	Stvarni podatki
C14	<i>So pa tudi mladi na programu Projektnega učenja mladih, kjer pa niso tako notranje motivirani, ampak gre bolj za zunanjo motivacijo.</i>	Zunanje motivirani mladi	Uporabniki	Populacija	Stvarni podatki
C15	<i>To so predvsem osipniki.</i>	Osipniki	Uporabniki	Populacija	Stvarni podatki

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C16	<i>To so pa mladi, ki se družijo na javnih površinah, stari od 15 do 30 let.</i>	Mladi od 15 do 30 let	Uporabniki	Populacija	Stvarni podatki
C17	<i>Zraven tega pa imamo še tri projekte s katerimi delamo na ulici.</i>	Trije projekti na ulici	Aktivnosti	Poslanstvo	Stvarni podatki
C18	<i>To je Geto vila, kjer gre za spodbujanje medsebojne pomoči med mladimi.</i>	Spodbujanje medsebojne pomoči – Geto vila	Aktivnosti	Poslanstvo	Stvarni podatki
C19	<i>Hodimo na dijaški dom in na srednjo šolo, poleti pa tudi na javne površine in spodbujamo pogovor o aktualnih temah, težavah, alkoholu, tobaku.</i>	Spodbujanje mladih preko pogovora	Aktivnosti	Poslanstvo	Stvarni podatki
C20	<i>Potem je še en projekt Livada, kjer pa jaz nisem zraven.</i>	Projekt Livada	Aktivnosti	Poslanstvo	Stvarni podatki
C21	<i>Gre za to, da bodo skupaj z mladimi oblikovali zeleno površino.</i>	Oblikovanje zelene površine	Aktivnosti	Poslanstvo	Stvarni podatki
C22	<i>Pri nas je ful enih projektov.</i>	Veliko različnih projektov	Aktivnosti	Poslanstvo	Stvarni podatki
C23	<i>Ne, samo z mladostniki.</i>	Ni sodelovanja s starši	Prisotnost staršev	Družinski člani	Stvarni podatki
C24	<i>Na tem projektu je veliko študentov.</i>	Veliko študentov na projektu	Plačevanje študentov preko napotnice	Prostovoljci	Stvarni podatki

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C25	<i>Predvsem pedagogike, andragogike, psihologije, socialne pedagogike, potem pa je še nekaj zaposlenih iz Zavoda BOB.</i>	Pedagogika, andragogika, psihologija, socialna pedagogika	Strokovni kader	Zaposleni	Stvarni podatki
C26	<i>Smo pa zdaj vabili nove sodelavce in ful iščemo tudi druge poklice, ker želimo, da je naš kader čim bolj pester.</i>	Vabilo različnih kadrov	Pestrost kadra	Zaposleni	Stvarni podatki
C27	<i>To se pa prijavljamo na razpise na urad za mladino.</i>	Razpisi na uradu za mladino	Viri financiranja	Finance	Stvarni podatki
C28	Ne.	Ni stalnih dohodkov	Viri financiranja	Finance	Stvarni podatki
C29	<i>Za določen čas, ker vsi projekti trajajo eno leto.</i>	Za določen čas	Delovno razmerje	Zaposlenost	Stvarni podatki
C30	<i>Ja, to pa smo. Je sicer možnost, da se zaposliš za polovični čas, če nimaš projekta za polni delovni čas.</i>	Vsi za polni delovni čas	Delovno razmerje	Zaposlenost	Stvarni podatki
C31	<i>V bistvu, da spodbudimo mlade in tudi ostale, ki se družijo na javnih površinah, da se tam vedejo odgovorno.</i>	Spodbujanje mladih k odgovornosti	Poslanstvo		Stvarni podatki

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C32	<i>Da se znajo zavedat, da če vržejo smet na tla, da zjutraj nekdo ne bo užival pri sprehodu.</i>	Zavedanje onesnaženega okolja	Poslanstvo		Stvarni podatki
C33	<i>Al pa če razbijem zadevo je lahko to nevarno za nekoga drugega.</i>	Nevarnost razbite zadeve	Zavedanje onesnaženega okolja	Poslanstvo	Stvarni podatki
C34	<i>Spodbujamo to neko sobivanje na prostoru.</i>	Sobivanje na prostoru	Poslanstvo		Stvarni podatki
C35	<i>Mi imamo koške in palačinkopeko , kjer pečemo palačinke.</i>	Koški in palačinkopeka	Vzpostavljanje stika		Pristop
C36	<i>Tako da ta palačinkopeka je statična točka na terenu.</i>	Statična točka	Vstopna točka	Vzpostavljanje stika	Pristop
C37	<i>In itak večina mladih, ko zavoha palačinke, so čist srečni in lačni in pridejo pogledat.</i>	Privabljanje z palačinkami	Vstopna točka	Vzpostavljanje stika	Pristop
C38	<i>To je pol taka naša točka,...</i>	Statična točka	Vstopna točka	Vzpostavljanje stika	Pristop
C39	<i>...ko se začnemo z njimi pogovarjat o tem, kaj počnejo na javnih površinah, kako se vedejo, a so odgovorni ali ne.</i>	Pogovor o odgovornem vedenju	Vstopna točka	Vzpostavljanje stika	Pristop
C40	<i>Imamo pa še koške, ki jih delimo.</i>	Deljenje koškov	Vstopna točka	Vzpostavljanje stika	Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C41	<i>Gremo namreč do vsake skupine..</i>	Stik z vsako skupino	Vzpostavljanje stika		Pristop
C42	<i>...npr. na Kongresnem trgu in pridemo do skupine, jo ogovorimo, povemo kdo smo, zakaj smo tam, jim ponudimo ta košek.</i>	Ogovarjanje skupine na Kongresnem trgu	Stik z vsako skupino	Vzpostavljanje stika	Pristop
C43	<i>In odzivi so res pozitivni.</i>	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov		Odzivi
C44	<i>Redko kdaj v prvo zavrnejo.</i>	Redko negativni odzivi	Odzivi mladostnikov		Odzivi
C45	<i>Mogoče rečejo, da ne rabijo koška, ker imajo vrečko in itak smo še bolj navdušeni, ker to pomeni, da so že prej pomislili na smeti.</i>	Že sami opremljeni z vrečkami	Pozitivni odziv	Odzivi mladostnikov	Odzivi
C46	<i>Ja. In oni potem z temi koški pridejo nazaj do palačinkopeke in tam stresemo v koš.</i>	Prinesejo smeti k palačinkopeki	Pozitivni odziv	Odziv mladostnikov	Odzivi
C47	<i>Tako da imamo tudi mi malo občutek, koliko smeti se nabere.</i>	Občutek za nabrane smeti	Odzivi mladostnikov		Odzivi
C48	<i>Ker povod za ta projekt je bilo to, da so želeli zapreti plažo ob Ljubljani.</i>	Onesnaženost povod za projekt	Novo nastali projekt		Stvarni podatki

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C49	<i>Takrat se je v medijih govorilo, da so mladi velik problem, da so to tone smeti.</i>	Onesnaženost povod za projekt	Novo nastali projekt		Stvarni podatki
C50	<i>Mi pa smo želeli videti, koliko je dejansko teh smeti.</i>	Želja po dejanskem stanju	Onesnaženost povod za projekt	Novo nastali projekt	Stvarni podatki
C51	<i>In zaradi tega morajo prinesiti nazaj, kaj naberejo in ni ton smeti.</i>	Želja po dejanskem stanju	Onesnaženost povod za projekt	Novo nastali projekt	Stvarni podatki
C52	<i>Na teren pridemo okrog 21h in smo nekje do 24h.</i>	Od 21h do 24h	Prisotnost na terenu	Novo nastali projekt	Stvarni podatki
C53	<i>Potem imamo evalvacijo in če je na evalvaciji veliko stvari za povedati smo do enih.</i>	Evalvacija na terenu do enih	Prisotnost na terenu	Novo nastali projekt	Stvarni podatki
C54	<i>Ja, samo mi, brez mladih.</i>	Evalvacija brez mladih	Prisotnost na terenu	Novo nastali projekt	Stvarni podatki
C55	<i>Malo imamo pravil, kako se ravna s tem koškom.</i>	Pravila glede koškov	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
C56	<i>Sicer jih povemo samo takrat, ko vidimo, da je njihov namen, sedeti na njih, drugače pa se znašajo primerno obnašati.</i>	Povedo samo ob namenu kršenja	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
C57	<i>Drugače pa se bolj mi prilagodimo pravilom ulice.</i>	Prilagajanje ulici	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
C58	<i>Ja, dostikrat pride do kakšnih izraženih želj.</i>	Izražanje želja je možno	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C59	<i>Npr. da bi v palačinkah lahko imeli marmelado ali pa kakšne čevape.</i>	Marmelada v palačinkah, čevapčiči	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
C60	<i>In mi si želimo, da oni aktivno participirajo.</i>	Aktivno sodelovanje	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
C61	<i>Večkrat sem že rekla kakšnemu mladostniku, naj gre v trgovino in kupi marmelado pa jo bomo imeli.</i>	Naj gredo v trgovino in kupijo marmelado	Aktivno sodelovanje	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
C62	<i>Poslušamo pa tudi take želje, kot so, da je bil javni wc zaklenjen že pol ure pred časom, ko bi se naj zaprl.</i>	Wc zaklenjen pred časom	Tarnanje zaradi zaklenjenega wc-ja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
C63	<i>Ali pa ful fino bi bilo, da bi bilo dlje časa odprto.</i>	Wc dlje odprt	Tarnanje zaradi zaklenjenega wc-ja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
C64	<i>Ali pa zakaj so vsi koši že polni, ko pridejo ven žurat.</i>	Tarnanje zaradi polnih košev	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
C65	<i>In take stvari pol mi predamo MOL-u in SNAG-i.</i>	Predajanje informacij MOL-u in SNAG-i	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
C66	<i>Ja, enkrat vem, da je MOL ukrepal in je imel nadzor nad tem, da se wc-ji niso predčasno zaklepali.</i>	Ukrepanje MOL-a	Slišnost želja	Mladostnikov izražanje želja	Izražanje želja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C67	<i>Vendar so s temi wc-ji še zmeraj problemi.</i>	Problematični wc-ji	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
C68	<i>Ena oseba je namreč odgovorna za zaklepanje parih wc-jev po Ljubljani in ona začne zaklepati prvi wc že 15 minut prej, da zadnjega zaklene točno ob času.</i>	Predčasno zaklepanje wc-jev	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
C69	<i>Ne. Ne spomnim se nič takega, da bi se morali prav na ulici prilagajati mladim.</i>	Nobenega prilagajanja mladim	Slabost		Prilagajanje mladostnikom
C70	<i>Ne želimo si, da bi oni čutili, da smo mi nekaj več.</i>	Zaposleni niso nekaj več	Prijateljski odnos	Bližnji odnos	Odnos
C71	<i>Cel projekt temelji na tem, da v njem sodelujejo mladi, tako da prihaja do nekega med vrstniškega sodelovanja.</i>	Sodelovanje med mladimi	Prijateljski odnos	Bližji odnos	Odnos
C72	<i>Tudi, ko pristopimo do njih, vsi sedijo, zato se damo tudi mi v nižji položaj, da ni že te razlike.</i>	Sedenje na njihovem nivoju	Prijateljski odnos	Bližji odnos	Odnos
C73	<i>Zelo se trudimo, da smo enakovredni, da njihovo mnenje ravno tako velja kot naše.</i>	Njihovo mnenje enako velja	Enakovredni odnos	Bližji odnos	Odnos

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C74	<i>Čist tako osebno, je meni bolj pomembna tista druga populacija, kateri prenašamo znanje.</i>	Pomembna druga populacija – prenos znanja	Trajnejšo delo z mladimi		Poudarek dela
C75	<i>Saj te na ulici mogoče srečaš večkrat, ampak ni nekega trajnega sodelovanja.</i>	Ni trajnejšega sodelovanja na ulici	Trajnejšo delo z mladimi		Poudarek dela
C76	<i>Pri tej drugi populaciji pa je in to predajanje znanja se mi zdi najbolj pomembno.</i>	Pomembna druga populacija – prenos znanja	Trajnejšo delo z mladimi		Poudarek dela
C77	<i>Ja, veliko.</i>	Prisotnost vzgoje	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
C78	<i>Vse glede uličnega dela se mi zdi, da je vzgojnega.</i>	Vse okrog nas je lahko vzgojno	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
C79	<i>Od tega, kako se mi tam obnašamo, kakšen vzor smo, modeli vedenja, od tega da ne mečemo cigaretnih ogorkov na tla, čeprav to dela večino staršev.</i>	Vse okrog nas je lahko vzgojno	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
C80	<i>Pa do tega, da se pogovarjamo z mladimi o njihovem vedenju in je itak vse vzgojno.</i>	Pogovori so vzgojni	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C81	<i>To terensko delo je res bolj takšno, da jih ne vabimo v ostale programe, kot je recimo mladinski center.</i>	Ne vabijo v programe	Brez nadaljnjih srečanj		Nadaljnjo druženje
C82	<i>Če pa izrazijo željo, da bi tudi oni delali v takem projektu, pa si zapišemo njihov kontakt in jih povabimo zraven.</i>	Možno sodelovanje v projektih	Projekti	Aktivnosti	Nadaljnjo druženje
C83	<i>Ja, definitivno.</i>	Opazni učinki	Odzivi mladostnikov		Odzivi
C84	<i>Plaža, kamor ne hodimo več, je postala tako mirna, da nismo imeli kaj za početi.</i>	Plaža postala mirna	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov	Odzivi
C85	<i>Prinesli so svoje vrečke, prebivalci se ne pritožujejo več in tudi policija nima toliko prijav.</i>	Prebivalci se ne pritožujejo, ni prijav	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov	Odzivi
C86	<i>Zdaj smo že leto in pol na Kongresnem.</i>	Menjava lokacije - Kongresni trg	Pozitivni odzivi	Pozitivni odzivi mladostnikov	Odzivi
C87	<i>Spremeni se to, da te ne gledajo več čudno, ko prideš do njih pa da so te že veseli, ko vidijo palačinke.</i>	Veseli palačink	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov	Odzivi
C88	<i>Nekateri zdaj že kar sami pridejo po košek, ker vejo kaj je fora.</i>	Sami po košek	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov	Odzivi

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C89	<i>Veliko pa jih ima tudi že svoje vrečke.</i>	Svoje vrečke	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov	Odzivi
C90	<i>Projekt se bo definitivno nadaljeval in želimo si še več tega vzpostavljanja dialogov med lokalno skupnostjo, odločevalci in mladimi.</i>	Nadaljevanje projekta, sodelovanje	Povezovanje z organizacijami	Sodelovanje	Načrti za prihodnost
C91	<i>Mogoče tudi to, da čim bolj posežemo tja, kjer je problematika zaradi javnih površin in druženja.</i>	Poseg v nove lokacije	Nov prostor	Prostor	Načrti za prihodnost
C92	<i>Komunikacijske veščine sigurno.</i>	Komunikacija	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
C93	<i>Pedagogika in psihologija prideta ful prav.</i>	Pedagogika in psihologija	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
C94	<i>Tudi neka neformalna znanja in veščine, ki jih pridobiš na programih.</i>	Neformalna znanja, izkušnje	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
C95	<i>Ti mladi, ki tam žurirajo, nebi nikoli prišli v naš mladinski center in nikoli ne bi mogli delati na tej problematiki, kot lahko sedaj.</i>	Privabljanje mladih ven	Aktivnosti	Dostopnost	Prednosti uličnega dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATERGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C96	<i>Določene tematike se mi zdi, da so takšne, da nujno rabijo, da greš ti na teren in srečaš mlade, ki jih drugače nebi dobil.</i>	Privabljanje mladih ven	Aktivnosti	Dostopnost	Prednosti uličnega dela
C97	<i>To se mi zdi, da je glavno pri terenskem delu.</i>	Glavnina terenskega dela	Aktivnosti	Dostopnost	Prednosti uličnega dela
C98	<i>In pa tudi to, da spoznaš ciljno populacijo in njene potrebe.</i>	Poznavanje ciljne skupine	Dostopnost		Prednosti uličnega dela
C99	<i>Ja. Sicer naša organizacija je polna tega, če pa pogledam malo naokrog pa je tega premalo.</i>	Organizacija polna uličnega dela, okrog premalo	Dostopnost		Premalo uličnega dela
C100	<i>Bilo smo na enem dogodku, ko niso poznali kaj interesira mlade.</i>	Nepoznavanje ciljne skupine	Dostopnost		Premalo uličnega dela
C101	<i>Mi namreč delamo na tem, da ugotavljamo, kaj so potrebe, želje mladih.</i>	Ugotavljanje potreb mladih	Dostopnost		Premalo uličnega dela
C102	<i>Zaradi tega, ker moraš stopit ven iz svoje cone udobja.</i>	Stopiti iz cone udobja	Novi izzivi		Premalo uličnega dela
C103	<i>Sprejeti moraš pravila ulice in z njo tudi nepredvidljivo sti.</i>	Sprejeti pravila ulice	Novi izzivi		Premalo uličnega dela

Tabela 8-3: Fokusna skupina C

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D1	<i>Mogoče je najboljši primer ulična akcija, Mreža mlada ulica.</i>	Ulična akcija Mreža mlada ulica	Delo na ulici	Vzpostavljanje stika	Pristop
D2	<i>Jaz pristopam tako, da je zmeraj neobvezujoče za njih.</i>	Neobvezujoč pristop	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
D3	<i>S seboj imam koške, jim ga dam in ga tam pustim.</i>	Deljenje koškov	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
D4	<i>Povem jim, da imajo to za smeti in ko ga napolnijo, ga naj prinesejo do palačinkopeke.</i>	Obrazložitev koškov	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
D5	<i>Potem pa njim pustim odločitev ali bodo želeli z menoj navezati nek stik ali ne.</i>	Neobvezujoč pristop	Svobodna odločitev	Vzpostavljanje stika	Pristop
D6	<i>Po navadi pol vprašajo zakaj to delamo, kdo sploh smo in se začne dialog.</i>	Začnejo spraševati	Pozitiven odzivi	Odzivi mladostnikov	Odziv
D7	<i>Pol tudi jaz vprašam njih zakaj se tukaj zbirajo, kolikokrat se zbirajo, kaj vidijo kot bodoče rešitve in kako bi oni lahko vplivali na svoje vedenje, če bi radi kaj spremenili.</i>	Vprašanja iz strani strokovnega delavca	Vzajemno spraševanje	Vzpostavljanje stika	Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D8	<i>Ja.</i>	Stik s koški	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
D9	<i>Ja, jih.</i>	Sklepanje dogovora o sodelovanju	Vzpostavljanje stika		Pristop
D10	<i>Recimo, če najdemo mladega človeka, ki je spil preveč alkohola in je malo odmaknjen od skupine, ...</i>	Pomoč mladostniku pod vplivom alkohola	Sklepanje dogovora o sodelovanju	Vzpostavljanje stika	Pristop
D11	<i>...se zmeraj z nekom iz skupine zmenimo, kdo bo poskrbel zanj, da bo ta varno prišel domov.</i>	Skrb za mladostnika pod vplivom alkohola	Sklepanje dogovora o sodelovanju	Vzpostavljanje stika	Pristop
D12	<i>Vprašaš tudi, če je njihov kolega in ga daš ležat v naročje, da se karkoli ne zgodi.</i>	Skrb za mladostnika pod vplivom alkohola	Sklepanje dogovora o sodelovanju	Vzpostavljanje stika	Pristop
D13	<i>Tako se en iz skupine zaveže, da bo poskrbel zanj.</i>	Skrb za mladostnika pod vplivom alkohola	Sklepanje dogovora o sodelovanju	Vzpostavljanje stika	Pristop
D14	<i>Tudi en iz skupine se zaveže, da bo prinesel nazaj koš.</i>	Skrb, da prinesejo koš	Sklepanje dogovora o sodelovanju	Vzpostavljanje stika	Pristop
D15	<i>Ful je razlika, kakšno mladinsko ulično delo mislimo.</i>	Različna mladinska ulična dela	Mladinsko ulično delo		Pristop
D16	<i>Če je to neko mobilno delo, so ziher pravila, ...</i>	Mobilno delo – pravila	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D17	<i>...v našem primeru z Mrežo mlada ulica ni toliko, ker je interakcija toliko krajša.</i>	Mreža mlada ulica nima pravil	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
D18	<i>Ko pa smo delale outreach terensko delo, pa smo v bistvu pri Človekinjah imela pravila,...</i>	Človekinje imajo pravila	Pravila	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
D19	<i>...ker smo se s to skupino mladih konstantno dobivale na javni površini.</i>	Redna srečanja na javni površini	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
D20	<i>Postavili smo pravila, kaj se lahko in kaj se ne sme vmes početi, kako komuniciram o.</i>	Izoblikovanje pravil	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
D21	<i>S temi mladimi smo delale intenzivno 2 meseca.</i>	Intenzivno delo dva meseca	Vzpostavljanje stika		Pristop
D22	<i>Delali smo projekt Nogometni turnir.</i>	Delo na nogometnem turnirju	Nov projekt	Sodelovanje	Odzivi
D23	<i>Mi smo to skupaj z njimi načrtovale in jih peljale skozi celoten proces načrtovanja projekta, da so se naučili vse faze.</i>	Delo na nogometnem turnirju	Nov projekt	Sodelovanje	Odzivi
D24	<i>To se je zaključilo s turnirjem,...</i>	Delo na nogometnem turnirju	Nov projekt	Sodelovanje	Odzivi

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D25	<i>...smo se pa potem dobivali še enkrat na mesec, ampak skupina ni več tako močna kot je bila, ker ima vsak neke druge obveznosti.</i>	Mesečna srečanja	Grajenje odnosa	Bližji odnos	Odnos
D26	<i>Tako da zaenkrat iščemo nove mlade, ki bi želeli sodelovati.</i>	Iskanje mladih	Nov projekt	Sodelovanje	Odzivi
D27	<i>Recimo, da se ne sme kaditi prepovedanih substanc med tem, ko smo mi na terenu.</i>	Prepovedano kajenje	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
D28	<i>Da ne smejo pit, se dret en na drugega.</i>	Prepovedano pitje in kričanje	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
D29	<i>V bistvu so oni postavili pravila.</i>	Postavljanje pravil z mladimi	Skupno postavljanje pravil	Vzpostavljanje stika	Pristop
D30	<i>Mi smo samo rekli, kaj mislijo, da bi se vsi morali držati.</i>	Postavljanje pravil z mladimi	Skupno postavljanje pravil	Vzpostavljanje stika	Pristop
D31	<i>Tudi to, da če se zmenijo, pridejo.</i>	Dogovor glede srečanja	Skupno postavljanje pravil	Vzpostavljanje stika	Pristop
D32	<i>Zelo odvisno.</i>	Različni odzivi	Odzivi mladostnikov		Odzivi
D33	<i>Če delaš na akciji na veliki javni površini, potem je vredno,...</i>	Pozitivni odzivi na javni površini	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov	Odzivi

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D34	<i>...ker so oni nekje izven svojega matičnega okolja in te ne dojemajo kot tujca.</i>	Zunaj matičnega okolja	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov	Odzivi
D35	<i>Če pa delamo recimo na Človekinjah, ko pa delamo na zaprtih šolskih igriščih zvečer,...</i>	Delo na zaprtih šolskih igriščih	Odzivi mladostnikov		Odzivi
D36	<i>...kjer se zbira ena majhna skupina ljudi, je pa to lahko zelo odvisno.</i>	Različni odzivi na zaprtih površinah	Odzivi mladostnikov		Odzivi
D37	<i>Naš pristop je, da na začetku nekaj časa tam visimo, ker drugače smo preveč invazivni.</i>	Visenje na njihovem območju	Opazovanje dogajanja	Odziv mladostnikov	Odzivi
D38	<i>Zelo je odvisno od skupine, od posameznika v v skupini in ni univerzalnega odgovora.</i>	Odzivi odvisni od skupine	Odzivi mladostnikov		Odzivi
D39	<i>To je konstantno, ker pri nas vse bazira na njihovih potrebah in predvsem na njihovih virih.</i>	Izhajanje iz njihovih potreb	Slišanje mladostnika		Prilagajanje mladostnikom

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D40	<i>Če je njihova potreba kar mene drugače moti, bom jaz morala z njimi nekako to skomunicirat, ...</i>	Izhajanje iz njihovih potreb	Slišanje mladostnika		Prilagajanje mladostnikom
D41	<i>...ampak še zmeraj se bom na koncu prilagodila.</i>	Prilagajanje mladim	Izhajanje iz njihovih potreb	Slišanje mladostnika	Prilagajanje mladostnikom
D42	<i>Ne vem, če ti znam dobro odgovoriti na to vprašanje.</i>	Odgovor na vprašanje	Slišanje mladostnika		Prilagajanje mladostnikom
D43	<i>Mogoče to, da imam jaz željo, da se nekemu približam in če on te želje nima, se jaz umaknem.</i>	Želja po približanju	Izhajanje iz njihovih potreb	Slišanje mladostnika	Prilagajanje mladostnikom
D44	<i>In to je moja prilagoditev.</i>	Prilagajanje mladim	Izhajanje iz njegovih potreb	Slišanje mladostnika	Prilagajanje mladostnikom
D45	<i>Ker jaz se pač moram prilagoditi temu, da on ne bo z mano komuniciral.</i>	Prilagajanje mladim	Izhajanje iz njihovih potreb	Slišanje mladostnika	Prilagajanje mladostnikom
D46	<i>Ali pa recimo to, da se stalno prilagajamo.</i>	Prilagajanje mladim	Izhajanje iz njihovih potreb	Slišanje mladostnika	Prilagajanje mladostnikom
D47	<i>Mi smo tam zaradi njih, nismo tam zaradi nas.</i>	Tam zaradi njih	Izhajanje iz njihovih potreb	Slišanje mladostnika	Prilagajanje mladostnikom
D48	<i>Jaz uporabljam sleng, ker se s tem približam lokalnim prebivalcem.</i>	Sleng	Jezik mladostnikov		Jezik

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D49	<i>In kolegica, ki je iz Štajerske, ful izstopa v Ljubljani, ne vzamejo je tako hitro za svojo.</i>	Izstopanje zaradi govorce	Prilagajanje jezika	Jezik mladostnikov	Jezik
D50	<i>Potem probam bazirat na jaz izjavah, takrat ko govorim o svojem počutju.</i>	Jaz stavki	Približevanje mladostnikom	Jezik mladostnikov	Jezik
D51	<i>Ko dajem feedback se trudim, da je čim bolj konstruktiven.</i>	Konstruktivni feedback	Približevanje mladostnikom	Jezik mladostnikov	Jezik
D52	<i>To je nekaj, kar mladinski delavci tako ponotranjimo, da potem, ko si na terenu, isto uporabljaš.</i>	Ponotranjen način komuniciranja	Jezik mladostnikov		Jezik
D53	<i>Nikoli ni ta komunikacija nasilna.</i>	Nenasilna komunikacija	Približevanje mladostnikom	Jezik mladostnikov	Jezik
D54	<i>Omogočati želimo spodbudno okolje za vse te mlade, ki se pojavljajo na javnem prostoru.</i>	Spodbudno okolje za mlade	Približevanje mladostnikom	Jezik mladostnikov	Jezik
D55	<i>Jaz bi rekla, prijateljski, ampak ne prijatelj.</i>	Prijateljski odnos z določenimi mejami	Odnos z mejami	Bližji odnos	Odnos
D56	<i>Jaz sem tam strokovna delavka in oni to vejo.</i>	Zavedanje strokovnosti	Strokovni odnos		Odnos

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D57	<i>Pri tej skupini, ko smo delali dva meseca, so oni točno vedeli, da z mano lahko gredo do neke meje, čez pa ne.</i>	Odnos z določenimi mejami	Odnos z mejami	Bližji odnos	Odnos
D58	<i>In če me rabijo, bom jaz tam nastopila strokovno.</i>	Zavedanje strokovnosti	Strokovni odnos		Odnos
D59	<i>Ne bom nastopila kot bi drugače v privatnem življenju.</i>	Drugače kot v privatnem življenju	Zavedanje strokovnosti	Strokovni odnos	Odnos
D60	<i>Imamo neko pravilo, da takrat, ko kdo vpraša nekaj, o čemer ti je neprijetno govoriti, pač rečeš, da o tem ne želiš govoriti in to je to.</i>	Zavedanje privatnega življenja	Postavljene meje	Strokovni odnos	Odnos
D61	<i>Kul jim je.</i>	Zavedanje privatnega življenja	Postavljene meje	Strokovni odnos	Odnos
D62	<i>Pač ne vem, to so kakšna vprašanja glede spolnosti, intimi al pa recimo, če v prostem času uporabljamo droge al pa če piješ.</i>	Zavedanje privatnega življenja	Postavljene meje	Strokovni odnos	Odnos
D63	<i>In enim je ful neprijetno reči ja, zato takrat rečejo, da o tem ne želijo govoriti z njimi.</i>	Zavedanje privatnega življenja	Postavljene meje	Strokovni odnos	Odnos

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D64	<i>Ful je odvisno od projekta, ampak predvsem to, da če delaš na odprti javni površini,...</i>	Delo na odprti javni površini	Dostopnost		Prednosti uličnega dela
D65	<i>dobiš tudi tiste mlade, ki niso nikamor vključeni in jih probaš nekam vključit.</i>	Privabljanje mladih, ki niso nikjer	Delo na odprti javni površini	Dostopnost	Prednosti uličnega dela
D66	<i>Mislím, da ti ničelni mladi, ki niso na zavodu, niso v šoli, ampak samo visijo na javnih površinah, teh največ dobimo mi.</i>	Privabljanje mladih, ki niso nikjer	Delo na odprti javni površini	Dostopnost	Prednosti uličnega dela
D67	<i>Noben drug nima dostopa do teh mladih, ker niso nikjer napisani.</i>	Privabljanje mladih, ki niso nikjer	Delo na odprti javni površini	Dostopnost	Prednosti uličnega dela
D68	<i>Tako da jaz mislim, da je to ključen del mladinskega uličnega dela.</i>	Ključni del mladinskega dela	Delo na odprti javni površini	Dostopnost	Prednosti uličnega dela
D69	<i>Jim omogočit neko okolje, da bodo sami videli, kaj še imajo na voljo.</i>	Omogočanje drugačnega okolja	Delo na odprti javni površini	Dostopnost	Prednosti uličnega dela
D70	<i>Ja, ampak je spet odvisno, kakšno ulično delo delaš.</i>	Razlika glede na ulično delo	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D71	<i>Če mi govorimo o uličnem delu samo o nekem informiranju, kar zame ni dovolj, in pol itak da ni vzgojnega elementa kot takega.</i>	Informiranje ni vzgojno	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
D72	<i>Če pa gledaš na to, kot neko outreach delo, na delo, kjer ti prilagodiš delo na terenu tisti skupini, ki se tam nahaja,...</i>	Prilagajanje dela skupini	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
D73	<i>...prilagodiš njihovim potrebam, želim, virom, ki jih imajo, potem pa je to čisto nekaj drugega.</i>	Prilagajanje dela skupini	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
D74	<i>Gre za načrtovano aktivnost, ki ima neke določene cilje, ki ima določen namen, in s tem ti pol delaš z njimi.</i>	Načrtovana aktivnost z cilji	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
D75	<i>In jaz mislim, da ja, da definitivno je zraven vzgojni element.</i>	Prisotnost vzgojnih elementov	Vzgoja		Poudarek dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D76	<i>Jaz namreč jemljem vzgojo kot kakršnokoli spreminjanje nekega vedenja, nekih vzorcev, razmišljanja, tako da jaz mislim, da je.</i>	Vzgoja kot spreminjanje mladostnikov	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
D77	<i>Preko direktnih vprašanj.</i>	Preko vprašanj	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
D78	<i>Recimo: »Kaj bi si ti želel, da bi bilo na temle prostoru?«.</i>	Preko vprašanj	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
D79	<i>Dejansko s pogovorom, ki temelji na vprašanjih iz naših strani.</i>	Preko pogovorov	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
D80	<i>Narediš kot en intervju.</i>	Preko pogovorov	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
D81	<i>Ful je različnih vprašanj, odvisno od projekta na katerem si.</i>	Preko vprašanj	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
D82	<i>Ja, tudi. Odvisno, kako daleč prideš.</i>	Preko pogovorov	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
D83	<i>Recimo jaz ja, jaz jih vprašam.</i>	Preko vprašanj	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
D84	<i>Predvsem je to, da jih vprašaš, če jim je to dovolj dostopno in če jim manjka javnih površin.</i>	Preko vprašanj o dostopnosti	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D85	<i>Ker mi naglašamo soodgovorno souporabo javnih površin.</i>	Soodgovorna souporaba javnih površin	Javni prostor		Izražanje želja
D86	<i>In potem je to ključen element spraševanja.</i>	Preko vprašanj	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
D87	<i>Na Kongresnem trgu so čisto zadovoljni.</i>	Zadovoljenost na Kongresnem trgu	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
D88	<i>Včasih je sicer bilo, da jim manjka velikih košev za smeti ali pa premalo javnih wc-jev.</i>	Včasih je bilo nezadovoljstvo glede košev in wc-jev	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
D89	<i>To so čisto splošne želje.</i>	Splošne želje	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
D90	<i>Drugače pa si želijo več aktivnosti za mlade, da bi imeli neke alternativne oblike prostega časa in da bi bile te aktivnosti zastonj.</i>	Več aktivnosti	Konkretne želje	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
D91	<i>Ja spet odvisno, ker mi sodelujemo zelo dobro z MOL-om, smo jim mi takoj pisali za wc-je in so se že naslednji dan odzvali.</i>	Upoštevanje glede wc-jev	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
D92	<i>Za aktivnosti pa je potrebno malo več dela.</i>	Več dela za aktivnosti	Manjša slišnost	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D93	<i>To je potem na nas, da uvedemo kakšne spremembe.</i>	Uvajanje sprememb	Manjša slišanost	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
D94	<i>S temi mladimi na terenu nimamo nekih rednih srečanj,...</i>	Ni rednih srečanj	Brez nadaljnjih srečanj		Nadaljnjo druženje
D95	<i>...v okviru Človekinj pa imamo, ko ugotovimo, da imajo nek interes.</i>	V okviru Človekinj redna srečanja	Njihov interes		Nadaljnjo druženje
D96	<i>Jih pa informiramo, kakšne organizacije vse obstajajo in jih usmerjamo tudi drugam.</i>	Informiranje o drugih organizacijah in programih	Informiranje		Nadaljnjo druženje
D97	<i>Odkvisno, kako se dogovorimo.</i>	Delajo, kar želijo	Svobodno odločanje	Dostopnost	Nadaljnjo druženje
D98	<i>Če delamo nek projekt, bomo načrtovali projekt in bosta dve uri na teden namenjeni temu, da se dobimo na javni površini in to delamo naprej.</i>	Možnost dela na projektu	Svobodno odločanje	Dostopnost	Nadaljnjo druženje
D99	<i>Lahko pa je to samo neko druženje in pogovori na različne tematike.</i>	Možnost druženja in pogovora	Svobodno odločanje	Dostopnost	Nadaljnjo druženje

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D100	<i>Zaenkrat se mi zdi, da imamo ful preveč stvari, da smo mi ful preobremenjeni, ker delamo na različnih projektih, različna dela.</i>	Preveč stvari za nove projekte	Preobremenjenost		Načrti za prihodnost
D101	<i>Mislim, da so cilji za naprej graditi malo več na skupnosti, povezati lokalno skupnost s temi mladimi, ki so na terenu.</i>	Povezovanje z organizacijami	Sodelovanje		Načrti za prihodnost
D102	<i>Tudi predstaviti mladim, kako delujejo strukture v mestni občini,...</i>	Približati mladim strukture MOL-a	Širjenje znanja	Novosti	Načrti za prihodnost
D103	<i>...zato da bodo vedeli, kako priti do odločevalcev, če želijo neko spremembo.</i>	Naučiti, kako priti do odločevalcev	Širjenje znanja	Novosti	Načrti za prihodnost
D104	<i>Mogoče moreš biti dovolj stabilen, da te ne podre vsaka malenkost.</i>	Stabilnost	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
D105	<i>Potem čustvena inteligentnost</i>	Čustvena inteligentnost	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
D106	<i>Občutek empatije.</i>	Empatija	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
D107	<i>Dobro razvite socialne veščine.</i>	Komunikacija	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D108	<i>Pripravljen moraš biti pristopati do neznancev.</i>	Pristop do neznanca	Vzpostavljanje pristnega stika	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
D109	<i>Večkrat je problem ta vstopen element.</i>	Problem pristopa	Vzpostavljanje pristnega stika	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
D110	<i>Dobro moraš biti informiran.</i>	Informiranost	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
D111	<i>Znat moraš hitro odreagirati v kriznih situacijah.</i>	Reakcija v krizi	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
D112	<i>Pa mislim, da moraš imeti neko znanje iz socialnega dela, pedagogike, socialne pedagogike.</i>	Znanje socialnega dela, pedagogike, socialne pedagogike	Znanje uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
D113	<i>Eni sicer ful dobro delujejo brez tega, večina pa je takih, ki imajo neko tako znanje in so bolj strokovni.</i>	Boljše delovanje s strokovnim znanjem	Znanje uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
D114	<i>Bolj veš, kam ene stvari vodijo in kako odreagirat.</i>	Boljše delovanje s strokovnim znanjem	Znanje uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
D115	<i>Nekega aktivnega pristopa pa se lahko naučiš.</i>	Aktivni pristop osvojiš	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
D116	<i>Pridobimo posameznike, ki jih drugače ne bi mogli dobiti.</i>	Pridobivanje nedosegljive populacije	Dostopnost		Prednosti uličnega dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D117	<i>Vstopamo na področje ranljivih, ciljnih skupin in jim ponujamo alternativno preživljanje prostega časa na javnih površinah.</i>	Aktivnosti za nedosegljive skupine	Aktivnosti	Dostopnost	Prednosti uličnega dela
D118	<i>To se meni zdi ključno, ker naša hiša ni tako velika, da bi sprejela toliko ljudi.</i>	Nemogoče dobiti toliko ljudi v hišo	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
D119	<i>Mislim, da je to področje, ki se še razvija.</i>	Razvijajoče področje	Novi programi		Potreba po uličnem delu
D120	<i>Mi nismo s tem začeli, ker začetnik je Zavod Skala.</i>	Začetnik Zavod Skala	Razvijajoče področje	Novi programi	Potreba po uličnem delu
D121	<i>Mreža mlada ulica pa je prvi projekt, ki je bil tako buum.</i>	Mreža mlada ulica presežek	Novi programi	Dostopnost	Potreba po uličnem delu
D122	<i>Vsaj v Mestni občini so bili zelo navdušeni nad našim delom.</i>	MOL navdušen	Novi programi	Dostopnost	Potreba po uličnem delu
D123	<i>Po mojem se res po korakih razvija.</i>	Razvijajoče področje	Novi programi		Potreba po uličnem delu
D124	<i>Ni še najboljše, ampak zaenkrat se mi zdi, da je dovolj.</i>	Dovolj razvito	Razvijajoče področje	Novi programi	Potreba po uličnem delu

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D125	<i>Se pa izobražujejo pri nas še druge organizacije, tako da se bo počasi razvilo.</i>	Razvijajoče področje	Novi programi		Potreba po uličnem delu
D126	<i>V drugih krajih pa itak manjka.</i>	Drugje pomankanje	Slabo razvijajoče		Potreba po uličnem delu
D127	<i>Neko informiranje še je, ni pa prav mladinskega uličnega dela.</i>	Prisotnost informiranja	Slabo ulično delo		Potreba po uličnem delu
D128	<i>Ker druge občine ne dajo toliko denarja za mladinsko delo.</i>	Problem v občinah	Slab vir financ		Potreba po uličnem delu
D129	<i>Že mladinski centri imajo problem z obstojem, to je pa še težje.</i>	Težko obstati	Slab vir financ		Potreba po uličnem delu
D130	<i>Ne. S pravim pristopom in angažmajem ni panike.</i>	Pridobivanje mladostnikov s pravim pristopom	Novi uporabniki		Potreba po uličnem delu
D131	<i>Veš koliko jih je pri nas aktivnih.</i>	Aktivni mladi	Pridobivanje mladostnikov s pravim pristopom	Novi uporabniki	Potreba po uličnem delu
D132	<i>In to samo zaradi takega pristopa, kot ga imamo.</i>	Pomembnost pristopa	Novi uporabniki		Potreba po uličnem delu

Tabela 8-4: Fokusna skupina D

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E1	<i>11 nas dela.</i>	Enajst	Število zaposlenih	Zaposleni	Stvarni podatki
E2	<i>Prostovoljcev je okrog 50, 60.</i>	50, 60	Število prostovoljcev	Prostovoljci	Stvarni podatki
E3	<i>Srednješolci in študentje ja.</i>	Srednješolci in študentje	Prostovoljci		Stvarni podatki
E4	<i>Mi nimamo kontinuiranih uporabnikov.</i>	Brez rednih uporabnikov	Nestavno število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
E5	<i>Razen tisti, ki prihajajo na info točko na kakšno debato.</i>	Redni uporabniki na info točki	Število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
E6	<i>Drugače pa je čisto odvisno.</i>	Različna prisotnost	Nestavno število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
E7	<i>Recimo za prejšnji mesec za program Izberi sam štejem 400 uporabnikov.</i>	Izberi sam 400 uporabnikov	Število uporabnikov	Populacija	Stvarni podatki
E8	<i>Večinoma srednješolci in študentje.</i>	Srednješolci in študentje	Uporabniki	Populacija	Stvarni podatki
E9	<i>Se pravi od 15 do 29 let.</i>	Od 15 do 29 let	Uporabniki	Populacija	Stvarni podatki
E10	<i>Za starše izvajamo predavanja, imamo tudi izobraževanja za mladinske centre, kjer so tudi starejši.</i>	Predavanja za starše, starejše	Družinski člani		Stvarni podatki
E11	<i>Včasih pa imamo tudi kakšen javen dogodek za splošno javnost, kjer so lahko tudi upokojenci.</i>	Dogodek za starše, starejše	Družinski člani		Stvarni podatki
E12	<i>V bistvu je zelo različna.</i>	Različen strokovni kader	Strokovni kader	Zaposleni	Stvarni podatki

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E13	<i>Pet nas je socialnih pedagogov, dve sta socialni delavki, sociologinja, potem kot laični delavci.</i>	Socialni pedagogi, socialni delavci, sociologinja, laični delavci	Strokovni kader	Zaposleni	Stvarni podatki
E14	<i>En je doštudiral matematiko in računalništvo.</i>	Matematika in računalništvo	Strokovni kader	Zaposleni	Stvarni podatki
E15	<i>Pač zelo različno smo, kar je v bistvu fajn, da je več različnih pogledov.</i>	Več različnih pogledov	Pestrost kadra	Zaposleni	Stvarni podatki
E16	<i>Financiranje je iz ministrstva, MOL-a in FIH-a.</i>	MOL in FIHO	Viri financiranja	Finance	Stvarni podatki
E17	<i>Eni za nedoločen, drugi za določen.</i>	Za določen in nedoločen čas	Delovna razmerja	Zaposlenost	Stvarni podatki
E18	<i>Eni so zaposleni samo na projektih.</i>	Na projektih	Delovna razmerja	Zaposlenost	Stvarni podatki
E19	<i>Ja, ja. Delovni čas je poln,...</i>	Vsi za polni delovni čas	Delovna razmerja	Zaposlenost	Stvarni podatki
E20	<i>...se pravi 40 ur na teden.</i>	40 ur na teden	Polni delovni čas	Delovna razmerja	Stvarni podatki
E21	<i>Osnovni namen je ozaveščati mlade o tvegani uporabi alkohola in ostalih drog.</i>	Ozaveščanje mladih o alkoholu in drogi	Informiranje	Poslanstvo	Stvarni podatki
E22	<i>Se pravi, da se jih dovolj informira, da vedo kaj uporabljajo in na kakšen način lahko manj tvegano uporabljajo, da se jih res opremi s čim več informacijami.</i>	Ozaveščanje mladih o alkoholu in drogi	Zmanjševanje škode	Poslanstvo	Stvarni podatki
E23	<i>Na ta način se jim razvije tudi njihova osebna odgovornost.</i>	Razvijanje odgovornosti	Zmanjševanje škode	Poslanstvo	Stvarni podatki

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E24	<i>Potem pa izbiro prepustimo uporabnikom.</i>	Svobodna izbira	Odprt prostor	Poslanstvo	Stvarni podatki
E25	<i>Malo je odvisno od tega na kateri akciji delaš.</i>	Prvi stik odvisen od akcije	Vzpostavljanje stika		Pristop
E26	<i>Recimo imamo dijaške zabave, kjer imamo info točko v klubu.</i>	Dijaške zabave info točka	Vstopna točka	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E27	<i>Tam imamo te naše materiale, kot neka informativna gradiva preko katerih osveščamo mlade.</i>	Info točka z materiali	Vstopna točka	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E28	<i>Na primer imamo Cedevito in na njej je sporočilo zmanjševanja škode.</i>	Cedevita s sporočilom	Pristopni material	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E29	<i>To so neke stvari, ki pritegnejo mlade.</i>	Pritegnejo mlade	Pristopni material	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E30	<i>Imamo pa tudi razne aktivnosti, kot so alko kvizi.</i>	Aktivnosti – alko kviz	Pristopni material	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E31	<i>In velikokrat do prvega stika pride tako, da vidijo, da se nekaj zanimivega dogaja in pridejo pogledat.</i>	Pritegnejo mlade z aktivnostmi	Pristopni material	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E32	<i>In pol ti, preko teh informativnih gradiv, vstopiš v stik.</i>	Informativna gradiva za pristop	Pristopni material	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E33	<i>Vzpostavljanje stika nam je zelo pomembno, zato se trudimo, da je čim bolj pristen stik.</i>	Pomembnost vzpostavljanja stika	Pristen stik	Vzpostavljanje odnosa	Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E34	<i>Velikokrat se potem z mladimi začnemo pogovarjati čist življenjske teme.</i>	Pogovor o življenjskih temah	Pristen stik	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E35	<i>Prvi stik so pa seveda ti materiali.</i>	Informativna gradiva za pristop	Pristopni material	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E36	<i>Če pa delamo na Kongresnem trgu ob petkih zvečer, če nam vreme to dopušča, pa je tako, da je bolj na druženje.</i>	Kongresni trg druženje	Pristen stik	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E37	<i>Tam pa isto pridejo vprašat, ker imamo ta nevsiljiv pristop, se pravi, da ne hodimo mi do ljudi, ampak oni do nas.</i>	Nevsiljiv pristop	Vzpostavljanje odnosa		Pristop
E38	<i>In pol pridejo vprašat, kaj imamo to in se začnemo na čist sproščen način pogovarjat.</i>	Zanimanje s strani mladostnikov	Nevsiljiv pristop	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E39	<i>Še tretja dejavnost pa je informiranje.</i>	Informiranje mladostnikov	Nevsiljiv pristop	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E40	<i>Vsak četrtek in petek gre ekipa dveh po centru Ljubljane s temi materiali in preko tega osveščamo mlade.</i>	Informativna gradiva za pristop	Pristopni material	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E41	<i>Pri tem je bolj aktiven pristop, zato ker mi sami pristopamo do mladih, še vedno pa velja, da je ne vsiljivo.</i>	Aktiven nevsiljiv pristop	Nevsiljiv pristop	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E42	<i>Tudi takrat se precej odprejo in vidimo, da je potreba po pogovoru.</i>	Odprtost za pogovor	Odprt prostor	Vzpostavljanje odnosa	Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E43	<i>Manjka jim namreč tega, da imajo nekoga s komer se lahko pogovarjajo.</i>	Želja po pogovoru	Odprt prostor	Vzpostavljanje odnosa	Pristop
E44	<i>V bistvu so zelo pozitivni.</i>	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov		Odzivi
E45	<i>Veseli so da pridemo, zelo so odprti.</i>	Odprto jih sprejemajo	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov	Odzivi
E46	<i>Uporabljamo vrstniški pristop, kar pomeni, da so jim tisti, ki jih informirajo, po starosti zelo podobni.</i>	Uporaba vrstniškega pristopa	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov	Odzivi
E47	<i>Zaradi tega se pol svojim vrstnikom lažje odprejo, lažje jih poslušajo, sprejemajo njihovo mnenje.</i>	Lažje vstopajo v stik z vrstniki	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov	Odzivi
E48	<i>Na Drogartu imamo tudi svetovalnico, kar pomeni, da lahko pridejo osebno, preko skype-ja preko telefona, maila.</i>	Možnost obiska svetovalnice	Pristnejši odnos		Nadaljnjo druženje
E49	<i>Vedo tudi, kje smo prisotni in lahko pridejo.</i>	Možnost obiska na organizaciji	Pristnejši odnos		Nadaljnjo druženje
E50	<i>Ne delamo pa mi na tem, da bi imeli tukaj program za alkoholike.</i>	Brez nadaljnjih programov	Brez nadaljnjih srečanj		Nadaljnjo druženje
E51	<i>Gledamo na to, da se res približamo mladim.</i>	Približevanje mladostnikom	Jezik mladostnikov		Jezik
E52	<i>Tudi pri pogovoru uporabljamo informacije, ki so njim blizu, izhajamo iz njih.</i>	Informacije, ki so njim blizu	Približevanje mladostnikom	Jezik mladostnikov	Jezik

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E53	<i>Na terenu se vedno preverja njihove potrebe, česar si oni želijo, kaj je njim ok.</i>	Preverjanje njihovih potreb, želja	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
E54	<i>Ja, bi rekla, da je prijateljski, tak topel.</i>	Prijateljski odnos	Bližji odnos		Odnos
E55	<i>Ni zdaj to neka hierarhija.</i>	Brez hierarhije	Prijateljski odnos	Bližji odnos	Odnos
E56	<i>Veliko nam pomeni enakovrednost.</i>	Enakovreden odnos	Bližji odnos		Odnos
E57	<i>Tudi tikamo se med seboj.</i>	Tikanje	Prijateljski odnos	Bližji odnos	Odnos
E58	<i>Kljub temu pa so jasno postavljane meje.</i>	Jasno postavljene meje	Odnos z mejami		Odnos
E59	<i>Recimo, da ne smejo zauživati alkohola okrog nas.</i>	Prepoved uživanja alkohola	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
E60	<i>To se jim jasno pove in se tega držijo.</i>	Jasno povedana pravila	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
E61	<i>Kdorkoli dela pri nas, gre skozi proces izobraževanja in tam se jasno pove, kaj so pravila.</i>	Na procesu izobraževanja predstavljena pravila	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
E62	<i>Podpiše se tudi izjava, da so o tem tudi dobro poučeni.</i>	Podpis izjave	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
E63	<i>Tako pravilo je na primer, kot sem že rekla, da se ne zauživa alkohola, pa seveda ne dopuščamo nobenega nasilja.</i>	Prepovedan alkohol in nasilje	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
E64	<i>Največji poudarek dajemo terenu,...</i>	Poudarek na terenu	Terensko delo		Poudarek dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E65	<i>...se pravi, da delamo z mladimi.</i>	Delo z mladimi	Terensko delo		Poudarek dela
E66	<i>In to, kar sem že prej omenila, da se jih res informira,...</i>	Informiranje mladih	Terensko delo		Poudarek dela
E67	<i>...predstavi neke možne posledice, ki se lahko zgodijo, če zauživajo alkohol.</i>	Predstavitev posledic	Informiranje mladih	Terensko delo	Poudarek dela
E68	<i>Mi vedno poudarjamo, da je edina varna uporaba, neuporaba.</i>	Varna uporaba neuporaba	Informiranje mladih	Terensko delo	Poudarek dela
E69	<i>Če pa že uporabljajo, pa jih želimo naučiti, kako se ne preveč oškodovati.</i>	Kako se ne oškodovati	Informiranje mladih	Terensko delo	Poudarek dela
E70	<i>In tudi to, da oni sami razvijajo neko osebno odgovornost.</i>	Razvijanje osebne odgovornosti	Terensko delo		Poudarek dela
E71	<i>Jaz bi rekla, da ja.</i>	Vzgojni elementi	Vzgoja		Poudarek dela
E72	<i>Že to, da se na terenu pogovarjamo o posledicah in alkoholu, o varni vožnji, o spolnosti.</i>	Pogovori so vzgojni	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
E73	<i>Vsi delavci, ki so na terenu, imajo zelo veliko znanja in izkušenj, ki ga spretno prenašajo na mlade in jih s tem tudi vzgajajo.</i>	Prenašanje znanja na mlade	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E74	<i>Naš namen je, da se še bolj razvijemo na teh dijaških zabavah, ker so tam mladoletni.</i>	Razvijanje na dijaških zabavah	Razvoj obstoječih programov		Načrti za prihodnost
E75	<i>Se pravi bolj rizična skupina.</i>	Razvijanje na dijaških zabavah	Razvoj obstoječih programov		Načrti za prihodnost
E76	<i>Velik cilj je tudi to, da bi bolj razvili sodelovanje z organizatorji zabav, ker tudi oni nosijo velik del odgovornosti.</i>	Razvijanje sodelovanje z organizatorji zabav	Sodelovanje		Načrti za prihodnost
E77	<i>Naš cilj je, da bi skupaj z organizatorji nočnega življenja razvili neko manj tvegano zabavo.</i>	Razvijanje sodelovanje z organizatorji zabav	Sodelovanje		Načrti za prihodnost
E78	<i>Želeli bi si sodelovati tudi z lokali.</i>	Razvijanje sodelovanja z lokali	Sodelovanje		Načrti za prihodnost
E79	<i>Cilj je pa tudi ta, da bi se te aktivnosti, ki so se pokazale, da so vredne, peljemo še naprej.</i>	Nadaljevanje uspešnih aktivnosti	Razvoj obstoječih programov		Načrti za prihodnost
E80	<i>Ja, ja. Z enim že itak stalno sodelujemo.</i>	Uspešno sodelovanje z lokali	Nadaljevanje obstoječih aktivnosti		Načrti za prihodnost
E81	<i>To samo želimo še bolj dodelat in seveda razširit.</i>	Uspešno sodelovanje z lokali	Razvoj obstoječih programov		Načrti za prihodnost
E82	<i>Zdaj smo v bistvu čisto na začetku.</i>	Na začetku razvoja	Razvoj obstoječih programov		Načrti za prihodnost
E83	<i>To po vsaki akciji je eden odgovoren, da napiše poročilo.</i>	Po vsaki akciji zapis poročila	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E84	<i>In v to poročilo se skuša čim bolj zajeti kaj mladi predlagajo.</i>	Zapis poročila o predlogih	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
E85	<i>Potem, preden naredimo nove materiale, imamo fokusno skupino dijakov, ki povedo, kakšen stil ilustracije je njim bliže.</i>	Pred izdelavo materialov mladi pregledajo	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
E86	<i>Stalno se jih vključuje tudi na terenu, kaj bi si še želeli.</i>	Vključevanje glede želja	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
E87	<i>Preverjamo tudi z raznimi kvizi v katerih so vprašanja o zadovoljstvu programa.</i>	Preverjanje zadovoljstva s kvizi	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
E88	<i>Če se pojavi kaj takega, predelujemo to na sestankih.</i>	Debata na sestankih	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
E89	<i>Vsak mesec je sestanek terenske ekipe.</i>	Mesečni sestanki	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
E90	<i>Tam diskutiramo o teh željah in jih kasneje poskušamo uresničiti.</i>	Debata na sestankih	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
E91	<i>Če želimo kakšne stvari, programe narediti boljše, se upoštevajo tudi njihove želje.</i>	Izboljšanje programov zaradi njihovih želja	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
E92	<i>En vidik je zagotovo to, da je odprta oseba,...</i>	Odprta oseba	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E93	<i>...se pravi, da rada vzpostavlja stik z drugimi ljudmi, da je spoštljiva do vseh uporabnikov.</i>	Vzpostavljanje stika z neznanci	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
E94	<i>To je tudi eno izmed naših načel, da neglede na to kak uporabnik pride, je za nas enako pomemben.</i>	Enako pomemben vsak uporabnik	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
E95	<i>Ne delamo razlik.</i>	Ni razlik	Enako pomemben vsak uporabnik	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
E96	<i>Potem, da je dobro podkovan v tem, kar govori, da mora imeti zadaj neke informacije, neke izkušnje.</i>	Informacije o tem kar dela	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
E97	<i>Tudi to, da je sam kredibilen, da mu ljudje lahko zaupajo, da lahko vzpostavijo stik z njim.</i>	Kredibilnost	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
E98	<i>Za uličnega delavca se mi zdi pomembno tudi to, da ima aktiven pristop, ker, če se si ti pasiven, pol bo težko kdo prišel.</i>	Aktiven pristop	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
E99	<i>Tudi da je malo bolj energičen, vsaj takrat, ko je na terenu.</i>	Energičen pristop	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
E100	<i>Zelo pomembno je tudi to, da ima veselje do tega kar dela.</i>	Veselje do dela	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
E101	<i>Mladi namreč zelo hitro začutijo komu ni do tega.</i>	Mladi začutijo, če nisi pristen	Veselje do dela	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E102	<i>Pomembne so tudi komunikacijske veščine.</i>	Komunikacija	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
E103	<i>In tudi to, da zna izhajati iz tega, kar pride ven iz mladostnika.</i>	Izhajanje iz mladostnika	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
E104	<i>Se pravi, da nimaš čisto začrtane stvari, kako boš nekaj izpeljal, ampak da se sproti prilagajaš.</i>	Prilagajanje in izhajanje iz mladostnika	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
E105	<i>Kot prvo je to, da imaš konkreten stik z mladostniki.</i>	Konkreten stik z mladostniki	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
E106	<i>Mi jih sicer dosegamo tudi preko družabnih omrežij, ampak tam ne gre za osebni stik.</i>	Doseganje mladih preko spleta	Ni osebnega stika		Prednosti uličnega dela
E107	<i>Po mojem mnenju je osebni stik itak največ vreden.</i>	Pomembnost osebnega stika	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
E108	<i>Če si ti nekje na ulici prisoten vsak teden, imaš veliko boljši vpogled v to, kaj se na ulici dejansko dogaja.</i>	Vpogled v stanje na ulici	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
E109	<i>Tam na mestu si in vidiš, kakšne težave se pojavljajo.</i>	Vpogled v stanje na ulici	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
E110	<i>Ker imaš osebni stik z njimi, vidiš kaj je njim blizu, česa si oni želijo.</i>	Konkreten stik z mladostniki	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela
E111	<i>Preko osebnega stika tudi najlažje vnašaš neke spremembe.</i>	Pomembnost osebnega stika	Odprt prostor	Odprtost	Prednosti uličnega dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E112	<i>Ja, definitivno bi ga moglo biti še več.</i>	Pomankanje uličnega dela	Veliko več uličnega dela		Potreba po uličnem delu
E113	<i>Tudi jaz najbolj uživam pri tem delu, ker v tem vidim največji point.</i>	Užitek tega dela	Pomembnost uličnega dela		Potreba po uličnem delu
E114	<i>Da ne delaš nekaj za mlade, ampak da delaš prav res z mladimi.</i>	Delati z mladimi	Pomembnost uličnega dela		Potreba po uličnem delu
E115	<i>In tudi mladi te stvari zelo cenijo.</i>	Mladi cenijo tak način dela	Pomembnost uličnega dela		Potreba po uličnem delu
E116	<i>Želijo si, da delamo na tak način.</i>	Mladi cenijo tak način dela	Pomembnost uličnega dela		Potreba po uličnem delu
E117	<i>Po mojem zaradi tega, ker vsak nekaj rad počne.</i>	Vsak nekaj rad počne	Ulično delo na za vse		Potreba po uličnem delu
E118	<i>In pri tem uličnem delu moraš stopit iz cone udobja, se prilagajat in delat malo drugače.</i>	Stopiti iz cone udobja	Premagati sebe	Strahovi	Potreba po uličnem delu
E119	<i>Mladinski centri pa imajo bolj varen prostor.</i>	Mladinski center varen prostor	Premagati sebe	Strahovi	Potreba po uličnem delu

Tabela 8-5: Fokusna skupina E

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
F1	<i>Jaz bi rekla, da je osnovni namen zmanjševanje škode.</i>	Zmanjševanje škode	Poslanstvo		Stvarni podatki
F2	<i>Jaz bolj delam na Pleši z glavo, kjer se bolj ukvarjamo z plesnimi drogami in kokainom.</i>	Plesne droge in kokain	Zmanjševanje škode	Poslanstvo	Stvarni podatki
F3	<i>Nam je predvsem cilj manj tvegana uporaba drog,...</i>	Manj tvegana uporaba drog	Zmanjševanje škode	Poslanstvo	Stvarni podatki
F4	<i>...se pravi, delamo z ljudmi, ki se drogirajo ali so potencialni kandidati, pa želijo to početi z čim maj škode.</i>	Ljudje, ki se drogirajo ali potencialni kandidati	Uporabniki	Populacija	Stvarni podatki
F5	<i>Na različne načine.</i>	Različni načini pristopa	Vzpostavljanje stika		Pristop
F6	<i>Naš program se deli na več sekcij, en del je nočno življenje terenske akcije, tam se ukvarjamo z mladostniki do 25 let.</i>	Nočno življenje terenske akcije do 25 let	Uporabniki	Populacija	Stvarni podatki
F7	<i>Potem večerno informiranje.</i>	Večerno informiranje	Informiranje	Vzpostavljanje stika	Pristop
F8	<i>Za te zares mlade pa imamo dnevni teren, kjer pridemo do teh res ranljivih, ki niso vključeni v noben drug program.</i>	Dnevni teren za res ranljive	Uporabniki	Populacija	Stvarni podatki
F9	<i>To konkretno so to večinoma srednješolci, ki se že popoldan zbirajo po Metelkovi.</i>	Srednješolci na Metelkovi	Uporabniki	Populacija	Stvarni podatki
F10	<i>Za njih imamo razne materiale.</i>	Različni materialni	Pristopni material	Vzpostavljanje stika	Pristop
F11	<i>Pozimi je to čaj, kava, letaki, kondomi.</i>	Čaj, kava, letaki, kondomi	Pristopni material	Vzpostavljanje stika	Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
F12	<i>In na voljo smo jim za pogovor.</i>	Možnost pogovora	Nevsiljiv pristop	Vzpostavljanje stika	Pristop
F13	<i>Ker ravno s tem, ko smo tam vsak petek, se oni navadijo neke konstante.</i>	Navadijo prisotnosti	Lažji dostop	Odprt prostor	Pristop
F14	<i>Vedo, da smo tam in da se lahko obrnejo na nas.</i>	Navadijo prisotnosti	Lažji dostop	Odprt prostor	Pristop
F15	<i>Ja, prav točko imamo.</i>	Statična točka	Vstopna točka	Vzpostavljanje stika	Pristop
F16	<i>Zdaj pozimi imamo mizo in stolčke, poleti pa bin bag-a.</i>	Miza, stolčki, bin bag	Statična točka	Vzpostavljanje stika	Pristop
F17	<i>Po navadi se tudi kaj peče, kaj dela.</i>	Aktivnost	Statična točka	Vzpostavljanje stika	Pristop
F18	<i>Toliko, da se jih aktivira, da ne samo sedijo.</i>	Aktivacija mladih	Statična točka	Vzpostavljanje stika	Pristop
F19	<i>Oziroma večinoma si morajo narediti sami.</i>	Čim več sami	Aktivacija	Vzpostavljanje stika	Pristop
F20	<i>Tak kotiček imajo, kamor lahko pridejo.</i>	Prostor, kamor lahko pridejo	Dostopnost	Odprt prostor	Pristop
F21	<i>Edino pravilo je, da tam ne smejo uporabljati drog.</i>	Brez drog	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
F22	<i>Pride pa marsikateri že pod vplivom česa.</i>	Pod vplivom	Dostopnost	Odprt prostor	Pristop
F23	<i>Kljub temu pa ga je dobro motivirati vsaj za kaj, ...</i>	Motivirati za kaj	Dostopnost	Odprt prostor	Pristop
F24	<i>...da se vsaj pogovarjata, da dobijo oni v zavest, da če bodo kdaj potrebovali, so ljudje na katere se lahko obrnejo.</i>	Pogovor z mladimi pod vplivom	Dostopnost	Odprt prostor	Pristop
F25	<i>Ja, oni pridejo.</i>	Nevsiljiv pristop	Vzpostavljanje stika		Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
F26	<i>Mislim, mi naredimo kdaj kak krog po Metelkovi.</i>	Zaokrožijo po Metelkovi	Nevsiljiv pristop	Vzpostavljanje stika	Pristop
F27	<i>Na primer, če je dež pol gremo od skupine do skupince.</i>	Krog od skupine do skupine	Nevsiljiv pristop	Vzpostavljanje stika	Pristop
F28	<i>In takoj vidiš, kje si dobrodošel in so takoj za pogovor, eni pa pač ne želijo.</i>	Odprtost za pogovor	Nevsiljiv pristop	Vzpostavljanje stika	Pristop
F29	<i>Ko pa je lepo vreme, pa smo tam na točki in nas itak že poznajo, tako da pridejo do nas.</i>	Statična točka	Vstopna točka	Vzpostavljanje stika	Pristop
F30	<i>Je pa ful fajn, da na tej točki nismo samo zaposleni, ampak tudi mladi, njihov vrstniki, ki jih še bolj pritegnejo.</i>	Vrstniški pristop	Privablajo mlade	Vzpostavljanje stika	Pristop
F31	<i>Prej vzpostavijo stik z njimi.</i>	Vrstniški pristop	Privablajo mlade	Vzpostavljanje stika	Pristop
F32	<i>To ja. Ostalo so pa splošna.</i>	Splošna pravila	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
F33	<i>Pač, da ni nasilja, da ni nestrpnosti.</i>	Brez nasilja, nestrpnosti	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
F34	<i>V bistvu to, kar velja v vsakem okolju.</i>	Velja v vsakem okolju	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
F35	<i>Da je to res en tak varen prostor, kjer se bo vsak počutil dobrodošlega.</i>	Pomembnost varnega prostora	Dostopnost	Odprt prostor	Pristop
F36	<i>Ma niti ni potrebe.</i>	Ne povedo pravil	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
F37	<i>Pogosto se zgodi, da pride kdo nov in nas vpraša, če mi kaj prodajamo, če lahko zrihtamo kakšno travo, ker smo pač na Metelkovi, pol mu pa razložimo, da smo tukaj z drugim namenom in da se to pri nas ne počne.</i>	Mladi sprašujejo po drogi	Zanimanje mladih	Vzpostavljanje stika	Pristop
F38	<i>Al pa kateri hoče tam navit joint pa mu pol razložimo.</i>	Želja po drogiranju	Predstavitev pravil	Vzpostavljanje stika	Pristop
F39	<i>Kar hitro pa nas potem spoštujejo in se tega držijo.</i>	Spoštovanje pravil	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
F40	<i>Ni nekih konfliktov al pa da bi mogli ne vem kaj.</i>	Spoštovanje pravil	Pravila	Vzpostavljanje stika	Pristop
F41	<i>Ja zelo pozitivno.</i>	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov		Odzivi
F42	<i>Je res, da eni ne pridejo do nas al pa pridejo pa gredo naprej.</i>	Redko negativni odzivi	Odzivi mladostnikov		Odzivi
F43	<i>Eni pa to sprejmejo na čist drug način.</i>	Sprejmejo na drug način	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov	Odzivi
F44	<i>Ostanejo pri nas, pa se nam ful zahvalijo, pa so navdušeni, da sploh to delamo.</i>	Pozitivni odzivi	Odzivi mladostnikov		Odzivi
F45	<i>To je mlad folk, ko eni sploh ne hodijo več v šolo in ne razumejo, če jim začneš uporabljati neke strokovne besede.</i>	Nerazumevanje strokovnih besed	Preproste besede	Jezik mladostnikov	Jezik
F46	<i>Zato imamo čist tak pogovorni jezik.</i>	Pogovorni jezik	Preproste besede	Jezik mladostnikov	Jezik
F47	<i>Imaš pa med njimi tudi take, ki se zelo spoznajo na določene stvari.</i>	Razumevanje strokovnih besed	Strokovne besede	Strokovni jezik	Jezik

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
F48	<i>Tam jim pač bolj poveš na eni drugi plati, ko rabijo to strokovnost.</i>	Razumevanje strokovnih besed	Strokovne besede	Strokovni jezik	Jezik
F49	<i>Tako da je čisto prilagojeno, ampak še vedno preprosto.</i>	Prilagajanje jezika	Jezik mladostnikov		Jezik
F50	<i>Odnos je prijateljski, ampak še vseeno se ve, da smo mi organizacija in kaj smo mi tam.</i>	Prijateljski odnos z mejami	Odnos z mejami	Bližji odnos	Odnos
F51	<i>Ker če hočeš ti iz njega nekaj izvedet in da se ti zaupa, moreš imet tak prijateljski odnos.</i>	Potreba po prijateljskem odnosu	Iskren odnos	Bližji odnos	Odnos
F52	<i>Postavljamo pa jasne meje.</i>	Jasno postavljene meje	Odnos z mejami		Odnos
F53	<i>To se je ravno meni zgodilo, da je en mladostnik zbrskal mojo telefonsko številko in me je klical in pisal.</i>	Klicanje na zasebno številko	Poseganje v zasebno življenje	Odnos z mejami	Odnos
F54	<i>Zato moramo tukaj zelo jasno postaviti meje, saj smo mi v službi, v svojem osebнем času pa se ne moremo družiti z njimi.</i>	Ni druženja v zasebnem življenju	Jasno postavljanje meja	Odnos z mejami	Odnos
F55	<i>Vseeno pa moraš izpasti kot en vrstnik, kot nekdo, ki mu lahko zaupajo.</i>	Vrstniški odnos	Prijateljski odnos	Bližji odnos	Odnos
F56	<i>Ja, sigurno.</i>	Prisotnost vzgoje	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
F57	<i>Mogoče ne izgleda direktno, je pa sigurno prekrito vzgojno.</i>	Prekrito vzgojno	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
F58	<i>Ne da mu jaz dajem tam neke kazni ali nagrade.</i>	Ne z kaznimi in nagradami	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
F59	<i>Vzgojnega bolj v smislu, da sami pridejo do kakih spoznanj.</i>	Sami priti do spoznanj	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek dela
F60	<i>Da jih mi vodimo, da sami spoznajo neko stvar.</i>	Sami priti do spoznanj	Vzgojni elementi	Vzgoja	Poudarek
F61	<i>Tudi jih usmerimo najprej, če vidimo, da mi sami tega nebi zmogli.</i>	Usmerjanje v druge organizacije	Sodelovanje		Nadaljnjo druženje
F62	<i>Se zgodi, da kdo nima kje za prespati in smo povezani s kriznim centrom, da lahko gredo tja prespat.</i>	Sodelovanje z kriznim centrom	Usmerjanje v druge organizacije	Sodelovanje	Nadaljnjo druženje
F63	<i>Pa še veliko drugih organizacij.</i>	Druge organizacije	Usmerjanje v druge organizacije	Sodelovanje	Nadaljnjo druženje
F64	<i>Sigurno, če nekaj sam ne moreš, jih usmeriš naprej.</i>	Usmerjanje v druge organizacije	Sodelovanje		Nadaljnjo druženje
F65	<i>Saj zato smo svetovalni delavci, da smo povezani.</i>	Povezani svetovalni delavci	Usmerjanje v druge organizacije	Sodelovanje	Nadaljnjo druženje
F66	<i>Mi skozi spreminjamo.</i>	Spreminjanje aktivnosti	Novosti		Načrti za prihodnost
F67	<i>Ne vem, ta dnevni teren še ni eno leto star program.</i>	Dnevni teren eno leto star	Spreminjanje aktivnosti	Novosti	Načrti za prihodnost
F68	<i>Sproti ugotoviš potrebe in temu prilagajaš programe.</i>	Ugotavljanje potreb	Spreminjanje aktivnosti	Novosti	Načrti za prihodnost
F69	<i>Sproti tudi dopolnjujemo z materiali.</i>	Dopolnjevanje v materialih	Novosti		Načrti za prihodnost

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
F70	<i>Letos se je pokazala potreba, da bi nekaj naredili za ženske in smo naredili posebej letake za njih, ker sploh ne vedo, do kot se jih lahko pride nekdo dotakne.</i>	Potreba po letakih za ženske	Ugotavljanje potreb	Novosti	Načrti za prihodnost
F71	<i>Sproti pač vidiš in prilagodiš.</i>	Ugotavljanje potreb	Spreminjanje aktivnosti	Novosti	Načrti za prihodnost
F72	<i>Ne nekaj, kar je skoz isto.</i>	Ugotavljanje potreb	Spreminjanje aktivnosti	Novosti	Načrti za prihodnost
F73	<i>Odkvisno od potreb.</i>	Ugotavljanje potreb	Spreminjanje aktivnosti	Novosti	Načrti za prihodnost
F74	<i>Ja tudi pri njih preverimo kaj bi radi, kaj bi potrebovali.</i>	Ugotavljanje potreb pri mladostnikih	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
F75	<i>Smo se že pogovarjali, da bi naredili kakšne pogovorne okrogle mize, tam na prostem, ker njih ne dobiš v neko sobo.</i>	Pogovorne okrogle mize	Ugotavljanje potreb pri mladostnikih	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
F76	<i>Pa o čem bi se radi pogovarjali.</i>	O čem bi radi govorili	Ugotavljanje potreb pri mladostnikih	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
F77	<i>Velik vir informacij so tudi ti vrstniki, katerim še prej povedo.</i>	Vrstniški pristop	Ugotavljanje potreb pri mladostnikih	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
F78	<i>Veš, saj nimajo takih konkretnih želj.</i>	Ne izrazijo konkretnih želja	Slabše izražanje želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
F79	<i>Ti, ki pridejo, jim ful gre za pogovor.</i>	Želja po pogovoru	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
F80	<i>Potem jih probaš usmerit.</i>	Usmerjanje	Aktivnost		Izražanje želja
F81	<i>Eni so bili neki DJ pa smo jim rekli, naj nekaj probajo z glasbo.</i>	Zanimanje za glasbo	Usmerjanje	Aktivnost	Izražanje želja
F82	<i>Če bi imeli kakšne delavnice.</i>	Želja po delavnicah	Usmerjanje	Aktivnosti	Izražanje želja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
F83	<i>V bistvu tam pokažejo ful navdušenje, do sem pa jih je težko spraviti.</i>	Želja po marsičem	Aktivnosti		Izražanje želja
F84	<i>To so res tako zelo specifični in težki primeri.</i>	Težki primeri	Težko aktivirati		Izražanje želja
F85	<i>Drugače pa seveda probamo upoštevati njihove želje.</i>	Upoštevanje njihovih želja	Slišnost želja	Mladostnikovo izražanje želja	Izražanje želja
F86	<i>Se mi zdi, da jim je največ pogovor.</i>	Pomembnost pogovora	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
F87	<i>Da se lahko z nekom odkrito pogovarjajo.</i>	Pomembnost pogovora	Mladostnikovo izražanje želja		Izražanje želja
F88	<i>Sigurno mora biti komunikacijsko zelo dober, da zna pristopiti.</i>	Komunikacija	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
F89	<i>Potem empatija, ne obsojanje, aktivni pristop, spet pa ne preveč.</i>	Empatija	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
F90	<i>Saj začutiš.</i>	Čutiti	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
F91	<i>Zelo mi je težko z besedami povedat.</i>	Težko opisati z besedami	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
F92	<i>Ne smeš biti preveč vsiljiv.</i>	Ne preveč vsiljiv	Spretnosti uličnega delavca		Mladinski ulični delavec
F93	<i>Predvsem pa to sprejemanje takšnih kot so.</i>	Sprejemanje	Spretnosti uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
F94	<i>Po mojem bi potrebovali več prakse.</i>	Potrebno več prakse	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
F95	<i>Jaz sicer nisem bila na Fakulteti za socialno delo, ampak na filozofski in tam bi res morale biti več prakse.</i>	Potrebno več prakse	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
F96	<i>Iz prakse dobiš veliko več, kot z teorijo.</i>	Potrebno več prakse	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
F97	<i>Dat človeka na ulico, na teren.</i>	Potrebno več prakse	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
F98	<i>Če ne drugo samo kot opazovalca, če se sam še ne čuti sposobnega, da bi pristopal do mladostnikov.</i>	Na ulici kot opazovalec	Znanja uličnega delavca	Spretnosti uličnega delavca	Mladinski ulični delavec
F99	<i>Saj to je ravno naš smisel.</i>	Njihov smisel	Terensko delo		Prednosti uličnega dela
F100	<i>Da smo tam, kjer so mladi.</i>	Tam, kjer so mladi	Terensko delo		Prednosti uličnega dela
F101	<i>Vsa ta papirologija v pisarni je samo zato, ker mora biti.</i>	Obvezujoča birokracija	Nesmisel		Prednosti uličnega dela
F102	<i>Glavno je pa delo na ulici.</i>	Pomembnost dela na ulici	Terensko delo		Prednosti uličnega dela
F103	<i>Ljubljana mislim, da ima kar dovolj tega dela.</i>	Ljubljana dovolj uličnega dela	Zadostno ulično delo		Potreba po uličnem delu
F104	<i>Jaz bi bolj poudarila druge kraje.</i>	Drugi kraji	Pomanjkanje uličnega dela		Potreba po uličnem delu
F105	<i>Ker Slovenija je ogromna.</i>	Ogromnost Slovenije	Pomankanje uličnega dela		Potreba po uličnem delu
F106	<i>Se mi zdi, da ima Ljubljana res vsega.</i>	Ljubljana polna vsega	Zadostno ulično delo		Potreba po uličnem delu
F107	<i>Lahko bi bilo več, ampak vseeno če hočeš, imaš kam iti.</i>	Ljubljana polna vsega	Zadostno ulično delo		Potreba po uličnem delu

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
F108	<i>Drugod po Sloveniji pa je res zelo slabo.</i>	Drugi kraji	Pomankanje uličnega dela		Potreba po uličnem delu
F109	<i>Preveč je centralizirano.</i>	Centralizacija	Pomankanje uličnega dela		Potreba po uličnem delu
F110	<i>Po mojem jim sploh ni, pa težko je, pa denarja ni.</i>	Ni interesa in denarja	Pomankanje uličnega dela		Potreba po uličnem delu
F111	<i>Saj je zelo težko, tam se trije ljudje spomnijo pa bi radi kaj naredili.</i>	Težko začeti	Pomankanje uličnega dela		Potreba po uličnem delu
F112	<i>Že tukaj se mi zdi, da je težko dobiti mlade.</i>	Težko z mladimi	Pomankanje uličnega dela		Potreba po uličnem delu
F113	<i>Sploh pa zdaj, ko so vsi na računalnikih.</i>	Mladi na računalnikih	Težko z mladimi	Pomankanje uličnega dela	Potreba po uličnem delu
F114	<i>Imaš res kake kraje, ki bi ful rabili kakšne take ulični delavce, sam ne vem zakaj ne laufa.</i>	Nerazumljivost ne ustanavljanja uličnega dela	Pomankanje uličnega dela		Potreba po uličnem delu
F115	<i>Najbrž ni niti zavoda, ki bi to koordiniral in vodil.</i>	Problem z zavodi in koordinacijo	Težko začeti	Premalo uličnega dela	Potreba po uličnem delu
F116	<i>In še nekdo mora prispevati al občina al ministrstvo.</i>	Problem z financerji	Težko začeti	Premalo uličnega dela	Potreba po uličnem delu
F117	<i>Malo je začaran krog.</i>	Začaran krog	Težko začeti	Premalo uličnega dela	Potreba po uličnem delu

Tabela 8-6: Fokusna skupina F

8.3 PRILOGA 3: OSNO IN ODNOSNO KODIRANJE

STVARNI PODATKI

Zaposleni

- Število zaposlenih
 - o Štirje (A1)
 - o Osem (C1)
 - o Enajst (E1)
- Strokovni kader
 - o Strokovna vodja, strokovni delavec, dva laična delavca, dva EVS prostovoljca (A17)
 - o Pedagogika, andragogika, psihologija, socialna pedagogika (C25)
 - o Različen strokovni kader (E12)
 - o Socialni pedagogi, socialni delavci, sociologinja, laični delavci (E13)
 - o Matematika in računalništvo (E14)
- Pestrost kadra
 - o Vabilo različnih kadrov (C26)
 - o Več različnih pogledov (E15)

Prostovoljci

- Število prostovoljcev
 - o Štirinajst (A18)
 - o Uvajanje enega prostovoljca (C2)
 - o 50, 60 (E2)
- Upravljanje prostovoljnega dela – zaposleni (C3)
- Sklenjena pogodba o prostovoljstvu
 - o Trije s pogodbo (C4)
- Plačevanje študentov preko napotnice (C5)
 - o Zavedanje doprinosa študentov (C6, C7)
 - o Veliko študentov na projektu (C24)
- Srednješolci in študentje (E3)

Zaposlenost

- Delovno razmerje
 - o Vsi za nedoločen čas (A19)

- Za določen čas (C29)
- Za določen in nedoločen čas (E17)
- Vsi za polni delovni čas (A20, C30, E19)
- 40 ur na teden (E20)
- Na projektih (E18)

Finance

- Viri financiranja
 - Preko ministrstva, projektov, Zavoda Salesianum in MOL (A21)
 - Razpisi na uradu za mladino (C27)
 - Ni stalnih dohodkov (C28)
 - MOL in FIHO (E16)

Populacija

- Število uporabnikov
 - Spreminjajoče se število uporabnikov (A2)
 - Zimski čas - manj (A3)
 - Mesečna številka uporabnikov (A4)
 - Mesečna številka uporabnikov 133 (A5)
 - Januarja 89, februarja 88, marca 115 (A6)
 - Tisoč -letno (C9)
 - 14-dnevno število uporabnikov - sto (C10)
 - Različni uporabniki, različni programi (C11)
 - Izberi sam 400 uporabnikov (E7)
 - Redni uporabniki na info točki (E5)
- Nestalno število uporabnikov
 - Veliko dogodkov (C8)
 - Brez rednih uporabnikov (E4)
 - Različna prisotnost (E6)
- Uporabniki
 - Osnovnošolci (A7)
 - Mladi (C12)
 - Zainteresirani mladi za dodatne kompetence (C13)
 - Zunanje motivirani mladi (C14)
 - Osipniki (C15)
 - Mladi od 15 do 30 let (C16)
 - Srednješolci in študentje (E8)
 - Mladi od 15 do 29 let (E9)

- Ljudje, ki se drogirajo ali potencialni kandidati (F4)
- Dnevni teren za res ranljive (F8)
- Srednješolci na Metelkovi (F9)

Družinski člani

- Prisotnost staršev (A11)
 - Ni sodelovanje s starši (C23)
- Samoiniciativnost staršev (A12)
- Prisotnost sorodnikov (A13)
- Predavanje za starše, starejše (E10)
- Dogodek za starše, starejše (E11)

Tuji ljudje

- Prisotnost ljudi
 - Prisotnost starejših ljudi (A14)

Poslanstvo

- Biti z mladimi tam, kjer so (A22)
 - Opora mladim, pošteni, odgovorni državljani (B1)
- Poudarek na ulici (A23)
- Aktivnosti
 - Organiziranje skupnega časa (A24)
 - Pridobivanje otrok iz stanovanj (A25, A26)
 - Trije projekti na ulici (C17)
 - Spodbujanje medsebojne pomoči – Geto vila (C18)
 - Spodbujanje mladih preko pogovora (C19)
 - Projekt Livada (C20)
 - Oblikovanje zelene površine (C21)
 - Veliko različnih projektov (C22)
- Zgledovanje po ustanovitelju (A27)
- Bistvo poslanstva (B2)
- Namen opolnomočenja, spodbujanja, opora (B3)
- Pozitivna izkušnja v njihovem življenju (B4)
- Spodbujanje mladih k odgovornosti (C31)
- Zavedanje onesnaženega okolja (C32)
 - Nevarnost razbite zadeve (C33)
- Sobivanje na prostoru (C34)

- Odprt prostor
 - o Svobodna izbira (E24)
- Zmanjševanje škode (F1)
 - o Ozaveščanje mladih o alkoholu in drogi (E21, E22)
 - o Razvijanje odgovornosti (E23)
 - o Plesne droge in kokain (F2)
 - o Manj tvegana uporaba drog (F3)

Novo nastali projekti

- Onesnaženost povod za projekt (C48, C49)
 - o Želja po dejanskem stanju (C50, C51)
- Prisotnost na terenu
 - o Od 21h do 24h (C52)
 - o Evalvacija na terenu do enih (C53)
 - o Evalvacija brez mladih (C54)

PRISTOP

Vzpostavljanje stika

- Kratek klepet s starejšimi (A15)
- Prihod otrok na igrišče (A28)
- Prihod otrok do nas (A29)
- Različni načini pristopa (F5)
- Informiranje
 - o Obisk osnovnih šol – letaki (A30)
 - o Reklama med otroci (A31)
 - o Reklama med starši (A32)
 - o Program Stik na ulici opuščen (A33, A34)
 - o Navezovanje stikov preko dogodkov (A35)
 - o Predstavljanja samega prostora (B5)
 - o Predstavljanje dogajanja v prostoru (B6)
 - o Predstavljanje programa (B7)
 - o Neobvezujoč pristop (D2)
 - o Deljenje koškov (D3)
 - o Obrazložitev koškov (D4)
 - o Stik s koški (D8)
 - o Večerno informiranje (F7)
- Prvi stik odvisen od akcije (E25)
- Vstopna točka
 - o Statična točka (C36, C38, F15, F29)

- Miza, stolčki, bin bag (F16)
 - Aktivnost (F17)
 - Aktivacija mladih (F18)
- Privabljanje z palačinkami (C37)
- Pogovor o odgovornem vedenju (C39)
- Deljenje koškov (C40)
- Dijaške zabave info točka (E26)
- Info točka z materiali (E27)
- Pristopni material
 - Cedevita s sporočilom (E28)
 - Pritegnejo mlade (E29)
 - Aktivnosti – alko kviz (E30)
 - Pritegnejo mlade z aktivnostmi (E31)
 - Informativna gradiva za pristop (E32, E35, E40)
 - Različni materiali (F10)
 - Čaj, kava, letaki, kondomi (F11)
- Delo na ulici
 - Ulična akcija Mreža mlada ulica (D1)
- Sklepanje dogovora o sodelovanju (D9)
 - Izpolni soglasje s svojimi podatki (A36)
 - Soglasje podpišejo starši (A37)
 - Podpis soglasja (B27)
 - Podatki o mladostniku in starših (B28)
 - Soglašanje s pravili (B29)
 - Pomoč mladostniku pod vplivom alkohola (D10)
 - Skrb za mladostnika pod vplivom alkohola (D11, D12, D13)
 - Skrb, da prinesejo koš (D14)
- Pristen stik
 - Pomembnost vzpostavljanja stika (E33)
 - Pogovor o življenjskih temah (E34)
 - Kongresni trg druženje (E36)
- Nevsiljiv pristop (F25, E37)
 - Zanimanje s strani mladostnikov (E38)
 - Informiranje mladostnikov (E39)
 - Aktiven nevsiljiv pristop (E41)
 - Možnost pogovora (F12)
 - Zaokrožijo po Metelkovi (F26)
 - Krog od skupine do skupine (F27)
 - Odprtost za pogovor (F28)
- Aktivacija

- Čim več sami (F19)
- Pravila
 - Ustna pravila (A38)
 - Preprosta pravila zapisana na busu (A39)
 - Ohlapna pravila oblikuje vodja Minibusa (B31)
 - Menjava pri ročnem nogometu (B32)
 - Minibus je last vseh (B33, B36)
 - Brez možnosti zapiranja v Minibus (B34)
 - Pravico postavljati pravila - voditelj (B37)
 - Jemanje stvari z dovoljenjem (B38, B39)
 - Pravila glede koškov (C55)
 - Povedo samo ob namenu kršenja (C56)
 - Prilagajanje ulici (C57)
 - Mobilno delo – pravila (D16)
 - Mreža mlada ulica nima pravil (D17)
 - Človekinje imajo pravila (D18)
 - Redna srečanja na javni površini (D19)
 - Izoblikovanje pravil (D20)
 - Prepovedano kajenje (D27)
 - Prepovedano pitje in kričanje (D28)
 - Prepovedano uživanje alkohola (E59)
 - Prepovedan alkohol in nasilje (E63)
 - Brez drog (F21)
 - Brez nasilja, nestrpnosti (F33)
 - Jasno povedana pravila (E60)
 - Na procesu izobraževanja predstavljena pravila (E61)
 - Podpis izjave (E62)
 - Splošna pravila (F32)
 - Velja v vsakem okolju (F34)
 - Ne povedo pravil (F36)
 - Spoštovanje pravil (F39, F40)
- Skupno postavljanje pravil
 - Postavljanje pravil z mladimi (D29, D30)
 - Dogovor glede srečanja (D31)
- Predstavitev pravil
 - Želja po drogiranju (F38)
- Pristop z zanimanje (A42)
- Pomembnost prisotnosti staršev ob prvem stiku (A43)
- Možnost pritožbe na Minibusu (B30)
- Koški in palačinkopeka (C35)

- Stik z vsako skupino (C41)
 - o Ogovarjanje skupine na Kongresnem trgu (C42)
- Zanimanje mladih
 - o Mladi sprašujejo po drogi (F37)
- Svobodna odločitve
 - o Neobvezujoč pristop (D5)
- Vzajemno spraševanje
 - o Vprašanja iz strani strokovnega delavca (D7)
- Intenzivno delo dva meseca (D21)
- Privablajo mlade
 - o Vrstniški pristop (F30, F31)

Lokacija

- Pomembnost lokacije
 - o Dobra lokacija (B20)
 - o Lokacija vidna iz blokov (B21)
 - o Prostor, ki je mladim blizu (B22)
 - o Njihova lokacija (B23)
 - o Pripadnost prostoru (B35)

Mladinsko ulično delo

- Različna mladinska dela (D15)

Odprt prostor

- Odprtost za pogovor (E42)
- Želja po pogovoru (E43)
- Lažji dostop
 - o Navadijo prisotnosti (F13, F14)
- Dostopnost
 - o Prostor, kamor lahko pridejo (F20)
 - o Pod vplivom (F22)
 - o Motivirati za kaj (F23)
 - o Pogovor z mladimi pod vplivom (F24)
 - o Pomembnost varnega prostora (F35)

ODZIVI

Odzivi mladostnikov

- Odziv z radovednostjo (A40)
- Predstavitve programov poslušajo z navdušenjem (A41)
- Pozitivni odzivi (B40, C43, E44, F44)

- Že sami opremljeni z vrečkami (C45)
- Prinesejo smeti k palačinkopeki (C46)
- Plaža postala mirna (C84)
- Prebivalci se ne pritožujejo, ni prijav (C85)
- Menjava lokacije – Kongresni trg (C86)
- Veseli palačink (C87)
- Sami po košek (C88)
- Svoje vrečke (C89)
- Začnejo spraševati (D6)
- Pozitivni odzivi na javni površini (D33)
- Zunaj matičnega okolja (D34)
- Odprto jih sprejmejo (E45)
- Uporaba vrstniškega pristopa (E46)
- Lažje vstopajo v stik z vrstniki (E47)
- Sprejmejo na drug način (F43)
- Redko negativni odzivi (C44, F42)
- Občutek za nabrane smeti (C47)
- Opazni učinki (C83)
- Različni odzivi (D32)
- Delo na zaprtih šolskih igriščih (D35)
- Različni odzivi na zaprtih površinah (D36)
- Opazovanje dogajanja
 - Visenje na njihovem območju (D37)
- Odzivi odvisni od skupine (D38)

Sodelovanje

- Nov projekt
 - Delo na nogometnem turnirju (D22, D23, D24)
 - Iskanje mladih (D26)

ODNOS

Bližji odnos

- Sklepanje prijateljskih odnosov (A55)
- Enakovredni odnos (A56, E56)
 - Iskanje meja v odnosu (A60)
 - Poseganje v zasebno življenje (A61)
 - Njihovo mnenje enako velja (C73)
- Prijateljski odnos (B81, B82, E54, E56, E57)
 - Odnos, ki zdravi (B83)
 - Biti opora (B94)

- Zaposleni niso nekaj več (C70)
- Sodelovanje med mladimi (C71)
- Sedenje na njihovem nivoju (C72)
- Brez hierarhije (E55)
- Tikanje (E57)
- Vrstniški odnos (F55)
- Iskren odnos
 - Mladostniki, eksperti iz izkušenj (B84)
 - Vidijo, če delaš s srcem (B85)
 - Približevanje mladostnikom (B86)
 - Potrebno osmisлити stvari (B89)
 - Izboljševanje odnosov z obiski (B90)
 - Oseben stik z mladostnikom (B93)
 - Potreba po prijateljskem odnosu (F51)
- Preveč odprt odnos
 - Jemanje kot sebi enakega (A57)
- Razumevanje njihove reakcije
 - Izraz njihove stiske (A58)
 - Filter zaradi slabe ocene (A59)
- Grajenje odnosa (B26)
 - Prisotnost konfliktov med mladostniki (B42)
 - Zafrkavanje, žalitve, pretep (B43)
 - Posredovanje voditelja programa (B44)
 - Mesečna srečanja (D25)
- Približevanje mladostnikom
 - Spodbudno okolje za mlade (D54)
- Odnos z mejami
 - Postavljanje meja (B91, B92)
 - Prijateljski odnos z določenimi mejami (D55)
 - Odnos z določenimi mejami (D57)
 - Prijateljski odnos z mejami (F50)
 - Jasno postavljene meje (E58, F52)
 - Ni druženja v zasebnem življenju (F54)
 - Poseganje v zasebno življenje
 - Klicanje na zasebno številko (F53)

Navezanost

- Navezanost mladostnikov na zaposlene (B18)
 - Pridejo samo pozdravit (B19)

Strokovni odnos

- Zavedanje strokovnosti (D56, D58)
 - o Drugače kot v privatnem življenju (D59)
- Postavljene meje
 - o Zavedanje privatnega življenja (D60, D61, D62, D63)

Preveč odprt odnos

- Preveč prijateljski odnos
 - o Slabši odnos s starši (B87)
 - o Izgubi se strokovnost (B88)

Aktivnost

- Vodenje aktivnosti
 - o Organizator vodi aktivnost (B45)
 - o Voditelj vzdržuje red (B46)
- Prisotnost voditelja
 - o Posredovanje voditelja programa pri vključitvi novega člana (B48)
 - o Voditelj skuša vključiti novega člana (B49)

IZRAŽANJE ŽELJA

Posredovanje staršev

- Starši izražajo želje in pripombe (A16)

Mladostnikovo izražanje želja

- Mladostniki povedo, kaj jih moti (A44)
- Izražanje želja skozi pogovor (A45)
- Preverjanje njihovih potreb, želja (E53)
- Preverjanje zadovoljstva s kvizi (E87)
- Poslušanje uporabnika (B8)
 - o Osebni pogovori (B50)
 - o Vzeti si čas za mladostnika (B51)
 - o Poglavljanje odnosa z mladostnikom (B52)
 - o Če je mladostnik že aktiven, ga pohvališ in podpreš (B53)
 - o Pride zaradi družine (B54)
 - o Mladostnik, ki nima hobijev (B55)
 - o Spoznavanje, kaj bi rad počel (B56)

- Usmeritev v določeno aktivnost (B57)
- Možnost prilagajanja uporabnikom (B9)
- Želja po pogovoru (F79)
- Pomembnost pogovora (F86, F87)
- Slišnost želja
 - Želja po izdelovanju zapestnic (B10)
 - Želja po kuhanju (B11)
 - Čim bolj slišani (B13)
 - Predajanje informacij MOL-u in SNAG-i (C65)
 - Ukrepanje MOL-a (C66)
 - Problematični wc-ji (C67)
 - Predčasno zaklepanje wc-jev (C68)
 - Upoštevanje glede wc-jev (D91)
 - Vključevanje glede želja (E86)
 - Pred izdelavo materialov mladi pregledajo (E85)
 - Debata na sestankih (E88, E90)
 - Mesečni sestanki (E89)
 - Upoštevanje njihovih želja (F85)
 - Izboljšanje programov zaradi njihovih želja (E91)
- Izražanje želja je možno (B12, C58)
- Slabše izražanje želja
 - Ne izrazijo konkretnih želja (B14, F78)
- Marmelada v palačinkah, čevapčiči (C59)
- Ugotavljanje potreb pri mladostnikih (F74)
 - Pogovorne okrogle mize (F75)
 - O čem bi radi govorili (F76)
 - Vrstniški pristop (F77)
- Aktivno sodelovanje (C60)
 - Naj gredo v trgovino in kupijo marmelado (C61)
- Tarnanje zaradi zaklenjenega wc-ja
 - Wc zaklenjen pred časom (C62)
 - Wc dlje odprt (C63)
- Tarnanje zaradi polnih košev (C64)
- Preko vprašanj (D77, D78, D81, D83, D86)
- Preko vprašanj o dostopnosti (D84)
- Preko pogovorov (D79, D80, D82)
- Zadovoljenost na javni površini (D87)
- Včasih je bilo nezadovoljstvo glede košev in wc-jev (D88)
- Splošne želje (D89)
- Konkretna želja

- Več aktivnosti (D90)
- Manjša slišnost
 - Več dela za aktivnosti (D92)
 - Uvajanje sprememb (D93)
- Po vsaki akciji zapis poročila (E83)
- Zapis poročila o predlogih (E84)

Evalvacija

- Evalvacija z mladostniki
 - Evalvacija o njihovem počutju, željah, predlogih (A46)
 - Pestrost evalvacije (A47)

Uresničevanje želja

- Poskus uresničevanja želja (A48)
- Težje dosegljive želje – izleti (A49)
- Polovica uresničenih želja (A50)
- Prednost v tem, da izrazijo želje (A51)

Aktivnost

- Prosta aktivnost
 - Možnost športa (B15)
 - Svobodno izbiranje dejavnosti (B16, B17)
- Usmerjanje (F80)
 - Zanimanje za glasbo (F81)
 - Želja po delavnicah (F82)
 - Želja po marsičem (F83)

Težko aktivirati

- Težki primeri (F84)

Javni prostor

- Soodgovorna souporaba javnih površin (D85)

JEZIK

Jezik mladostnikov

- Uporaba jezika mladostnikov (A52)
- Nerazumevanje strokovnega jezika (A53)
- Komunikacija na njihovi ravni (A54)

- Razumljivost jezika (B72, B79, B80)
 - o Razložiti stvari (B73, B74, B75, B76, B77)
- Preproste besede
 - o Nerazumevanje strokovnih besed (F45)
 - o Pogovorni jezik (F46)
- Sleng (D48)
- Prilagajanje jezika (F49)
 - o Izstopanje zaradi govorice (D49)
- Približevanje mladostnikom (E51)
 - o Informacije, ki so njim blizu (E52)
 - o Jaz stavki (D50)
 - o Konstruktivni feedback (D51)
 - o Nenasilna komunikacija (D53)
 - o Spodbudno okolje za mlade (D54)
- Ponotranjen način komuniciranja (D52)

Strokovni jezik

- Uporaba socialno delovnega jezika – birokracija (B78)
- Strokovne besede
 - o Razumevanje strokovnih besed (F47, F48)

POUDAREK DELA

Aktivnosti

- Kakovostno preživljanje prostega časa (A62)
- Učenje za življenje, biti v odnosu, spopadanje s stisko (A63)

Vzgoja

- Vzgojni elementi (B95, E71)
 - o Prisotnost vzgoje (A64, C77, F56)
 - o Vzgojiti v samostojne osebe (A65)
 - o Naučiti komunicirati in sklepati dobre odnose (A66)
 - o Vzgojnega pri delu (A67)
 - o Pomembnost vsakega posameznika (A68)
 - o Zavedanje o ne nadomestitvi staršev - pomoč (A69)
 - o Pomembnost vzgoje prav povsod (A70)
 - o Vpliv šole, ulice, doma (A71)
 - o Zavedanje idealnosti (A72)
 - o Pritegniti mlade (B96)
 - o Imeti vpliv (B97)
 - o Prepoznati kot vrednega (B98)

- Vpliv učiteljev (B99, B100)
- Vpliv ljudi (B101)
- Spreminjanje z dobrim zgledom (B102, B104)
- Spreminjanje s tem, kar pritegne (B103)
- Vzgojna pravila (B105)
- Vse okrog nas je lahko vzgojno (B106, C78, C79)
- Delajo kot vzgojitelji (B107)
- Pogovori so vzgojni (C80, E72)
- Razlika glede na ulično delo (D70)
- Informiranje ni vzgojno (D71)
- Prilagajanje dela skupini (D72, D73)
- Načrtovana aktivnost z cilji (D74)
- Vzgoja kot spreminjanje mladostnikov (D76)
- Prenašanje znanja na mlade (E73)
- Prekrito vzgojno (F57)
- Ne z kaznimi in nagradami (F58)
- Sami priti do spoznanj (F59, F60)
- Prisotnost vzgojnih elementov (D75)

Trajnejšo delo z mladimi

- Pomembna druga populacija – prenos znanja (C74, C76)
- Ni trajnejšega sodelovanja na ulici (C75)

Terensko delo

- Poudarek na terenu (E64)
- Delo z mladimi (E65)
- Informiranje mladih (E66)
 - Predstavitev posledic (E67)
 - Varna uporaba neuporaba (E68)
 - Kako se ne oškodovati (E69)
- Razvijanje osebne odgovornosti (E70)

NADALJNJO DRUŽENJE

Aktivnosti

- Različni programi
 - Pet programov plus dogodki (A73)
- Dogodki za sklepanje boljših odnosov
 - Sedem dogodkov (A74)

- Prosti čas
 - o Kvalitetno preživljanje prostega časa (B58)
- Projekti
 - o Možno sodelovanje v projektih (C82)

Brez nadaljnjih srečanj

- Ne vabijo v programe (C81)
- Ni rednih srečanj (D94)
- Brez nadaljnjih programov (E50)

Pristnejši odnos

- Možnost obiska na organizaciji (E49)

Njihov interes

- V okviru Človekinj redna srečanja (D95)

Informiranje

- Informiranje o drugih organizacijah in programih (D96)

Dostopnost

- Svobodno odločanje
 - o Delajo kar želijo (D97)
 - o Možnost dela na projektu (D98)
 - o Možnost druženja in pogovora (D99)

Sodelovanje

- Usmerjanje v druge organizacija (F6, F64)
 - o Sodelovanje z kriznim centrom (F62)
 - o Druge organizacije (F63)
 - o Povezani svetovalni delavci (F65)

PRILAGAJANJE MLADOSTNIKOM

Pričakovanja

- Razdeljevanje prijavnic (B59)
- Navadi na pravi čas vračanja (B60)
- Drugače odziv mladostnika
 - o Zaradi nevrnjenih prijavnic se je treba prilagoditi (B61)

Slabost

- Prilagajanje je lahko slabo (B62)

- Preračunljivost mladostnikov (B63)
- Nobenega prilagajanja mladim (C69)

Razumevanje

- Razumevanje mladostnikovega položaja (B64)
- Pričakovanje velike odgovornosti (B65)
- Težave v družini (B66)
 - o Ne moreš obsojati (B67)
- Prilagajanje situaciji na ulici (B68)
 - o Pretepanje s strani starša na otroka (B69)
 - o Pretepanje s strani starša na tujega otroka (B70)
 - o Ni časa za razmislek, ampak dejanje (B71)

Slišanje mladostnika

- Odgovor na vprašanje (D42)
- Izhajanje iz njihovih potreb (D39, D40)
 - o Prilagajanje mladim (D41, D44, D45, D46)
 - o Želja po približevanju (D43)
 - o Tam zaradi njih (D47)

NAČRTI ZA PRIHODNOST

Populacija

- Uporabniki
 - o Delo s starejšimi (A8)
 - o Novi programi za starejše mladostnike (A9)
 - o Skrb za starejše mladostnike (A10)

Ohranjanje dela

- Nadaljevanje z dozdajšnjim delom (A75)
- Težko – premalo kadra (A76)

Prostor

- Nov prostor
 - o Svoj prostor na Fužinah (A77, B146)
 - o Brez lastnega prostora (A78)
 - o Poseg v nove lokacije (C91)

Sodelovanje

- Povezovanje z organizacijami (B147, D101)
 - o Nadaljevanje projekta; sodelovanje (C90)

- Težko sodelovanje
 - o Premalo ljudi (B148)
- Razvijanje sodelovanja z organizatorji zabav (E76, E77)
- Razvijanje sodelovanja z lokali (E78)

Novosti

- Razvoj cirkusa (B151)
 - o Cirkuški prostor na Kodeljevem (B149)
 - o Pridobivanje mladih na cirkuške in glasbene delavnice (B150)
- Dopolnjevanje v materialih (F69)
- Spreminjanje aktivnosti (F66)
 - o Ugotavljanje potreb (F68, F71, F72, F73)
 - Potreba po letakih za ženske (F70)
 - o Dnevni teren eno leto star (F67)
- Širjenje znanja
 - o Približati mladim strukture MOL-a (D102)
 - o Naučiti, kako priti do odločevalcev (D103)

Preobremenjenost

- Preveč stvari za nove projekte (D100)

Razvoj obstoječih programov

- Razvijanje na dijaških zabavah (E74, E75)
- Nadaljevanje uspešnih aktivnosti (E79)
 - o Uspešno sodelovanje z lokali (E80)
- Na začetku razvoja (E82)

MLADINSKI ULIČNI DELAVEC

Spretnosti uličnega delavca

- Multipraktik vseh sposobnosti (A79)
- Znanja uličnega delavca (A80)
 - o Vse spretnosti koristne (B108, B109)
 - o Pomembna koordinacija (B110, B114)
 - o Pomembna organizacija (B111, B112)
 - o Timsko delo, načrtovanje (B113)
 - o Vodja mora izvajati aktivnosti (B115)
 - o Pomembnost izobrazbe (B117)
 - o Kriteriji dobrega delavca (B118)
 - o Veliko štejejo izkušnje (B119, B120)
 - o Samoiniciativnost, prilagodljivost, vstop v akcijo (B121)

- Izvajanje aktivnosti – aktiven (B122)
- Ni enostavno (B123)
- Premagovanje samega sebe (B124, B125)
- Pedagogika in psihologija (C93)
- Znanje socialnega dela, pedagogike, socialne pedagogike (D112)
- Potrebno več prakse (F94, F95, F96, F97)
- Boljše delovanje s strokovnim znanjem (D113, D114)
- Informacije o tem kar dela (E96)
- Na ulici kot opazovalec (F98)
- Vzpostavljane pristnega stika (A81)
 - Pristop do neznanca (D108)
 - Problem pristopa (D109)
- Odprt, komunikativen (A82)
- Spustiti na njihovo raven (A83)
- Samozavesten (A84)
- Vsak ima nekaj (A85)
- Porazdelitev dela, sigurnost vase (A86)
- Ustvarjanje profila na MOL-u (B116)
- Komunikacija (C92, D107, E102, F88)
- Neformalna znanja, izkušnje (C94)
- Stabilnost (D104)
- Čustvena inteligentnost (D105)
- Empatija (D106, F89)
- Čutiti (F90)
- Informiranost (D110)
- Reakcija v krizi (D111)
- Aktivni pristop osvojiš (D115)
- Odprta oseba (E92)
- Vzpostavljane stika z neznanci (E93)
- Enako pomemben vsak uporabnik (E94)
 - Ni razlik (E95)
- Kredibilnost (E97)
- Izhajanje iz mladostnika (E103)
- Prilagajanje in izhajanje iz mladostnika (E104)
- Aktiven pristop (E98)
- Energičen pristop (E99)
- Težko opisati z besedami (F91)
- Ne preveč vsiljiv (F92)
- Sprejemanje (F93)
- Veselje do dela (E100)

- Mladi začutijo, če nisi pristen (E101)

PREDNOSTI ULIČNEGA DELA

Odprtost

- Odprt prostor
 - Biti na ulici (A87, B127)
 - Dostopnost mladim (A88, A91)
 - Strah pred zaprtim prostorom (A89)
 - Postopno približevanje dogajanju (A90)
 - Program je zunaj (B24)
 - Že izrečeno (B126)
 - Privabljanje mladih ven (B128, B129, B130)
 - Mladi ne želijo biti označeni, pripadati (B131)
 - Želja po svobodi (B132)
 - Nemogoče dobiti toliko ljudi v hišo (D118)
 - Konkreten stik z mladostniki (E105, E110)
 - Pomembnost osebnega stika (E107, E111)
 - Vpogled v stanje na ulici (E108, E109)
- Svoboden program
 - Te ne omejuje (B134)
 - Prednost programa (B135)
 - Veliko izzivov (B136)

Dostopnost

- Prilagodljivost programa
 - Prilagodljivost glede vremena (B137)
- Aktivnosti
 - Program, ki te drži (B25)
 - Privabljanje mladih ven (C95, C96)
 - Glavnina terenskega dela (C97)
 - Aktivnosti za nedosegljive skupine (D117)
- Delo na odprti javni površini (D64)
 - Privabljanje mladih, ki niso nikjer (D65, D66, D67)
 - Ključni del mladinskega dela (D68)
 - Omogočanje drugačnega okolja (D69)
- Pridobivanje nedosegljive populacije (D116)

Izzivi

- Premagljivost na ulici (B138, B139)
- Težko delo (B140)

Nesmisel

- Obvezujoča birokracija (F101)

Ni osebne stika

- Doseganje mladih preko spleta (E106)

Terensko delo

- Njihov smisel (F99)
- Tam, kjer so mladi (F100)
- Pomembnost dela na ulici (F102)

POTREBA PO ULIČNEM DELU

Pomanjkanje uličnega dela

- Veliko več uličnega dela (A92, E112)
- Zanimanje za ulično delo (A105)
- Kot posameznik za to delo (B142)
- Drugi kraji (F104, F108)
- Ogromnost Slovenije (F105)
- Centralizacija (F109)
- Ni interesa in denarja (F110)
- Težko začeti (F111)
 - o Problem z zavodi in koordinacijo (F115)
 - o Problem z financerji (F116)
 - o Začaran krog (F117)
- Nerazumljivost ne ustanavljanja uličnega dela (F114)
- Težko z mladimi (F112)
 - o Mladi na računalnikih (F113)

Zadostno ulično delo

- Ljubljana dovolj uličnega dela (F103)
- Ljubljana polna vsega (F106, F107)

Prisotnost uličnega dela

- Poznavanje Fužin (A93)

Potencialni kraj za ulično delo

- Trgi na Fužinah

- Brodarjev, Preglov in Rusjanov trg (A94)
- Lokacija Zavoda Skale
 - Rusjanov trg (A95)
- Menjava lokacije
 - Brodarjev trg (A96)
- Zanimanje za Minibus (A98)
- Svoj prostor
 - Ostanejo tam – igrala (A99)
 - Uporabniki ne menjajo lokacije (A97)
- Zanimanje za ulično delo
 - Šiška, Bežigrad – potencialni kraji (A100)

Pomembnost uličnega dela

- Užitek tega dela (E113)
- Delati z mladimi (E114)
- Mladi cenijo tak način dela (E115, E116)

Strahovi

- Strah zaradi financ (A101)
- Zagotavljanje potrebe za izvedbo (A102, A103)
- Precej zaprtih mladinskih organizacij (A104)
- Stopiti iz cone udobja (E117)
- Mladinski center varen prostor (E119)

Potreba po znanju

- Ne poznajo metod dela, brez motivacije (B141)

Povezovanje

- Sodelovanje z uradnimi organizacijami (B143)
- Večje povezave in pokritost v LJ (B144)

Razvoj

- Namen razvijanja (B145)

Dostopnost

- Organizacija polna uličnega dela, okrog premalo (C99)
- Nepoznavanje ciljne skupine (C100)
- Ugotavljanje potreb mladih (C101)
- Novi programi

- Mreža mlada ulica presežek (D121)
- MOL navdušen (D122)

Ulično delo za vse

- Vsak nekaj rad počne (E117)

Novi izzivi

- Stopiti iz cone udobja (C102)
- Sprejeti pravila ulice (C103)

Novi programi

- Razvijajoče področje (D119, D123)
 - Začetnik Zavod Skala (D120)
 - Dovolj razvito (D124)
 - Razvijajoče področje (D125)

Slabo razvijajoče

- Drugje pomankanje (D126)

Slabo ulično delo

- Prisotnost informiranja (D127)

Slab vir financ

- Problem v občinah (D128)
 - Težko obstati (D129)

Novi uporabniki

- Pridobivanje mladostnikov s pravim pristopom (D130)
 - Aktivni mladi (D131)
- Pomembnost pristopa (D132)